3

ČD PRO VAS

REKLAMNÍ MAGAZÍN NÁRODNÍHO DOPRAVCE

2017 / ROČNÍK 9 / ZDARMA

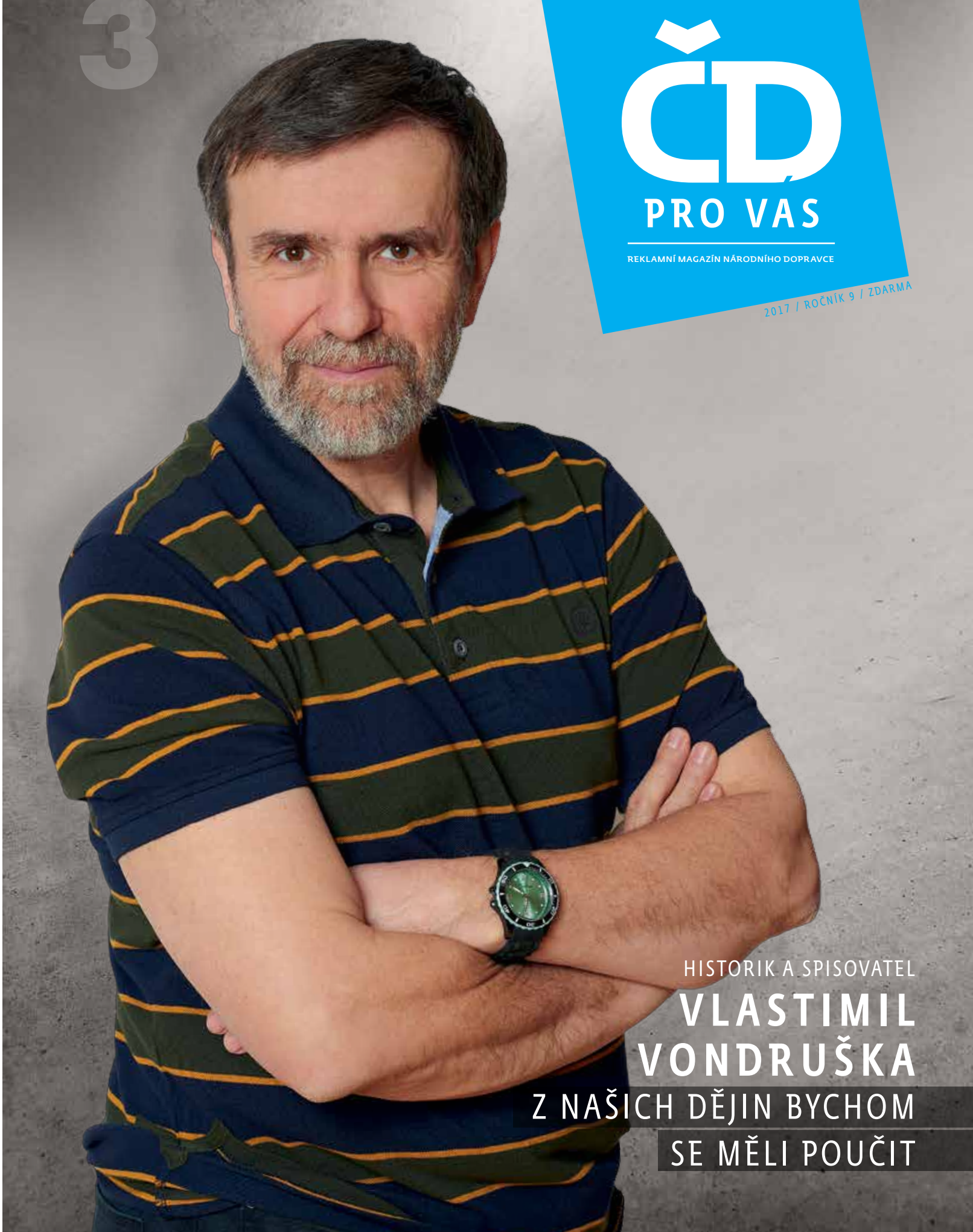

HISTORIK A SPISOVATEL

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Z NAŠICH DĚJIN BYCHOM SE MĚLI POUČIT

Sezení ve vlaku nic nestojí

Nezapomeňte si při on-line nákupu jízdenky pořídit zdarma místenku!

0 Kč

- platí pro všechny dálkové vlaky po ČR kromě vlaků SC Pendolino a třídy Business v railjetu

www.cd.cz

České dráhy
Národní dopravce

VÁŽENÍ ČTENÁŘI, MILÍ SPOLUCESTUJÍCÍ,

lidstvo je nepoučitelné. Aspoň to tvrdí osobnost březnového čísla, historik a spisovatel Vlastimil Vondruška. Jestli má pravdu, si netroufám posoudit, ale dostatek indicií k takovému závěru by jako autor více než padesátky historických knih a bezpočtu odborných pojednání mít měl. Pravdou ale je, že naším domácím sportem je objevovat Ameriku. Někdy doslova, podobně jako autor cestopisu, který až v Arizoně zjistil, že vydat se na americko-mexickou hranici bez relevantních dokladů totožnosti pro svou exoticky (rozuměj: česky) vyhlížející manželku bylo značně nemoudré. Američtí policisté prostě nejsou čeští četníci.

Jestli ono není občas lepší zůstat doma a pořádně otevřít oči. Třeba v lázeňském trojúhelníku, kam vás zavedeme v rubrice Cestování po ČR. Věděli jste třeba, že v Karlových Varech si můžete dát kafe uvařené z vřídelní vody a Becherovky? Přijde vám, že tyto ingredience spolu úplně neladí? A co třeba glorifikace železničářů v 50. letech za to, že překračovali normy a jako těžkotonážníci lámali rekordy hmotnosti a délky nákladních vlaků. Dokážeme se na ně podívat po šedesáti letech bez pachuti dobového kontextu? Odpověď vám možná přinese železniční téma tohoto čísla.

Možná má pan Vondruška pravdu a nechuť poučit se z vlastních chyb a historie je naší přirozeností. Jenže další z nich je scénka vystřižená z našich batolecích let: „Nesahej na tu plotnu, je horká, spálíš se!" „Auuuuu!!!". „Já ti to říkala."

Pády bez bolesti a radost z poznání přeje

Václav Rubeš

Foťte kouzlo železnice a získejte Kilometrickou banku ČD!

KOUZLO ŽELEZNICE

Fotografie moderních či historických vozidel a lidí kolem nich posílejte přes webové rozhraní www.cdprovas.cz. Autory zveřejněných snímků odměníme Kilometrickou bankou ČD v hodnotě 2 200 Kč.

Kilometrickou banku za měsíc únor získává: **Zdeněk Adler**

PŘEDPLATNÉ 30 Kč za číslo

ČD pro vás
reklamní magazín
Českých drah

www.cdprovas.cz
cdprovas@cd.cz

TIŠTĚNÝ NÁKLAD
145 000 ks

VYDAVATEL
České dráhy, a.s.

DATUM A MÍSTO VYDÁNÍ
1. března 2017, Praha

REDAKCE
ČD pro vás
Generální ředitelství ČD
nábřeží L. Svobody 1222
110 15 Praha 1

ISSN
1210-9142

ŠÉFREDAKTOR
Václav Rubeš

REDAKČNÍ RADA
Michal Štěpán (předseda)
Radek Dvořák
Jiří Ješeta
Václav Rubeš
Michal Málek
Jitka Eisenhammerová

INZERCE A PŘEDPLATNÉ
info@cdprovas.cz

GRAFIKA/PRODUKCE
SEVENART s.r.o.

TISK
MORAVIAPRESS s.r.o.

POKYNY PRO AUTORY:
V případě nároku na honorář je nutné, aby autoři redakci uvedli jméno, příjmení, bankovní spojení, rodné číslo a adresu.

V opačném případě nemůže být honorář vyplacen.

ZLATÝ STŘEDNÍK 2014
TOP RATED
PRKlub

FIREMNÍ MÉDIUM 2014

FairCredit

PŘIVÝDĚLEK S FAIR CREDITEM

NYNÍ NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK 5 000 KČ

KARLA, 67 LET
DUCHODKYNĚ
+ 11 700 KČ ZA MĚSÍC

JÁCHYM, 22 LET
STUDENT VŠ
+ 7 100 KČ ZA MĚSÍC

DANIEL, 53 LET
ZAMĚSTNANEC
+ 13 400 KČ ZA MĚSÍC

KATEŘINA, 28 LET
MATEŘSKÁ DOVOLENÁ
+ 9 950 KČ ZA MĚSÍC

VAŠE VÁŠEŇ, VAŠE VÝHODA!

Bezplatná linka: **800 050 288**
E-mail: **info@faircredit.cz**
Web: **www.vydelejtesivic.cz**

OBSAH

23
CESTOVÁNÍ PO ČR
Západočeské lázně

PŘÍŠTÍ ČÍSLO VYJDE **29. 3. 2017**

49
ŽELEZNICE
Těžkotonážníci

11
RETRO
Masky
a průvody

7
ROZHOVOR
Vlastimil Vondruška

40
CESTOPIS
Amerika jako ze stříbrného plátna

54
ČD PRŮVODCE
Jarní menu v jídelních vozech

Železničář

Psali jsme...

Rakovnické motoráky získají nové zázemí
(č. 3/2017)

České dráhy v Rakovníku postaví novou opravárenskou halu pro údržbu motorových jednotek Regionova a vozů řady 810. Vyroste na berounském zhlaví a národní dopravce za ni zaplatí zhruba osmapadesát milionů korun. Hotovo by mělo být už v příštím roce. Současné technické zázemí je totiž značně zastaralé a nevyhovující.

Kulatiny řady 130: čtyři křížky na hrbu Hrbatých
(č. 3/2017)

Přesně před čtyřmi desítkami let začaly brány plzeňské lokomotivky opouštět elektrické lokomotivy dnešní řady 130, pro které se díky jejich nápadně ze střechy vyčnívajícímu bloku chlazení vžily přezdívky Hrbatá nebo Velbloud. I když nejde o řadu proslulou nasazováním na elitní rychlíky, nebo která by byla vyhledávána železničními fanoušky pro svůj neotřelý design, žádný z fotografů před ní ale svůj přístroj určitě neschová.

Desiro 2.0: novinka na lince přes České a Saské Švýcarsko
(č. 4/2017)

Cestující na lince U28, která spojuje Děčín s Rumburkem přes německý Sebnitz, se mohou vozit modernizovanou jednotkou Siemens Desiro. Tu na začátku února představili oba spolupracující dopravci (České dráhy a DB Regio) u příležitosti Dne se železnicí Národního parku. Jednotka podstoupila omlazení za pouhé dva měsíce. Co nového nabízí?

Vindobona spojila východ se západem
(č. 4/2017)

Neuvěřitelných šedesát let uplynulo v lednu od chvíle, kdy se na kolejích prvně objevil luxusní a pro tuzemské cestující poměrně neobvyklý vlak s názvem Vindobona, který propojil Berlín, Prahu a Vídeň. Nejprve se 13. ledna roku 1957 vydal na zkušební jízdu se zástupci médií, do pravidelného provozu byl zařazen až od května stejného roku, kdy se měnil jízdní řád.

Čtrnáctideník Železničář (stejně jako magazín ČD pro vás) si můžete předplatit na www.cdprovas.cz/predplatne.

ČD Taxi

Zavolejte si odvoz bezplatně

Pokud si chcete zavolat ČD Taxi, nyní můžete využít bezplatnou (zelenou) telefonní linku 800 252 252. Bez účasti operátora Kontaktního centra ČD, pouze prostřednictvím automatické hlasové navigace, budete po sdělení lokality přesměrováni přímo na dispečink příslušné partnerské taxislužby. Odpadá tak zdlouhavé hledání kontaktního čísla. ČD Taxi můžete aktuálně využít v Brně, Českých Budějovicích, Plzni, Pardubicích, Hradci Králové, Liberci, Ostravě, Olomouci, Praze, Starém Městě, Uherském Hradišti a Kunovicích (a připravujeme rozšíření do dalších lokalit).

E-shop ČD

Odměna za nákup

Cestujete? Chce to knihu! Co takhle Lovec králíků od Larse Keplera, Fantastická zvířata a kde je najít, Černé světlo od Petera Maye, Sirotčinec slečny Peregrinové pro podivné děti, nebo Šmoulové a zapomenutá vesnice, kterou ocení nejen děti, ale i jejich rodiče? Nákupy knih, e-knih, audioknih se teď vyplatí, a to na www.KNIHCENTRUM.cz. Stačí, když si koupíte jízdenku v e-shopu ČD od 1. do 31. března a sleva 100 Kč na nákup v e-shopu www.KNIHCENTRUM.cz je vaše! Navíc budete mít objednávku s dopravou zdarma. Slevu můžete čerpat až do 15. dubna 2017. Sleva v hodnotě 100 Kč a zároveň doprava zdarma platí k objednávkám nad 800 Kč na www.KNIHCENTRUM.cz, je na jedno použití a nelze ji kombinovat s jinými poukazy.

O_2

Získejte Celodenní jízdenku se slevou až 50 %

Využijte speciální akci, kterou pro vás připravily České dráhy a společnost O_2. V rámci programu O_2 Extra výhody může každý zákazník O_2 čerpat výhodu v podobě slevy až 50 % na Celodenní jízdenku pro cestování o víkendových dnech v období od 4. března do 2. dubna 2017. Více informací naleznete na internetové stránce www.cd.cz/o2.

Junior program

Mašinka Ella: nová motorická hra pro děti

Nejmenší cestující na lince Praha – Pardubice – Olomouc – Ostrava – Žilina mohou ve vybraných vagonech s dětským kinem vyzkoušet novou motorickou hru, která podporuje jejich vnímavost a zručnost. Mašinka Ella a jeden připojený vagonek jsou vybaveny pohyblivými částmi a pro větší děti je zde připraveno i malé počítadlo. České dráhy v letošním jízdním řádu vypravují vozy s vyhrazenými oddíly pro cestující s dětmi do 10 let ve 365 dálkových vlacích. Vybraná místa jsou vybavena také stolní hrou Elfíkova cesta. Vagony jsou z vnější části i uvnitř polepeny výraznými postavičkami slona Elfíka, dětského maskota Českých drah, a jeho přátel. Dětská kina, promítající kreslené grotesky a další pohádky, jsou zařazena ve vybraných expresech na trati Praha – Pardubice – Olomouc – Ostrava – Žilina a ve vlacích railjet na lince Praha – Pardubice – Brno – Břeclav – Vídeň. V railjetech jsou vybraná místa v blízkosti dětského kina vybavena také hracím plánem stolní hry Elfíkova cesta a jsou zde i speciální prostory pro uložení kočárků.

Hertz

Služba Auto k vlaku nyní ještě výhodněji

Cestujete vlakem a využíváte návaznou službu Auto k vlaku? Nebo jste o ní ještě neslyšeli? Díky službám autopůjčovny Hertz můžete snadno a rychle pokračovat vypůjčeným vozem z vybraných nádraží na nákupy nebo obchodní jednání bez čekání na autobus či tramvaj. Pro cestující Českých drah platí zvláštní ceník se zvýhodněním držitelů In Karty ČD. Nabídka je nyní ještě výhodnější! Od 1. března 2017 získávají držitelé In Karty místo 7% slevy nově 12% slevu a zákazníci, kteří si zakoupí jízdenku, nyní nově 5% slevu. Sleva je automaticky odečtena z ceny pronájmu. Na nádraží stačí dojít od vlaku k označenému meeting pointu autopůjčovny Hertz, kde na vás bude čekat řidič s klíčky od vybraného vozu. Služba je dostupná ve stanicích Praha hl. n., Brno hl. n., Ostrava hl. n., Ostrava-Svinov a Olomouc hl. n. Více informací o službě najdete na www.autokvlaku.cz.

pont MARKET

TIP Z POHODLNÉHO OBCHODU NA TRASE

Žluté prodejny PONT Market, které můžete najít na většině významnějších nádražích po celé České republice, mají stále co nabídnout. Jejich hlavní výhodou je na nádražích nejširší nabídka zboží i služeb spojená s dlouhou otevírací dobou. Na všech prodejnách pak můžete platit platebními kartami nebo třeba stravenkami.

Na březen si pro nás připravili novinku od výrobce Nutrend. Jde o tři nové druhy tyčinek RAW. S nimi bude jarní únava hračka. Jistě Vás překvapí jejich skvělá chuť a blahodárný účinek, který vašemu tělu dodá např. goja, papaja a další suroviny, ze kterých jsou tyto tyčinky vyrobeny.

pošta

Z dopisů od čtenářů

Vážená redakce,

mám rád váš časopis, který podle mě dobře seznamuje občany této republiky s železnicí a životem kolem ní. Protože mi v letošním roce bude 80 let, z nichž jsem většinu zasvětil železnici, a při prohlížení fotek a vzpomínání na zajímavý, pestrý a krásný život na železnici jsem narazil na vzpomínku a rozhodl jsem se vám ji poslat. Jde o svatební blahopřání, které mi nechali namalovat mí tehdejší spoluzaměstnanci. Motiv tohoto blahopřání zvolili proto, že jsem hrál a dodnes hraji na harmoniku. Tehdy se mi kolegové trošku posmívali, protože jsem se musel ženit, ale já věděl své. A nyní, po 57 letech soužití, si musím dát opět za pravdu. Nikdy jsem nelitoval a je nám dobře.

Stanislav Musil

Únorové soutěže

Soutěžili jste s minulým číslem ČD pro vás? Přesvědčte se, zda jste odpovídali správně.

Soutěž o knihu Pohřeb
Niel Cross vytvořil scénář k filmu:
C) Mama

Soutěž o vstupenky na Film Music Prague 2017
Tajenka zní: **Vyhnala bigamii, která se oknem vrátila jako prostituce**

Soutěž o rodinné vstupenky do Domu vláčků
Firma Piko představila svůj první model ve velikosti N v roce:
C) 1964

Soutěž pro chytré hlavy
1C, 2A, 3B, 4C, 5A

Jména výherců najdete na www.cdprovas.cz/vyherci.

Vlakem za zážitky

Na veletrh

Pro cestovatelské tipy do Jablonce nad Nisou

Foto: Eurocentrum Jablonec nad Nisou

V pátek a sobotu 17. a 18. března se v Jablonci nad Nisou koná už posedmnácté mezinárodní veletrh cestovního ruchu Euroregion Tour. Hlavním lákadlem letošního ročníku je Chorvatsko a jeho prezentace turistické nabídky. Kromě zajímavých výletních míst se na veletrhu představí také regionální výrobci. Můžete si nejen zakoupit jejich produkty, ale rovněž si vyzkoušet řemeslo v připravených dílničkách. Pro děti bude přichystána kreativní korálková dílnička a také program v ekologickém centru. O zábavu se postará kulturní doprovodný program včetně barmanské show. Více informací najdete na www.eurocentrumjablonec.cz.

Nejbližší železniční stanice: Jablonec nad Nisou

Za sportem

Moderní volnočasový areál najdete v Hrubé Vodě

Foto: Resort Hrubá Voda

Jen půl hodiny trvá jízda vlakem z Olomouce do Hrubé Vody, kde se nachází nedávno otevřený volnočasový areál. Teď je ještě v obležení lyžařů, kteří využívají čtyři sjezdové tratě. Vyvézt se mohou čtyřsedačkovou lanovkou a třemi vleky, občerstvení nabízejí dvě restaurace přímo u svahu. V Resortu Hrubá Voda najdete také celoročně přístupnou bobovou dráhu, jednu z nejmodernějších a nejbezpečnějších u nás. Areál nabízí i další atrakce – lukostřelbu, minigolf nebo například koňskou jízdárnu. Relaxovat můžete ve wellness centru s venkovní zónou a zážitkovou saunou. Bližší informace včetně ceníku zjistíte na www.hrubavoda.cz.

Nejbližší železniční stanice: Hrubá Voda

Za poznáním

Poznejte zblízka české i světové celebrity

Foto: Grévin Praha

S více než 80 českými a světovými legendami z oblasti sportu, kultury, historie, politiky a showbyznysu se můžete setkat v pražské expozici muzea voskových figurín Grévin v Celetné ulici 15. Originální scénografické ztvárnění do detailu ilustruje danou dobu a dodává celému zážitku realistický nádech umocněný hudbou a světelnými efekty. Muzeem vás provede mobilní aplikace Grévin Praha. S tímto obrazovým a zvukovým průvodcem můžete hrát i hry a kvízy a získat odměny, které lze vyměnit za slevy v muzejním obchodě. Muzeu Grévin Praha byl udělen Certifikát výjimečnosti pro rok 2016 od cestovatelů na TripAdvisoru. Více na www.grevin-praha.com

Nejbližší železniční stanice: Praha Masarykovo nádraží

Na vláčky

Do Ostravy na tradiční výstavu železničních modelů

Foto: KZM Ostrava

Rádi se necháte okouzlit dokonalým miniaturním světem na kolejích? Pak si nenechte ujít tradiční výstavu železničních modelů a kolejišť v Ostravě. Akce se koná o víkendu 18. a 19. března v prostorech bývalé ZŠ Zálom. Hlavní atrakcí je velké segmentové kolejiště velikosti H0 dlouhé přes 30 m, které zpodobňuje krajinu a provoz na železnici v 60.–80. letech 20. století. Těšit se můžete i na další menší panelová kolejiště ve velikosti H0e a TT. Chybět nebude ani přehlídka modelů v měřítku 1:45 nebo Sičova drobná železnice, která provozuje modely v měřítku 1:8 pod širým nebem. Aktuální informace najdete na www.kzmostrava.net.

Nejbližší železniční stanice: Ostrava-Svinov

ROZHOVOR

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Text: Pavel Frej, foto: Monika Navrátilová a archiv Vlastimila Vondrušky

JSME SVĚDKY SEBEDESTRUKCE v přímém přenosu

Úspěšně podnikal, ale nakonec zvolil romantičtější povolání – stal se spisovatelem-historikem na plný úvazek. Od té doby chrlí jednu knihu za druhou a jeho jméno se stalo zárukou kvalitní a zábavné četby. V jednom ze svých posledních děl však komentuje i současné dění na základě historických paralel. Skutečně je Evropa na vrcholu a čeká ji úpadek?

Za své úspěchy v podnikání jste dokonce obdržel cenu ministra kultury, proč jste toho zanechal?
Řadu let jsem provozoval sklářskou huť, kde jsme vyráběli hlavně kopie historického skla. Současně jsem začal psát knihy. A dařilo se v obojím. Jenže den má jen 24 hodin a v určité době jsem řešil problém, co dál. Oboje prostě nešlo skloubit. Srdce mne ale táhlo k literatuře. A tak jsme nakonec zavřeli naši sklárnu. Podotýkám, že jsme neměli ani halíř dluhů, sklárna byla v zisku a živila nás. Byl to trochu krok do tmy, protože psaním jsem vydělával nesrovnatelně méně. Jsem proto nesmírně vděčný své ženě, že mne v tomhle úmyslu podpořila. A s odstupem času rozhodně nelitujeme.

Dá se tedy psaním vydělat na slušné živobytí, když se pohybujete na malém českém trhu?
Psaním se rozhodně uživit dá, pokud je člověk pokorný a zbytečně neutrácí. Většina mých knih je z hlediska prodaných výtisků bestsellerem, takže se už začaly vydávat i v zahraničí. Loni vyšly dva tituly v Německu a právě se překládá třetí.

Za tu dobu jste napsal řadu historických studií, na dvě desítky odborných knih a více než 50 historických románů. Jste workoholik?
Rozhodně nejsem. Pro workoholika je práce jediným smyslem života, a když žádnou práci nemá, propadá depresím a hledá si nějakou za každou cenu. Já si naopak užívám, mohu-li si odpočinout. Jiná věc je, že umím pracovat systematicky, mám v sobě sebekázeň, a pokud něco začnu nebo slíbím, rozhodně to nehodím za hlavu.

NA ZÁKLADĚ HISTORICKÝCH PARALEL SE SNAŽÍM UKÁZAT NA CHYBY, KTERÉ VEDOU DO SLEPÉ ULIČKY.

Kolik času vám zhruba zabere napsání jedné knihy? A jak náročné jsou přípravy, studium historických faktů?
Pokud děláte něco celý život, získáte časem jistou praxi. Víte, kam sáhnout a nemusíte objevovat objevené. To vám potvrdí každý, kdo se čemukoli věnuje mnoho let. Automechanik ví, kde jaký šroubek povolit, a zvládne to v neuvěřitelně krátké době. Nu a já zase vím, jak to v minulosti chodilo, a pokud píšu, pak se v historických kulisách pohybuji jistě a nemusím si už většinu detailů hledat. To nesmírně urychlí práci.

Ale i na historika musí přece občas sednout múza...
Jiná věc je příběh sám. Tam opravdu musí múza zapracovat. Ta má je ale celkem poslušná a rozhodně není rozmazlená, takže většinou přijde, když ji potřebuji. Ale nemá to se mnou snadné, já nemám přesný řád, kdy psát. Píšu, kdy mám čas a chuť. Nicméně snažím se, abych román napsal tak za tři měsíce, protože tak to mám dohodnuté s nakladatelem.

Mezi vaše nejúspěšnější knihy patří Přemyslovská epopej. Máte k tomuto období nějaký zvláštní vztah?
Mám pocit, že ještě úspěšnější je Husitská epopej, za niž jsem dokonce získal prestižní cenu Český bestseller roku 2015. Ale pravda je, že historicky je mou srdeční dobou 13. století a vláda velkých přemyslovských králů. To je ostatně z Přemyslovské epopeje jistě cítit. Uznávám tyhle panovníky proto, že udělali z naší země ve středověku skutečnou velmoc, byli chytří, odvážní, nesmlouvaví a nekompromisně hájili zájmy Českého království.

Kdybyste si mohl pro inspiraci udělat výlet do minulosti, bylo by to právě 13. století?
Žít v té době bych asi nechtěl, když už bych ale musel vstoupit do minulosti, tak raději do doby renesance. Ale jinak se mi píše dobře o všem, co dobře znám. A tím obdobím je vrcholný a pozdní středověk.

Kterého z vašich děl si osobně nejvíce považujete?
Napsal jsem historické životopisné romány, rodinnou kroniku, detektivky, dokonce i román humoristický, napsal jsem pár knih pro děti, ale také scénář k filmu a několik divadelních her. Každé dílo má něco do sebe a všechna jsem psal, jak nejlépe umím. Není mezi nimi žádné, které bych měl raději, či považoval za lepší než ostatní. Jako literární otec jsem spravedlivý a mám rád všechny své děti stejně.

Připravujete nějakou další rozsáhlejší historickou ságu z našich dějin? Co doba nedávno minulá?
Momentálně píši Husitskou epopej, která má zobrazit složité proměny našich zemí v 15. století. Jde o rozsáhlou fresku, která začíná dobou mladého Jana Husa a končí nástupem Jagellonců na český trůn. V současné době dokončuji pátý díl a celý komplet jich má mít magických sedm. Jsem si však skoro jistý, že do doby nedávno minulé literárně nevstoupím.

Kde je z pohledu historika ten předěl, období, o kterém se již dá psát s nadhledem?
Na studiích jsme říkávali, že seriózní studium historie končí rokem 1848, pak už je to jenom politika. Aby si historik udržel nadhled, je třeba opravdu odstup několika generací. Ostatně tohle podrobně rozebírám v knize Breviář pozitivní anarchie.

Kniha vloni vzbudila velký zájem. Obsahuje poměrně kritické názory na současný politický systém i fungování Evropské unie. V čem vidíte největší negativa a proč?

V divadelním představení Vínem proti pohanství aneb staročeský dekameron

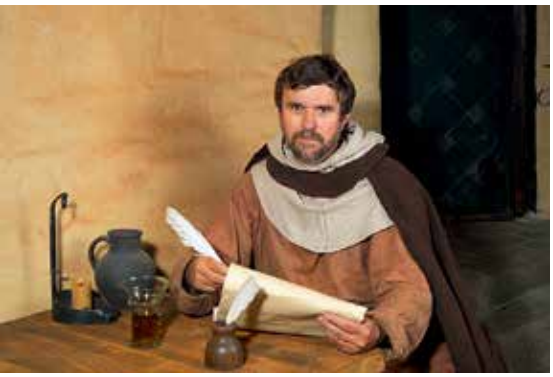

Kritické názory na fungování současné společnosti vyslovuje mnoho lidí, vědci počínaje a prostým člověkem konče. Ale v každé společnosti musí být určitá dělba práce. Já vidím smysl svého konání v tom, že se snažím na základě historických paralel ukázat na chyby, které vedou do slepé uličky.

Sám píšete, že je snadné být komentátorem, ale důležitější je jednat…
Ale platíme si přece velice štědře zástupy úředníků a politiků, ti mají jednat. Aby ale jednali podle našich představ, protože konec konců oni jsou naší prodlouženou rukou, měli by řešit problémy v souladu s tím, co požadujeme. To se dneska rozhodně neděje. Kritických hlasů na konto současných lídrů Evropské unie a ideologů evropanství a multikulturalismu zní už tolik, že se určitě najdou lidé, kteří dokáží říci: „Dost! Udějeme to takto." Právě jim má pomoci můj Breviář a mnohé knihy dalších autorů, které upozorňují na rozmělňování národních hodnot, na nichž po tisíciletí Evropa stála. V nejbližších dvou letech čekají většinu evropských zemí volby. Doufám, že v nich předložíme účet politikům, kteří tenhle marasmus zavinili.

Často citujete Winstona Churchilla. Je to váš oblíbený politik?
Nemám jen jednoho oblíbeného politika, ale pravda je, že pro literární tvorbu jsou zajímaví hlavně ti, kteří něco opravdu v hlavě mají, dokáží se vyjádřit jasně a logicky a nejsou to političtí mluvkové. Pokud mají navíc smysl pro sarkasmus či vtip, pak jsou požehnáním. Do téhle kategorie patří určitě Winston Churchill, stejně jako u nás prezidenti Václav Klaus i Miloš Zeman.

CIVILIZACE, KTERÁ LIKVIDUJE PILÍŘE SVÉ TISÍCILETÉ EXISTENČNÍ PODSTATY, NEMŮŽE DOPADNOUT DOBŘE.

Setkal jste se s nimi?
S Václavem Klausem jsem se nikdy osobně nepotkal, ale s Milošem Zemanem ano. Bylo to tuším v roce 1992 na jakémsi semináři a strašně mne tam „utřel", když jsem předkládal jakousi společenskou vizi. S odstupem času ale vím, že měl pravdu.

Předpovídáte brzký zánik evropské civilizace, používáte přitom pojem „unavená říše", resp. „sebevražda v přímém přenosu". Máme se opravdu čeho obávat?
To není můj osobní názor, tohle tvrdí řada historiků, sociologů, demografů a v poslední době se tyhle úvahy objevují i v komentářích publicistů a některých politiků. Historie má svou logiku a civilizace, která likviduje pilíře své tisícileté existenční podstaty, nemůže dopadnout dobře. Na tohle téma znají dějiny desítky konkrétních příkladů, ale bohužel lidé jsou nepoučitelní.

Ve svých komentářích a odborných článcích se nebojíte říct otevřeně svůj názor, i když se ne vždy rovná tomu většinovému. Vadí vám negativní reakce?
Není nic horšího, než když vás všichni poplácávají po zádech a chválí. Člověk se musí na reakce dívat selektivně. Pokud mne kritizuje někdo, koho uznávám, kdo má něco za sebou, pak mne to určitě mrzí a přemýšlím, kde se stala chyba, abych se jí do budoucnosti vyvaroval. Ale to, že nějaký názor je většinový, ještě nezaručuje, že je správný. Dnes je navíc paradoxní, že se většina médií tváří, jako by většinový názor byl ten, který hlásají politici, kteří ve volbách neuspěli. Podívejte se na to, jak se adoruje opozice. Takže já se rozhodně netrápím tím, zda je nebo není můj názor většinový, ale snažím se, aby byl takový, pod který se mohu se ctí podepsat.

Vlastimil Vondruška (61)

Narozen v Kladně (1955), po absolvování gymnázia vystudoval obor historie a etnografie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, vědeckou aspiranturu v Československé akademii věd ukončil v roce 1982. Působil v Národním muzeu v Praze a je autorem řady výstav. Od roku 1990 se věnoval podnikání, publicistice a literatuře. Společně s manželkou Alenou (je rovněž publicistka a spisovatelka) založil sklárnu Královská huť v Doksech, kterou provozoval do roku 2009. Od té doby se věnuje výhradně spisovatelské činnosti. Kromě literatury patří mezi jeho zájmy především horolezectví (aktivně se mu věnoval déle než 20 let). Dnes se věnuje spíše rekreačním sportům a fotografování. Literárně je činný od mládí, kdy psal především pro různé populární i odborné časopisy. Dosud publikoval více než 50 vědeckých studií a článků o dějinách hmotné kultury, 20 knih vědeckých a populárně-naučných (některé společně s manželkou Alenou), více než 50 historických románů pro dospělé a několik pro mládež. Jeho knih se prodalo už více než 1 milion. Mezi nejúspěšnější se řadí Přemyslovská epopej a právě vycházející Husitská epopej. S literárním hrdinou Oldřichem z Chlumu vyšlo už více než 20 titulů. Jeho díla vycházejí v překladech i v zahraničí. Podle statistiky Národní knihovny je v posledních letech u nás nejčtenějším domácím i zahraničním autorem.

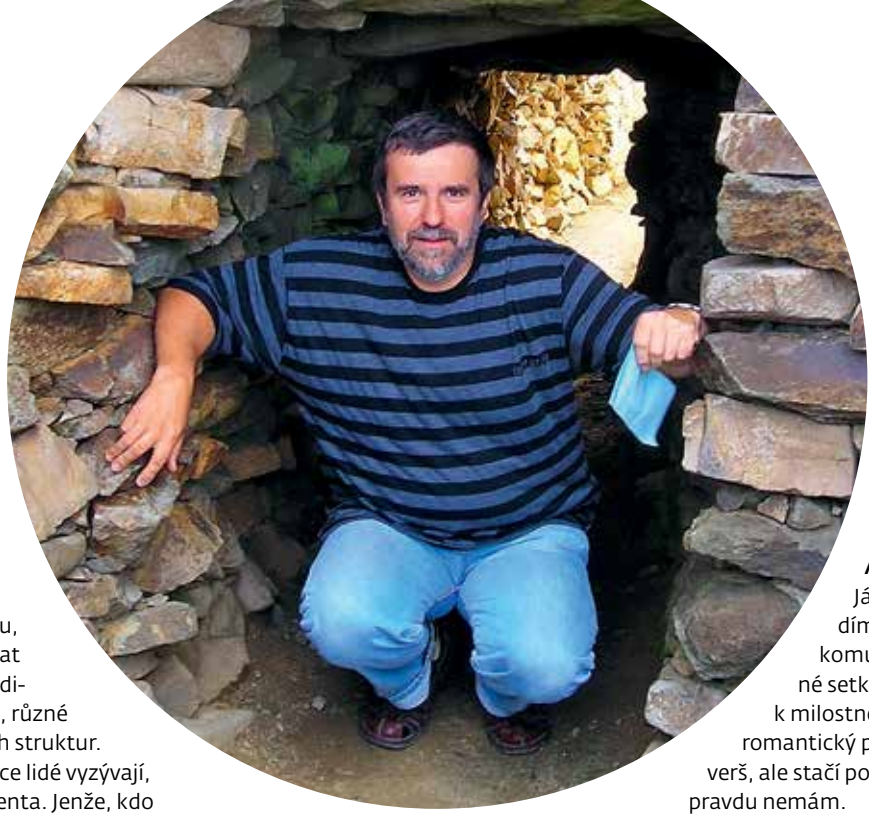

Sám jste nikdy nepřemýšlel, že byste kandidoval do místní samosprávy nebo se zapojil do vyšší politiky?
Rozhodně ne. Každý by se měl držet svého řemesla. Já jsem historik a spisovatel a mou profesí je analyzovat fakta, vyvozovat z nich závěry a ty předkládat k úvaze. Netvrdím, že mám vždycky pravdu, ale jen hledáním lze směřovat k něčemu rozumnému. Kandidatury mi nabízeli různí lidé, různé politické strany a do různých struktur. V poslední době mne dokonce lidé vyzývají, abych kandidoval na prezidenta. Jenže, kdo by pak psal knížky? (smích)

Myslíte si, že technické vynálezy jako parní stroj postrčily civilizaci kupředu a toto tempo může vydržet, nebo povede k nějaké zkáze?
Každý technický vynález může lidem pomoci, ale může jim také ublížit. Nechci říkat přímo zničit, ale vše, co používáte bez rozmyslu a proti přirozenému chodu života, je škodlivé. Objevů, které hrozily zkázou celých civilizací, bylo v minulosti hodně. Když ve starověkém Římě přišli na způsob, jak intenzivněji obdělávat pole, po několika generacích došlo k vyčerpání půdy do té míry, že Itálii hrozily úděsné hladomory. Proto se do Říma muselo obilí dovážet z provincií. Když se ve vojenství začal používat střelný prach a objevila se děla, prorokovali kazatelé zkázu světa. O prvních automobilech psaly noviny, že předznamenávají degeneraci lidstva, protože člověk přestane chodit a zakrní mu nohy.

JAKO LITERÁRNÍ OTEC JSEM SPRAVEDLIVÝ A MÁM RÁD VŠECHNY SVÉ DĚTI STEJNĚ.

A vy se něčeho obáváte?
Já jako staromilec zase tvrdím, že elektronický způsob komunikace zlikviduje přirozené setkávání a mluvení, protože k milostnému vyznání už není třeba romantický podvečer, kytice a milostný verš, ale stačí poslat SMS. Ale zřejmě ani já pravdu nemám.

S manželkou Alenou na svých knihách spolupracujete. Jak vypadá taková spolupráce a profesionální souznění?
S mou ženou se známe od doby vysokoškolských studií. Chodili jsme do jednoho ročníku a hned po promoci nám bylo jasné, že si rozumíme až podezřele dobře. Nechtěli jsme nic uspěchat a ještě chvilku jsme se „oťukávali", ale bylo prostě jasné, že jsme si souzeni. A tak to cítíme dosud.

To zní jako románová idylka...
Jasně, občas se na sebe kvůli nějaké drobnosti zamračíme, ale to rozhodně není ponorková nemoc. Máme hodně společného, mnho věcí nás oba zajímá, je toho tolik, co si chceme sdělit, že se ani po desetiletích manželství spolu rozhodně nenudíme. A za sebe mohu říci, že mám svou ženu možná ještě raději než kdysi v mládí.

Co byste přál dětem a mládeži do budoucna v kontextu současného globálního vývoje?
Aby zkolabovaly všechny tablety, iPody a podobná hejblátka a aby se děti místo na monitory raději dívaly do sluncem ozářené krajiny a místo psaní zpráv si spolu povídaly. A také aby nemusely hledat novou vlast, pokud by je o tu zděděnou po předcích někdo z jakéhokoli důvodu připravil. ■

Soutěž o knihu

Odpovězte na soutěžní otázku a na tři z vás čeká aktuální novinka Vlastimila Vondrušky – historické krimi Dobronínské morytáty.

Jak se jmenuje hrdina autorovy renesanční série detektivních knih?

A) Oldřich z Chlumu
B) Jiří Adam z Dobronína
C) Přemysl Otakar II.

Správnou odpověď jednoduše zadejte do formuláře na www.cdprovas.cz do 16. března 2017.

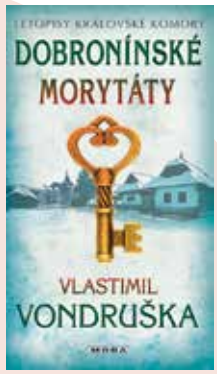

Na počátku adventu přijíždí Jiří Adam z Dobronína s pomocníky bakalářem Petrem a jeho ženou Rozárkou na svůj statek na Vysočině, kde hodlá během Vánoc odpočívat. Ale ihned po příjezdu ho vyhledá stařena, která byla kdysi jeho kojnou. Prosí o pomoc, protože se ztratil její vnuk. Jiří Adam z Dobronína záhy najde jeho mrtvé tělo v opuštěném mlýně. Před očima se mu začnou odvíjet vzpomínky, jako by se vracel do doby, kdy v Dobroníně vyrůstal. I když je advent a křesťané by měli očekávat narození Páně, dojde k dalším mordům a smrt hrozí i jemu. Naštěstí má své dva oddané pomocníky.

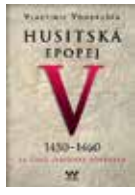

Již brzy na pultech

Netrpělivě očekávané pokračování Husitské epopeje vychází 9. května!

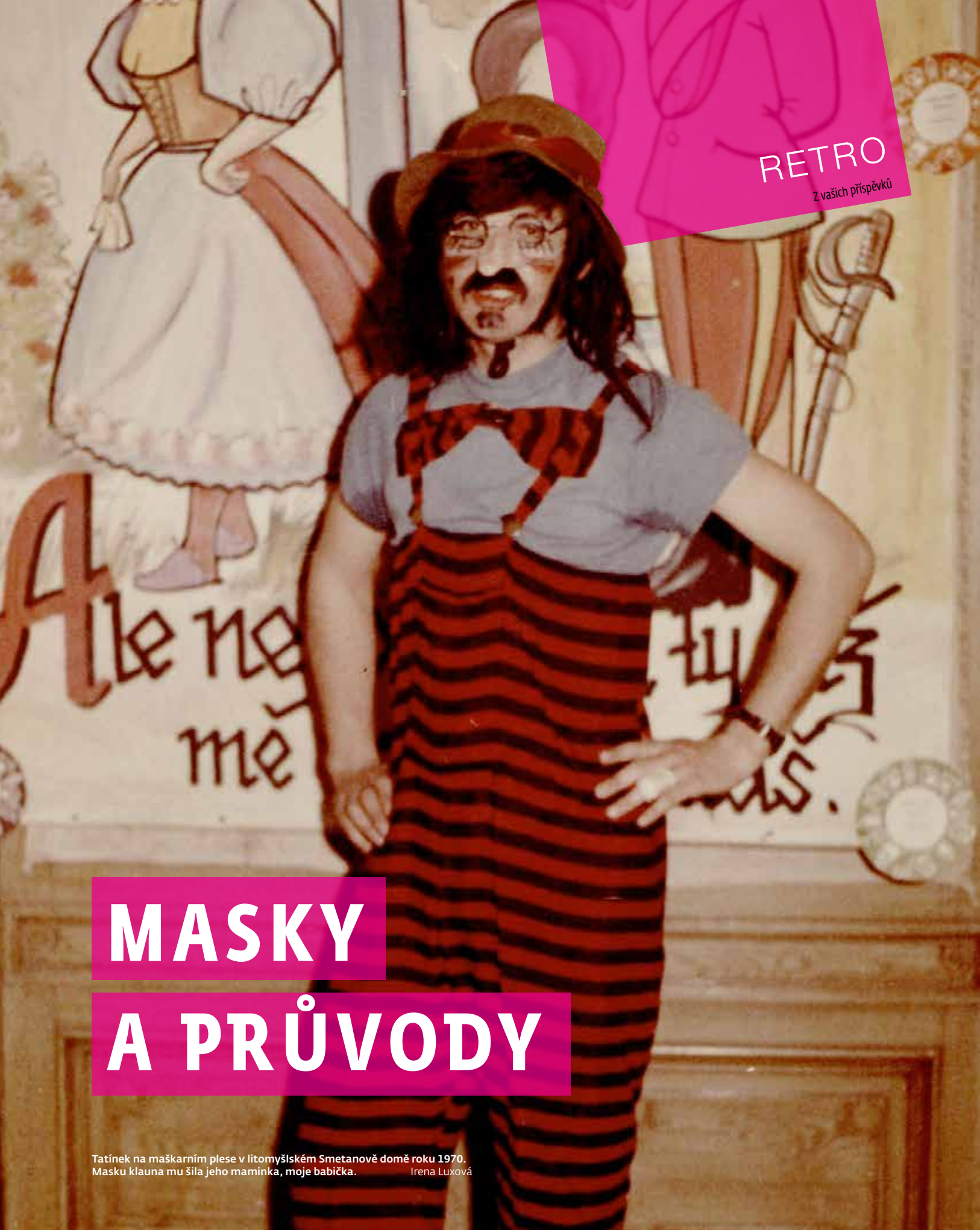

MASKY A PRŮVODY

Tatínek na maškarním plese v litomyšlském Smetanově domě roku 1970. Masku klauna mu šila jeho maminka, moje babička. Irena Luxová

Dokumentace převozu ženichovy výbavy do nového bydliště u nevěsty za doprovodu místní kapely, která sedí na žebřiňáku.
Ludmila Macáková

MASOPUSTNÍ SÁZKA MEDVĚDŮ

Jednou z nejvýznačnějších a zároveň nejstarších masek v masopustním průvodu je medvěd. Od pradávna byl symbolem plodnosti a úrody, a když si s ním děvče zatancovalo, mohlo se spolehnout, že ji rodičovství nemine. Stejně tak se říkávalo, že jak vysoko dívky při tanci vyskočily, do takové výšky jim vyrostla úroda v ten daný rok. A hlavně, zatancovat si s medvědem nebyla možnost, ale povinnost! Na to často hřešili právě muži či chlapci, kteří masku medvěda oblékali. Ačkoli to nebyla vyloženě kladná postava masopustního průvodu, dnešním jazykem bychom určitě neřekli, že byl medvěd sexy, příslib tanečku s kteroukoli dívkou z vesnice rozšiřoval řady zájemců o tuto roli do úctyhodné řady. Jednoho roku to v naší vsi dospělo tak daleko, že se na medvědím protagonistovi nemohli junáci domluvit, a tak se servali jako koně (při vší úctě k další z masopustních postav). Aby spor vyřešili, uzavřela čtveřice zarputilých mladých mužů sázku, která už sama o sobě smrděla průšvihem: vyhraje ten, kdo jako poslední zůstane stát během konzumace u výčepního pultu. A u piva samozřejmě nezůstalo.

V jediné hospodě ve vsi to večer před masopustním průvodem vřelo. Kolem soupeřící čtveřice se utvořil půlkruh zlomyslných hecířů, takže slivovice tekla do hrdel všech děsivým tempem. První odpadl Janek, s jehož rachitickou figurou mu nikdo moc šancí nedával. Vedle něj se pultu nejistě držící Ondra snažil všem vysvětlit, že už dál nemůže, jeho artikulaci však nikdo nerozuměl. Poslední ve hře zůstali Petr a Jarda. Když výčepní nalévala jedenáctého panáka, stalo se to, co štamgasti očekávali, protože s narůstajícím počtem čárek na účtu se jejich vzdálenost od soupeřících borců zvyšovala, a tak Jarda pozvracel jen výčepní a jejího psa. Posledním dějstvím tohoto obrazu byla postava Petra lezoucího po čtyřech sněhem směrem k domovu a táhnoucího za sebou kostým medvěda.

Asi netřeba popisovat jaká byla pravděpodobnost, že se Petr ráno zhostí tvrdě vybojované role se vší energií. Do průvodu nedorazil, ale pointou tohoto příběhu je něco jiného, než že medvěd prožil masopust s kocovinou. Mladý muž si svou opilost uvědomoval, proto si kostým oblékl ještě cestou z hospody domů, ale usnul už na zastávce autobusu. A potom přijel první ranní spoj. Byl tak zmatený, že nastoupil, opět ho přemohl spánek, a když se probudil, uviděl z okna masopustní veselí. Jenže v jiné vesnici, což ale jeho pomatené smysly nezaznamenaly. Vrhnul se na medvěda, neboť měl za to, že některý ze soupeřů nedodržel slovo a využil jeho indispozice. Bitka dvou medvědů pro Petra skončila v žigulíku VB. Pro nás se tenhle masopust stal legendárním i díky tomu, že tenkrát za mladé jinochy musel zaskočit skoro nejstarší obyvatel naší vesnice. Šlo mu to určitě lépe než mladíkům, kteří se svou nerozvážností sami vyautovali. ■

LUDMILA VYTISKOVÁ

Ať žije 1. máj – den mezinárodní solidarity pracujících!

Proletáři všech zemí, spojte se!

NEDĚLE 1. května 1960 CENA 50 HAL.

RUDÉ PRÁVO

OSLAVY v krajských městech

PRAHA (Od našich zpravodajů) — Ve všech krajských městech se včera v dopoledních hodinách konaly manifestace lidu a slavnostní přehlídky Lidových milicí, armády a ozbrojených sil ministerstva vnitra. Na oslavách, jichž se ve velkých počtech zúčastnili pracující krajských měst, promluvili vedoucí tajemníci KV KSČ. Krajským útvarům Lidových milicí pak byly předány rudé bojové zástavy, které jim propůjčil Ústřední výbor KSČ jako symbol cti, statečnosti a oddanosti Komunistické straně Československa, pracujícímu lidu republiky.

V Bratislavě se na nedělní manifestaci sešli na slavnostně vyzdobeném Gottwaldově náměstí desetitisíce občanů, příslušníci Lidových milicí, armády a ozbrojených sil ministerstva vnitra. O desáté hodině vystoupili na tribunu členové byra ÚV KSS, tajemníci ÚV KSS a další straničtí i veřejní činitelé. Po státních hymnách tlumočil člen politického byra ÚV KSČ a první tajemník ÚV KSS Karol Bacílek manifestantům k slavnostnímu jubileu vřelé pozdravy a srdečné blahopřání Ústředního výboru KSČ. Slavnostní přehlídka

(Pokračování na 2. str.)

Vysok

1890 DĚLNÍCI VYŠLI

Již několik let patří JZD Nový směr Hradecka ve Všestarech mezi nejlepší ve Východočeském kraji. Za loňský rok činí hrubý důchod družstva 6,8 miliónu korun, čistý zisk téměř 3 milióny — o 300 tisíc Kčs více, než plánovali. Není proto divu, že po úspěšném hospodaření byla také ze zisku družstva zakoupena nová sklízecí mlátička. Fotoreportér E. Uher. Mezi všestarské družstevníky přišel k přátelskému posezení také poslanec NS soudruh J. Borůvka, člen předsednictva ÚV KSČ.

»pac.

Cestou na družstevní háj u Potenýř (Foto R. Kalousek)

MÁJOVÝ POCHOD

Foto V. ŽENÍŠ

Moje První máje

Zdroj reprodukcí: Digitální archiv časopisů Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. http://archiv.ucl.cas.cz

Dětský den v ulicích

V maskách i v civilu se chodívalo v průvodu městem 1. června u příležitosti Mezinárodního dne dětí. Fotografie je z roku 1971.

Helena Hotovcová

Domácí výroba

Maškarní karneval v Bohdanči v roce 1972, kdy tam byla ještě základní devítiletá škola. Masky byly velmi hezké a často vyráběné doma. Úplně vpravo je moje sestra Marta, která byla za kuchařku (a myslím i oceněná), uprostřed je její spolužačka Jana a vlevo je moje spolužačka Hana.

Anna Holubová

Masopustní modelové

Masopust z února roku 1971. Uprostřed jsem já se svou sestrou v červeném puntíkatém šátku a malým bratrem v kočárku. Okolo jsou naši kamarádi ze školy, všichni oblečeni v barevných kostýmech.

Regina Schmeisser

Duchovní rozměr majálesu

Mohelnického majálesu se v uvolněném roce 1968 zúčastnili i mniši a řádové sestry.

Antonín Ospalík

Indiánky z Lesního mlýna

Moje teta Péťa (vpravo) ušila pro sebe a mojí mamku krásné kostýmy indiánek. Při prvním zkoušení kostýmů se nechaly i vyfotit. Na pomoc si přizvaly i svou malou neteř Ivetku a padly jim hned napoprvé. Lesní mlýn 1966.

Gabriela Schejbalová

Slavné vzory na bále

Na maškarním bále naší základní školy v roce 1971 jsem já coby mladý Picasso, bratranec Milan jako robot Emil, sestra Simonka jako pyšná princezna a bratranec Leoš nejspíše za vodníka.

Miroslav Seifert

Staňte se spolutvůrci našeho časopisu!

Na této dvoustraně najdete i v následujících číslech vždy několik retro fotografií „s příběhem" (a datem vzniku před rokem 2000) vztahujících se k uveřejněnému tématu a vybraných z vámi zaslaných příspěvků. Fotografie, doplněné několikařádkovým popisem (datum a okolnosti pořízení – zejména místo, zobrazení aktéři atd.), můžete zasílat elektronicky (naskenované) **přes webové rozhraní www.cdprovas.cz** (záložka soutěže/retro), případně poštou na adresu redakce (viz str. 64). V případě zasílání poštou uveďte na obálku heslo RETRO. Fotografie vám budou vráceny pouze na vyžádání! Každý námi vybraný snímek bude honorován částkou **600 Kč**.

Pro nejbližší čísla magazínu vyhlašujeme následující témata:

č. 4/2017: UMĚLECKÉ OBJEKTY NA VEŘEJNÝM MÍSTECH
uzávěrka zaslání 8. března

č. 5/2017: VÁBENÍ LÁSKY
uzávěrka zaslání 5. dubna

FESTIVAL FILMŮ O UDRŽITELNOSTI ŽIVOTA NA ZEMI NAVŠTÍVÍ I VAŠE MĚSTO

Mezinárodní porotou oceněné filmy o rozvoji společnosti, přírodě, odpovědné spotřebě a inovativních technologiích a bohatý doprovodný program v podobě besed se zajímavými osobnostmi přináší filmový festival Ekotopfilm do 50 měst po celé České republice.

Nádherná příroda, záhady lidského zdraví, neobvyklé způsoby života a překvapivá řešení klimatických změn spolu s přednáškami Jana Mühlfeita, členů Vlčích hlídek nebo mezinárodní organizace Sea Shepherd – to je to nejlepší, co můžete zhlédnout a prodiskutovat na mezinárodním festivalu dokumentárních filmů o udržitelném rozvoji Ekotopfilm.

Ve filmové nabídce jsou ty nejlepší filmy, které vyhrály ve festivalové soutěži v Praze a přinášejí silný divácký zážitek, například snímek Yellowstone s dechberoucími záběry divoké přírody, Lidské tělo: mikroskopické safari nabízející výlet za exotickými tvory obývajícími naše tělo či řešení projevů klimatických změn ve filmu Klimatická chyba. Překvapivé poznání vám určitě přinese film Mikroporod o zásadním vlivu způsobu narození na lidské zdraví.

Nedílnou součástí festivalu je i doprovodný program. Se členy Vlčích hlídek se návštěvníci v několika městech dovědí, proč se nebát divokých šelem, kterých v posledních letech v české přírodě přibývá nebo o ochraně moří a oceánů se zakladatelem české pobočky celosvětové ochranářské organizace Sea Shepherd. Mladou Boleslav a Brno osobně navštíví kouč a bývalý prezident Microsoft Europe Jan Mühlfeit, který na své exkluzivní přednášce odemkne dětský potenciál, pomůže rozvinout silné stránky osobnosti a najít cestu k úspěchu.

Vstup pro veřejnost je volný.

Jan Mühlfeit exkluzivně pro Ekotopfilm festival

Program a podrobné informace o festivalu najdete na webu **www.ekotopfilmfestival.cz** nebo nás sledujte na Facebooku **facebook.com/ekotopfilmcz**.

Yellowstone

NĚMECKO / 55 min
EN ZNĚNÍ / CZ TITULKY

Vaření z odpadu

RAKOUSKO / 81 min
DE ZNĚNÍ / CZ TITULKY

Suri

SLOVENSKO / 59 min
SK ZNENÍ / BEZ TITULKŮ

Turné Ekotopfilm 2017

2. 3.	Frýdek-Místek	24. 4.	Kroměříž
13.–14. 3.	Plzeň	25. 4.	Otrokovice
16. 3.	Klatovy	27. 4.	Valašské Meziříčí
21.–22. 3.	Karlovy Vary	3.–4. 5.	Brno
29. 3.	Sokolov	10.–11. 5.	Zlín
3. – 4. 4.	Pardubice	12.–13. 5.	Hradec Králové
6. 4.	Chrudim	16. 5.	Uherské Hradiště
11. 4.	Rožnov p. Radhoštěm	18. 5.	Vsetín
19. 4.	Trutnov	23. 5.	Znojmo
20. 4.	Náchod	25. 5.	Břeclav

Tipy a recenze připravuje **JAN KÁBRT**, novinář a publicista.

KULTURA

KINO • FILMY NA DOMA • DIVADLO
VÝSTAVY • KONCERTY • KNIHY • CD

KULTURNÍ TIPY A RECENZE

ČD TIP

FERDA MRAVENEC

Letos slaví devadesáté narozeniny a od smrti jeho autora Onřeje Sekory uplyne padesát let, a tak se postavička, která oslovuje další a další generace dětských čtenářů, výrazně hlásí o slovo. Rok Ferdy Mravence – práce všeho druhu – zahájí premiéra stejnojmenného muzikálu 17. března v pražském Divadle Broadway. Ferda v něm na motivy Sekorových pohádek prožije řadu nových dobrodružství včetně milostného románku s Beruškou, show nabídne vedle poutavé hudby i velkou vizuální podívanou, akrobatická vystoupení i hravou a nápaditou scénu. Na prázdniny pak Ferda Mravenec chystá speciální rodinné dny pod názvem Radovánky s Ferdou Mravencem, kde kromě muzikálového představení bude na děti čekat spousta soutěží, workshopů a zábavy.

DIVADLO HYBERNIA, PRAHA / REŽIE – LIBOR VACULÍK / HRAJÍ – VOJTĚCH DRAHOKOUPIL, ALEŠ SLANINA, ANDREA GABRIŠOVÁ, KATEŘINA HERČÍKOVÁ, ZBYNĚK FRIC, MARTIN ŠEMÍK A DALŠÍ PREMIÉRA 17. BŘEZNA

KINO

LOGAN

Nejslavnější hrdina ságy X-Men, chlap se šavlemi v předloktí a schopností rychle se uzdravit z jakéhokoli zranění, má problémy. Jeho schopnosti slábnou a s též nemocným Profesorem X se ukrývá na americko-mexické hranici. Jednoho dne se u nich objeví pronásledovaná dívka Laura, která má stejné schopnosti jako Wolverine. A ze všech tří se stávají štvanci.

USA, 135 MIN. / REŽIE – JAMES MANGOLD / HRAJÍ – HUGH JACKMAN, PATRICK STEWART, BOYD HOLBROOK, DAFNE KEEN, STEPHEN MERCHANT **V KINECH OD 2. BŘEZNA**

MŽITKY

Letošní polský kandidát na Oscara a současně poslední film legendárního režiséra Andrzeje Wajdy se vrací do roku 1945 a zachycuje, jak Stalinova moc ovládá Polsko. Slavný malíř Wladyslaw Strzeminski se odmítne podrobit socialistickému realismu, brzy nato je pronásledován, vyloučen z univerzity a stává se symbolem uměleckého odporu proti tyranii.

POLSKO, 98 MIN. / REŽIE – ANDRZEJ WAJDA / HRAJÍ – BOGUSLAW LINDA, ALEKSANDRA JUSTA, BRONISLAWA ZAMACHOWSKA, ZOFIA WICHLACZ, KRZYSZTOF PIECZYNSKI
V KINECH OD 30. BŘEZNA

FILMY NA DOMA

PUSTINA

Dílo scenáristy Štěpána Hulíka a režisérů Alice Nellis a Ivana Zachariáše o zoufalém hledání ztracené dcery na pozadí tíživých podzimních kulis severních Čech. Je nejlepším domácím seriálem od revoluce, který snese srovnání s jakoukoli zahraniční produkcí, neboť má všechny její ingredience – působivou atmosféru, skvělé herce, výborný scénář, nápaditou kameru i přesný střih.

ČR, 8x 56 min. / REŽIE – IVAN ZACHARIÁŠ, ALICE NELLIS / HRAJÍ – ZUZANA STIVÍNOVÁ, JAROSLAV DUŠEK, JAN CINA, LEOŠ NOHA, ELIŠKA KŘENKOVÁ, MIROSLAV VLADYKA, PETRA ŠPALKOVÁ A DALŠÍ

DOCTOR STRANGE

Vizuální pochoutka pro fanoušky komiksů o světoznámém neurochirurgovi Stephenu Strangeovi, který po dopravní nehodě nemůže používat ruce. Naději hledá na mystickém místě zvaném Kamar-Taj. Tam získá zdraví i magické schopnosti a musí se rozhodnout, zda se vrátí k původnímu pohodlnému životu, nebo bude, jako největší z kouzelníků, bránit tento svět.

USA, 115 MIN. / REŽIE – SCOTT DERRICKSON / HRAJÍ – BENEDICT CUMBERBATCH, CHIWETEL EJIOFOR, RACHEL MCADAMS, BENEDICT WONG, MADS MIKKELSEN, TILDA SWINTON, MICHAEL STUHLBARG

DIVADLO

ŠAŠEK A SYN

Otce a syna, Bolka a Vladimíra Polívkovy, můžete vidět ve hře, jejímž autorem i režisérem je první z nich. Hraje v ní životem protřelého krále šašků, který je pověřen kompletní převýchovou mladíka, vychovaného v ústavu pro odložené děti šlechticů, v šaška. Dokážou šaškující geronti svými zábavnými lekcemi probudit v novicovi jeho šaškovské já?

DIVADLO BOLKA POLÍVKY, BRNO / REŽIE – BOLEK POLÍVKA / HRAJÍ – VLADIMÍR POLÍVKA, BOLEK POLÍVKA, MICHAL CHOVANEC, JAROMÍR BARIN TICHÝ, ONDŘEJ KLÍČ, JIŘÍ FRETTI PFEIFER A DALŠÍ

PLES UPÍRŮ

Především obdivuhodný výkon čtrnáctileté Natálie Grossové láká na příběh krásné dcery hostinského Sáry, která padne do oka vládci upírů hraběti Von Krolockovi. Ten proto dívku unese na svůj hrad. Zachránit se ji vydá upíry studující profesor Abronsius se svým studentem Alfrédem, který je do Sáry také zamilovaný. Čelit ale musí nejen upírům, ale i svodům Krolockova syna Herberta.

GOJA MUSIC HALL, PRAHA / REŽIE – RADEK BALAŠ
HRAJÍ – NATÁLIE GROSSOVÁ, MICHAELA GEMROTOVÁ, BOHUŠ MATUŠ, MARIAN VOJTKO, PAVEL VÍTEK, MICHAELA NOSKOVÁ A DALŠÍ

NOVÉ DESKY

ANNA K

SVĚTLO

Už chvíli zní éterem nová a povedená písnička Anny K s názvem Vždycky se budeme znát, a teď je tu i nové album Světlo. To se zpěvačka rozhodla bezprostředně po vydání představit i naživo fanouškům na turné Ve světle, které začíná 10. března v jičínském Masarykově divadle, a jeho jarní část skončí 28. dubna v ostravském Domě kultury. Termíny na www.anna-k.cz.

HELENA VONDRÁČKOVÁ

DÁVNO VÍM SVÝ

Je to už čtyřiadvacáté album legendy tuzemského popu Heleny Vondráčkové! Deset novinek má nádech šansonu a nechává tak naplno vyniknout zpěvaččiny pěvecké i herecké kvality. Písně pro Vondráčkovou psali osvědčení i noví autoři, mezi nimi poprvé přispěli Ondřej Soukup s Gabrielou Osvaldovou, kteří obstarali působivé finále v podobě skladby Já s tebou hlavu ztrácím.

KNIHY

MŮJ BOJ 2: ZAMILOVANÝ MUŽ

KARL OVE KNAUSGARD

Jedna z největších literárních senzací poslední doby pokračuje druhým dílem (první je samozřejmě stále v prodeji). Minule norský spisovatel vyprávěl o složitém vztahu s otcem, nyní se ve vzpomínkách vrací do doby, kdy ze dne na den opustil manželku i rodné Norsko, ve Švédsku potkal Lindu, do níž se bláznivě zamiloval, usadil se a stal se otcem.

ODEON, 359 KČ

DOBA Z DRUHÉ RUKY – KONEC RUDÉHO ČLOVĚKA

SVĚTLANA ALEXIJEVIČOVÁ

Kniha ověnčená poctami, včetně Nobelovy ceny za literaturu, kterou získala před dvěma lety. Je mozaikou desítek hlasů, které vyprávějí o tom, jak věřily sovětskému systému, jak zabíjely a umíraly pro jeho ideu, mluví o tajemstvích a hrůzách komunismu, o stalinském gulagu, válkách i Černobylu. A jak jeho rozpad přinesl po počátečních nadějích zklamání a frustraci.

PISTORIUS & OLŠANSKÁ, 419 KČ

VÝSTAVY

FRANTIŠEK SKÁLA: JÍZDÁRNA

František Skála, loni šedesátiletý sochař, malíř, ilustrátor a hudebník, má nadání tvořivosti téměř bezbřehé, každá jeho výstava je nejen zážitkem vizuálním, ale také mimořádné nápaditosti a originality. Aktuální výstavu, která se od 10. března představí v pražské Valdštejnské jízdárně, koncipuje přímo pro její prostor, a to především její světelnou atmosféru. Světlo je ostatně jednotícím prvkem celé výstavy, autor ho využívá nejen z praktického hlediska pro pozorování exponátů, ale i jako nástroj jejich pochopení, jejich prosvícení a v přeneseném slova smyslu i osvícení samotných diváků. Ti uvidí díla, která vznikala od roku 2004 do současnosti, a to sdružená do tematických expozic – pavilonů nebo jako solitérní monumentální díla.

VALDŠTEJNSKÁ JÍZDÁRNA, PRAHA
OTEVŘENO OD 10. BŘEZNA DO 3. ZÁŘÍ

TRADICE V PROUDU MODERNITY

V Ostravě se novou stálou výstavou zaměřili na tradiční malbu. Jsou tu díla jejích domácích zakladatelů, jako byli Luděk Marold, Vojtěch Hynais nebo Václav Brožík, těch, kteří byli dlouho neprávem na okraji zájmu, jako třeba Maxmilián Pirner nebo Beneš Knüpfer, i autorů, kteří se tradicí vymezili vůči moderně (například Julius Mařák či Václav Radimský).

GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V OSTRAVĚ
OTEVŘENO DO 31. PROSINCE

Tajemství těla zvedá zábavu ode dna

V seriálové tvorbě udělala Česká televize velký krok dopředu, Cirkus Bukowsky, Labyrint nebo Rapl snesou srovnání se světovou produkcí. Oproti tomu na poli zábavy se zatím jen pozvolna odráží ode dna.

Kéž je novinka Tajemství těla, která vedle čtyř známých hostů staví na populárně-vědeckých pokusech, příslibem trendu, kam se bude tuzemská televizní zábava ubírat. Má totiž pár ingrediencí, které už slušným zábavným pořadem zavánějí.

Zkušení a hraví moderátoři

Tajemství těla nezapře inspirace obdobným pořadem ČT Zázraky přírody. V léty sehrané dvojici Martin Dejdar – Petr Vacek však získal průvodce s mnohem větším šarmem, moderátorskou pohotovostí a v případě Vacka i neutuchající hravostí, než nabízí dvojice Vladimír Kořen a Maroš Kramár v Zázracích.

Zajímavější pokusy

Jistě, některé zavánějí banalitou, ačkoli moderátor Vacek při jejich realizaci působí, jako by právě objevil další život ve vesmíru. Když zanechá děti v místnosti a za jejich zády pustí vláčky, které by se i přes zákaz po chvíli neotočilo? Na druhou stranu je tu i dost věcí netušených, jako třeba snižující se teplota nohou při strachu. Pokus s moderátorem a hady, který to vzápětí dokáže, má vedle účelu i vtip. Vedle toho si lze řadu pokusů, třeba jak lépe vidět ve tmě, vyzkoušet i doma před obrazovkou, a i to se počítá.

Vtipní hosté?

Ani Tajemství těla se nevyhnulo vyprávění více či méně zábavných historek čtyř známých hostů, i když naštěstí banalita otázek neklesá až ke Kramárově „Tak jak se máte?" A Bob Klepl nebo Jakub Kohák dokázali zábavu ve studiu v prvních dílech chvílemi rozproudit. Jenže dojem z leckdy nudného potlachu ani Tajemství těla nesmaže – co se třeba příště obejít bez něj a známé tváře akčněji začlenit do jednotlivých pokusů? ■

hodnocení

Tajemství těla
ZÁBAVNÝ POŘAD ČT
50%

BŘEZNOVÉ MENU

SPRAVEDLNOST

Třídílná krimi série s Ondřejem Vetchým jako kriminalistou, jehož dcera

zabila prominentního soudce. Rozhodne se zamést po dceři stopy, záhy je ale nalezeno zavražděné tělo a právě on je pověřen vyřešením celého případu.

ČT1 • NEDĚLE OD 12. BŘEZNA / 20:15

EQUALIZER

Denzel Washington se už pár let snaží žít běžným životem, jenže pomsta

za neprávem zmlácenou prostitutku mu jeho léta ve zvláštních jednotkách zase rychle připomene. A probudí i touhu po konání každodenní spravedlnosti, jež ho už nepustí.

NOVA • SOBOTA 18. BŘEZNA / 22:15

BÍDNÍCI

Poslední verze legendárního muzikálu o bývalém galejníkovi Jeanovi Valjeanovi (Hugh Jackman), který

coby zachránce osiřelé dívky Cosette touží po normálním životě. Neopouští ho však stín posedlého inspektora Javerta (Russell Crowe).

PRIMA MAX • SOBOTA 11. BŘEZNA / 20:15

OBČAN KANE

Jedno ze zásadních děl světového filmu z roku 1941 oceněné Oscarem za scénář. Režisér Orson Welles

v něm sestavuje osud fiktivního magnáta Kanea, který postupně ztrácí původní gloriolu a poukazuje na to, že peníze a moc ještě nezaručují štěstí.

ČT2 • PÁTEK 31. BŘEZNA / 22:00

TV KUPÉ

■ SKYLINK OPĚT ZDRAŽUJE

Satelitní televize Skylink před lety lákala zákazníky na to, že bude v základu bezplatná, navzdory tomu v roce 2012 zavedla pro všechny povinný servisní poplatek. Přestože za to dostala pokutu od telekomunikačního úřadu, již počtvrté ho od března (z původních 29 Kč) zdražuje na 79 Kč.

■ DLOUHÝ HRAJE EXNERA

Televize Prima, která má v záloze druhou řadu V. I. P. zpráv a natočí i pokračování Mordparty, chystá i další novou detektivní sérii podle knih Václava Erbena Kapitán Exner s Michalem Dlouhým v hlavní roli. V minulosti si Exnera zahráli herci Jiří Vala, Petr Kostka, František Němec a Jiří Kodet.

■ NĚRGEŠOVOU NAHRADÍ KUBELKOVÁ

V jarním vysílání počítá televize Prima i se show o proměnách bydlení Jak se staví sen, který změní moderátorku – dosavadní Laďku Nělgešovou, která se prý rozhodla ještě naplno věnovat mateřským povinnostem, nahradí Iva Kubelková, jež předloni skončila v primáckém Top Staru.

MASARYKA zradily cesty časem!

Bezpochyby jde o jeden z nejočekávanějších filmů roku, ne-li o ten vůbec nejočekávanější. A velké naděje Masaryk naplňuje takřka dokonale – nebýt jediné, ne však zanedbatelné chyby, která stoprocentní zážitek pokazí.

Krom jediného není Masarykovi co vytknout, takřka po všech stránkách odvádí dokonalou práci směřující k mimořádnému filmovému zážitku.

Od první chvíle srší atmosférou v dokonalých dobových kulisách a je jedno, zda budoucí ministr hýří na pražských večírcích, vykonává velvyslanecký post v Londýně, či se skrývá před světem v americkém sanatoriu. Film má pečlivě vybrané lokace, strhující hudební doprovod, v působivých obrazech zkušeně promlouvá filmovou řečí a to vše ruku v ruce s hereckými výkony zajišťuje bezbřehé emocionální podhoubí.

Sympatické je na Masarykovi i to, že svého hrdinu bezmezně neglorifikuje (což s tím věčným šňupáním kokainu nakonec ani nelze), ale v krátkém časovém úseku let 1937 a 1938 jej přibližuje jako bohéma, nezdolného vyjednavače, člověka plného nadějí i zlomeného. Nikdy neodbočí ze zásady, že chce Masaryka zkoumat jako člověka, nikoli se zabývat předválečnou zradou mocností, která na pozadí politikova osudu i po tolika letech zrychluje divákům tep.

Roden opět skvělý

Samostatnou kapitolou jsou herecké výkony, které mocnému dojmu z filmu přispívají. Není tu jediný, který by spadl do průměru.

Všem dle očekávání kraluje Karel Roden, už jen se svojí maskou, která jeho vzhled ke skutečnému Masarykovi posunula až s ďábelskou dokonalostí. Roden dokáže nejen verbálním projevem postihnout, co se v Masarykově duši odehrává, věrně kopíruje prostředí i životní situace, v nichž se jeho postava ocitá a které film rychle střídá. Roden zde opakovaně potvrzuje nejen své mimořádné herecké nadání, ale i jeho nadstavbu v podobě charakterově specifického výraziva, které ve většině uplatňuje s pedantskou pečlivostí.

Působivý, diplomaticky chladný part sehrává i Oldřich Kaiser coby prezident Beneš, jejich setkání a konverzace s Masarykem patří k emocionálním pilířům filmu – škoda, že se jich nevešlo víc.

Zmatení v čase

Přes všechny superlativy má i Masaryk moment, se kterým se diváci musí poprat, nešvar, který by očím šikovného dramaturga neměl uniknout. Retrospektivní způsob vyprávění, který v rychlém sledu střídá časové roviny, není filmařsky nijak ojedinělý ani složitý. Přesto si na něm režisér Ševčík postupem času vylamuje zuby, neboť do Masarykova života nahlíží v období pouhých dvou let, a chtě nechtě se v tak rychlém tempu na tak malém prostoru zamotává. Potenciálně silný příběh mělní na mozaiku ze života hrdiny, což výsledný dojem z jinak výtečného filmu bohužel poškodí.

Naštěstí pro Masaryka nic víc většina diváků řešit nebude. Historikové si jistě neušetří poznámky o tom, že Masaryk ve filmu mluví s francouzským velvyslancem jeho mateřštinou, zatímco ve skutečnosti francouzštinu neovládal, nebo že ve filmu užívaný výraz „velvyslanec" se v reálu začal používat až o pět let později...

To vše se ale vejde do filmařské licence, která dojmu z Masaryka, na rozdíl od zmíněného zmatení v čase, neublíží. ■

hodnocení

MASARYK

REŽIE – JULIUS ŠEVČÍK / HRAJÍ – KAREL RODEN, PAUL NICHOLAS, DERMOT CROWLEY, ARLY JOVER, GINA BRAMHILL, HANNS ZISCHLER, EVA HERZIGOVÁ, JOAN BLACKHAM, MILTON WELSH A DALŠÍ

V KINECH OD 9. BŘEZNA

80%

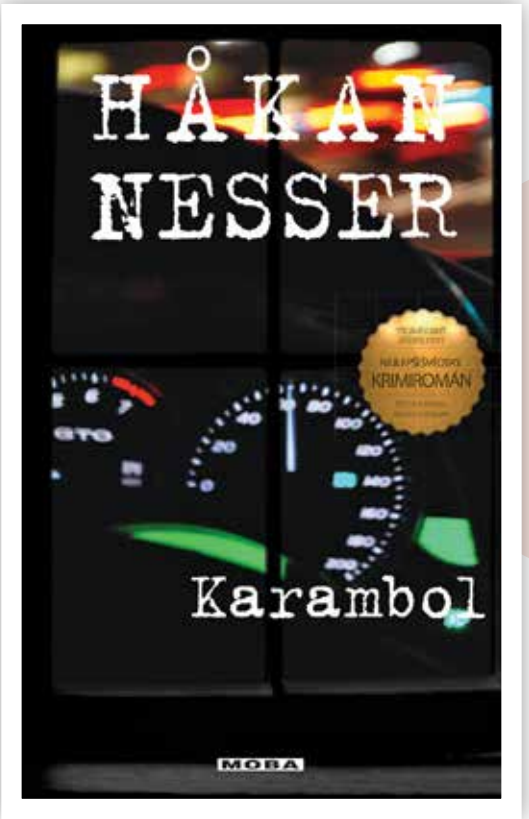

Håkan Nesser

KARAMBOL

VYCHÁZÍ V NAKLADATELSTVÍ MOBA

272 STRAN, DOPORUČENÁ CENA 279 KČ

●●● *Jochen Vlaarmeier dělal řidiče autobusu mezi Maardamem a Kaustinem už přes jedenáct let.*

Šestkrát tam a zpátky. Každý den. Kromě volných dnů, které se opakovaly podle rozpisu služeb. A samozřejmě sem tam nějakého týdne dovolené.

První a poslední cesta byly svým způsobem zbytečné. Ale jen svým způsobem. Jezdit do Kaustinu v půl sedmé ráno nedávalo žádný rozumný smysl, stejně jako o dvanáct hodin později tuto vesnici opouštět. Ale autobus se na noc odstavoval do garáže v Leimaar Allé a Vlaarmeierovi nevadilo občas jet bez pasažérů. Vůbec mu to nevadilo. Postupem doby začal vnímat cestující jako rušivý prvek své práce, takže především večerní návraty do města bral jako příjemné životní momenty. Na silnici žádný provoz. Prázdný autobus a brzy padla. Co víc si přát?

V neděli se počet jízd snižoval na čtyři. Každým směrem dvě. Vyjížděl v devět ráno – zaručeně vždycky bez cestujících – a vracel se v deset s nákladem čtyř vesnických babek, které mířily na mši do keymerského kostela. Protože jejich kostel jim nestačil, kdoví proč. Anebo byl možná zrušený, Vlaarmeier příliš nehověl sakrálním záležitostem od doby, co mu jeden sotva ochmýřený student teologie před třiceti lety přebral holku.

Ve dvě hodiny vezl babky zase domů. To stihly i kávu a zákusek v Heimerově kavárně na Rozenplejn.

Vždycky ty stejné čtyři. Dvě menší baculaté, dvě vytáhlé hubené. Mockrát si lámal hlavu, proč pro ně dopravní podnik radši nepošle taxík. Bylo by to podstatně levnější.

Oné studené neděle – 29. listopadu – byly jen tři, protože slečna Willmotová, jedna z těch baculatých, ležela s chřipkou. To mu okamžitě sdělila vrásčitá paní Glocková, která nastupovala u školy.

Má třicet osm dva a nateklé mandle, dozvěděl se vzápětí. Rýmu a bolesti po těle. To jen aby věděl.

A právě paní Glocková poté zaječela tak, že málem vjel do příkopu. Stalo se to těsně před dlouhou zatáčkou do vesnice Korrim a znělo to, jako by Vlaarmeierovi vlétl do ucha racek. Srovnal autobus zpátky do pruhu a podíval se do zpětného zrcátka. Viděl, že stará paní se nadzvedla ze sedadla a mlátí rukou do okénka.

„Zastavte!" ječela. „Pro Krista pána, zastavte!"

Jochen Vlaarmeier zabrzdil a zastavil u krajnice. Do prdele, pomyslel si. To určitě některou klepla pepka.

Když se ale ohlédl, viděl, že všechny vypadají v dobré kondici. Nebo minimálně ne hůř než obvykle. Dvě, které seděly vzadu, civěly s otevřenou pusou na paní Glockovou, která dál bušila do okna a řvala nesmysly. Vlaarmeier si povzdechl a vydal se uličkou k ní.

„Jen žádnou paniku," řekl. „Pěkně se uklidníme. Co se proboha děje?"

Paní Glocková ztichla. Dvakrát polkla, až jí cvakly umělé zuby, a zírala na něj.

„Tělo," řekla. „Ženská… mrtvá."

„Co?" vyhrkl Jochen Vlaarmeier.

Ukázala dozadu na černé pole.

„Tam. Ve škarpě… mrtvola."

Pak se svezla na sedačku s hlavou v dlaních. Dvě zbylé dámy přiklopýtaly uličkou a začaly paní Glockovou poněkud váhavě konejšit.

„Mrtvola?" zeptal se Vlaarmeier.

Paní Glocková znovu zaťukala na okno a ukázala. Vlaarmeier chvíli uvažoval. Pak otevřel hydraulické dveře, vystoupil z autobusu a vydal se podél krajnice zpátky.

Našel ji asi po dvaceti pěti metrech. Úhlopříčně přes mělký příkop, který odděloval silnici od čerstvě zoraného pole, ležela žena. Byla zabalená do nějaké látky, která vypadala skoro jako prostěradlo – velmi špinavé, mírně povlávající prostěradlo, které jí odhalovalo nohu a horní polovinu těla, mimo jiné dvě velká bílá ňadra a ruce trčící do nepřirozených úhlů. Ležela na zádech s obličejem obráceným k nebi, ale tvář jí z velké části zakrývaly mokré rudé vlasy, které vypadaly nějak ulepeně.

Do hajzlu, pomyslel si Vlaarmeier. Do podělanýho hajzlu. Pak na místě vyzvracel celou svou vydatnou snídani – kaši, párky i vajíčka – a odklátil se zpět k autobusu, aby si zatelefonoval.

Z anglického originálu přeložila Helena Matochová.

Soutěž o knihu Karambol

Chcete si knihu přečíst celou? Odpovězte na soutěžní otázku a vyhrajte jeden z pěti výtisků.

Od kterého roku píše Håkan Nesser knihy?

A) 1978
C) 1985
B) 1988

Odpověď zadejte do příslušného formuláře na www.cdprovas.cz do 16. března 2017.

autor

Håkan Nesser (1950)

Rodák ze švédského města Kumla se věnoval studiu jazyků, literatury, historie a filozofie, poté pracoval jako učitel. Knihy píše od roku 1988, jeho detektivky získaly řadu cen a vyšly ve více než 25 zemích. Žije střídavě v Londýně a ve Švédsku. Karambol, příběh z roku 1999, rozehrává noční nehodou, při níž opilý řidič usmrtí malého chlapce a z místa nehody uteče. Tragédie mu však zcela převrátí život – a komisař Van Veeteren z kriminálky v Maardamu stojí před případem, který má svou vlastní, a to zcela zvrácenou logiku…

CESTOVÁNÍ PO ČR

ZÁPADOČESKÉ LÁZNĚ

Text: Tomáš Rezek

MARIÁNSKÉ LÁZNĚ si podmanily i anglického krále

V Mariánských Lázních pookřeje každý. Blahodárný vliv na zdraví mají nejen léčebné kúry a minerální prameny, ale už samotný pobyt v malebném lázeňském městě prospívá tělu i duši. Nasedněte proto do vlaku a přijeďte! Procházka po kolonádě nebo lázeňských parcích s oplatkou v ruce vám vylepší náladu a zbaví vás stresu.

Foto: © K4 502 5 | Dreamstime.com

Za zlatý věk Mariánských Lázní se považuje období 1870–1914, kdy ve městě panoval čilý stavební ruch a rozšiřovaly se parky. Počet návštěvníků rostl i díky novému železničnímu spojení. Vlakem do lázní přijížděly významné osobnosti včetně anglického krále Edwarda VII, který navštívil lázně na přelomu 19. a 20. století dokonce devětkrát. V roce 1904 se s ním v lázních sešel císař František Josef I. Toto významné setkání v „Marienbad" dnes připomíná zdařilé bronzové sousoší zpodobňující oba panovníky v mírně nadživotní velikosti. Najdete ho na začátku lázeňského parku nedaleko infocentra na Hlavní třídě. Od vlaku odjížděly korunované hlavy kočárem. Už v té době ale sloužila k přepravě cestujících od nádraží do centra města tramvajová trať. Po druhé světové válce tramvaje nahradily v té době velmi populární trolejbusy. V současnosti se můžete svézt z nádraží trolejbusovými linkami č. 5 a 7. Jízdní řády a tarif najdete na stránkách www.mdml.cz.

Proč jsou lázně Mariánské?

Po které Marii byly lázně pojmenovány, dnes s jistotou určit nelze. V 18. století se u jednoho ze tří pramenů při Bauerově mlýně poblíž Úšovic (nedaleko dnešních Mariánských Lázní) objevil obrázek Panny Marie. Podle pověsti ho tam zavěsil voják, který se vrátil z války a děkoval boží matce za to, že přežil. Někteří badatelé proto zastávají názor, že původní patronkou pramenu byla Panna Marie. Jiní ale upozorňují, že už v roce 1755 se pramen nazýval Mariin, a to podle rakouské císařovny Marie Terezie. Co však víme určitě, je, že o založení a rozvoj lázní se nejvíce zasloužili opat tepelského kláštera Karel Kašpar Reitenberger a klášterní lékař Jan Josef Nehr, který postavil v letech 1805–1807 u Křížového pramene první zděný lázeňský dům. Pokud se chcete blíže seznámit s historií lázní, zajděte si do městského muzea. Sídlí na Goethově náměstí č. 11, v domě U zlatého hroznu, kde v roce 1823 pobýval Johann Wolfgang Goethe. Jemu je také věnována jedna ze stálých expozic.

Foto: © Josef Skacel | Dreamstime.com

Hlavní lázeňská kolonáda s unikátní litinovou konstrukcí byla v roce 1951 pojmenována po jednom ze známých lázeňských hostů a stala se z ní Kolonáda Maxima Gorkého.

Foto: archiv MÚ Mariánské Lázně

V celostátní soutěži, která se konala v roce 2011, byly mariánskolázeňské Skalníkovy sady vyhlášeny druhým nejhezčím parkem.

Kolonáda se zpívající fontánou

Na území Mariánských Lázní vyvěrá na čtyři desítky minerálních pramenů. Nad těmi nejdůležitějšími stojí pavilony a altány, které vytvářejí malebnou lázeňskou atmosféru. Kopule pavilonu Křížového pramene se dostala i na městský znak. Nejelegantnější stavbou v Mariánských Lázních je nicméně novobarokní kolonáda postavená v letech 1888 až 1889. Jde o cennou ukázku typické lázeňské architektury 19. století. K rekonstrukci kolonády došlo v 70. a 80. letech minulého století a v té době byla také vyzdobena cyklem nástropních fresek od malíře Josefa Vyleťala. Před kolonádou se nachází další turistická atrakce Mariánských Lázní – zpívající fontána. Poprvé si působivou hru vody a světel za zvuku skladby Petra Hapky mohli vychutnat místní a lázeňští hosté 30. dubna 1986. Od té doby je každý rok vždy poslední dubnový den ve 21 hodin zahájen její provoz. Fontána pak hraje denně až do přelomu října a listopadu od 7 do 19 h každou lichou hodinu a ve 21 a 22 h včetně světelné projekce.

Miniatury v parku Boheminium

Chystáte se do „Mariánek" na rodinný výlet? Pak s dětmi zajděte do parku Boheminium. V zeleni u hotelu Krakonoš je rozmístěno asi šedesát miniatur významných českých památek. K vidění jsou dokonalé makety hradu Karlštejn, zámku Červená Lhota, ratibořického Starého Bělidla nebo třeba železničního muzea v Lužné u Rakovníka. K parku Boheminium dojdete z centra asi za hodinu nebo vás k němu dopraví autobusová linka č. 13. V letní sezoně lze využít i vyhlídkový vláček Mariánskolázeňský express, který vás doveze na zastávku Koliba u dolní stanice kabinové lanové dráhy. Lanovkou se pak můžete nechat vyvézt k hotelu Krakonoš. ■

Foto: © Mirekdeml | Dreamstime.com

Pečlivě udržovaný park obklopuje i klasicistní kolonádu Ferdinandova pramene v Úšovicích.

Spojení

Vlakem do Mariánských Lázní

Na mariánskolázeňském nádraží zastavují i vlaky SuperCity Pendolino. Z Prahy hl. n. trvá jízda tímto vlakem 2 hod. 17 min., z Plzně jen 51 minut. Spojení, které bude nejlépe vyhovovat vašim výletním plánům, si snadno vyhledáte na www.cd.cz/spojeni nebo přes mobilní aplikaci Můj vlak. Do Mariánských Lázní můžete cestovat na výhodnou **Včasnou jízdenku Česko**, např. z Prahy už za 139 Kč (s In Kartou), z Plzně už za 59 Kč (s In Kartou). Nejvýhodnější jízdenku ČD vám automaticky nabídne e-shop ČD (www.cd.cz/eshop).

MARIÁNSKÉ LÁZNĚ
Nejzajímavější místa

Foto: © Marberoza | Dreamstime.com

1 Mariánskolázeňská kolonáda je jedna z nejhezčích staveb tohoto druhu nejen u nás. Bronzové reliéfy na stěnách kolonády vytvořil Antonín Kuchař, nástropní fresky jsou od Josefa Vyleťala.

Foto: © Peter Zurek | Dreamstime.com

2 Zpívající fontána na promenádě před kolonádou byla vybudována v letech 1982–1986 podle návrhu architekta Pavla Mikšíka. Autorem první hudební skladby pro fontánu je Petr Hapka.

Foto: archiv MO Mariánské Lázně

3 Park Boheminium u hotelu Krakonoš s dokonalými zmenšeninami (1:25) českých památek patří k nejnavštěvovanějším atrakcím Karlovarského kraje. Letos se park otevírá už v sobotu 4. března.

Foto: archiv MO Mariánské Lázně

4 Hlavním lázeňským parkem jsou Skalníkovy sady. V pečlivě udržované zeleni se soustavou vodních ploch najdete i bustu zakladatele parku – uměleckého zahradníka Václava Skalníka (1776–1861).

SOUDOBÁ ARCHITEKTURA V ČR

Klášter trapistů v Novém Dvoře

Když členové francouzského cisterciáckého řádu trapistů hledali v Čechách místo, kde by mohli založit klášter, vyhlédli si zchátralý zemědělský statek Nový Dvůr z poloviny 18. století. Práce na projektu nového kláštera byly zahájeny v dubnu roku 1999. Návrh vypracoval britský architekt John Pawson ve spolupráci s plzeňským architektem Janem Soukupem a jeho ateliérem. Základní kámen kláštera byl položen v roce 2002 a už dva roky nato mohl být vysvěcen kostel – dominanta kláštera. V roce 2007 se stal klášter převorstvím a z bývalého ovčína vznikl citlivou rekonstrukcí dům pro hosty. V roce 2011 byl klášter povýšen na opatství. V té době se také začaly stavět výrobní prostory, zkolaudované v prosinci 2014. V nich mniši vyrábějí hořčici podle originální trapistické receptury nebo přírodní kosmetiku. Při stavbě nového kláštera se vycházelo z cisterciácké architektonické tradice. Minimalismus plně odpovídá prostému mnišskému životu. Důležitou roli hraje i působení denního světla, které podmanivě prostupuje interiéry kláštera.

Typologický druh stavby: klášter

Autoři: John Pawson, Ing. arch. Jan Soukup

Kategorie: rekonstrukce

Dokončení projektu: prosinec 2014

Připraveno ve spolupráci se soutěží: STAVBA ROKU

ROZHLÉDNI SE PO KRAJI

Usínající uhelný lom Družba

Zatímco Ostravsko je pro lovce netradičních turistických zážitků stále atraktivnější, ale i „profláknutější“ lokalitou, intenzivní lidskou činností obdobně zasažené Podkrušnohoří si cestu do turistických bedekrů teprve hledá.

Text: Michal Málek, foto: ČTK

Normální je jezdit na výlety, kde se kocháme panenskou krásou okolní přírody. Jenže normální je v běhu času notně relativní pojem, a tak dnes není nic zas tak divného na tom, když místo zurčení potůčku a šumění lesních velikánů někdo vyrazí na obhlídku povrchového lomu. Vlastně je to čím dál vyhledávanější turistická disciplína. Jeden takový lom s názvem Družba – mimochodem řadí se k největším u nás – najdete v těsné blízkosti města Sokolov. V nedaleké obci Horní Pískovec je dokonce možné si jej z upravené vyhlídky legálně prohlédnout.

Místní, kteří s něčím takovým musí žít za svými humny, si o tom samozřejmě mohou myslet své, ale pro toho, kdo má ve svém okolí krajinu nezasaženou těžbou, znamená něco takového velkou porci exotiky, navíc de facto za pár korun. Nemluvě o tom, že pohled do těžební jámy přináší také poučení o geologické historii země. I naprostému laikovi, který ve svém volném čase odmítá zapojit mozek víc, než je

výškový profil

Chodov

Krušné hory

bezpodmínečně nutné, může pohled na jednotlivé vrstvy hornin střídající se v množství odstínů přinést intenzivní zážitek, který se do paměti rozhodně zapíše snáze než suchá teorie školních učebnic přírodopisu. Jako na dlani zde máte historii starou více než 20 milionů let. Který zámek či městská památková rezervace něco takového může nabídnout? Ve zploštělé podobě je k vidění třetihorní prales stejně jako sopečná láva a pemza. A samozřejmě i hnědouhelná sloj Antonín, o kterou tu přes 120 let běží především. Tedy vlastně běželo, neboť lom Družba, nad kterým se vyhlídka u Horního Pískovce nachází, je od roku 2011 v útlumu.

Důvodem není vytěžení přírodního zdroje, ale opakující se sesuvy zemin. Těch se zde během existence lomu událo hned několik, ale až ta na vnitřní výsypce sousedního lomu Jiří v roce 2009 zasadila těžbě na Družbě smrtelnou ránu. Společnost Sokolovská uhelná se následně rozhodla těžbu ukončit. Lom do budoucna čeká, tak jako v případě ostatních zdejších důlních děl, rekultivace. O její konečné podobě ještě není definitivně rozhodnuto, a tak si při pohledu na obnaženou zemskou kůru můžete jen domýšlet, zda tady – stejně jako v nedalekém lomu Medard – vznikne obří jezero, či se volná plocha postupně zaplní lesním porostem. Příroda samozřejmě na úřední rozhodnutí nečeká, a tak náletové dřeviny již nyní začínají v opuštěném lomu svou misi postupné obnovy krajiny. Čekat by tak příliš neměli ani ti, kteří by si rádi prohlédli lom v jeho zatím ještě syrovém stavu.

Procházku je možné zahájit po vystoupení z vlaku v Novém Sedle. Tradiční značené turistické stezky zde moc nečekejte, tohle je prostě výlet pro objevitele bez bázně a hany. Do Horního Pískovce je to z nádraží zhruba 3,5 km po místních silnicích. Od vyhlídky je možné dále pokračovat do Královského Poříčí, kde se v rekonstruovaném statku vystavěném v tradičním chebském stylu hrázděných budov můžete naobědvat i ubytovat. A pokud nebudete mít pořád dost, místní muzeum řemesel nabízí možnost „utrpět" vzdělání o dávno zapomenutých dovednostech lidí tohoto drsného kraje. Od statku již potom vede žlutě značená turistická stezka, která už výletníky navede k místní železniční zastávce. ■

Vyhlídka Horní Pískovec

Výška: 475 m n. m.

Výhled: lom Družba, Chodov, Vřesová

Vrchol: místní komunikace zakončená vyhlídkovou plošinou na hraně lomu

Nejbližší žst.: Nové Sedlo u Lokte

Výstup: snadný

spojení

Nové Sedlo u Lokte

Z Prahy a Plzně vlakem SuperCity Pendolino s přestupem v Chebu

Z Ústí nad Labem rychlíkem s přestupem v Chodově

Z Českých Budějovic rychlíkem s přestupem v Plzni a Chebu

Českem po značkách

PUTOVÁNÍ ZA ZÁZRAČNOU SOŠKOU z Kynšperka nad Ohří do Dasnic

Po žlutém turistickém značení se můžete vydat z Kynšperka nad Ohří na šestikilometrovou túru do Dasnic. Nenáročná trasa vede přes Chlum Svaté Máří, kde se nachází jeden z nejkrásnějších barokních areálů u nás. Známému poutnímu místu dominuje chrám, jehož hlavní atrakcí je zázračná gotická soška Panny Marie.

Poutní kostel v Chlumu Svaté Máří

Jak se traduje, v místech dnešní obce Chlum Svaté Máří našel ve 13. století řeznický tovaryš pod lískovým keřem dřevěnou figurku Panenky Marie s Ježíškem. Vzal si ji domů, ale druhý den soška zmizela. Když ji tovaryš hledal, nalezl ji na stejném místě pod lískovým keřem. Na místě zázraku byla postavena dřevěná kaple, později kostel a v letech 1687–1728 barokní areál poutního chrámu Nanebevzetí Panny Marie a sv. Máří Magdalény.

Cihlová rozhledna na Drsném vrchu

Z Kynšperka nad Ohří vystoupáte po žluté značce na Drsný (Zelený) vrch, kde poutá pozornost cihlová rozhledna s asymetrickou věžičkou. Dvacet metrů vysokou rozhlednu s přilehlou turistickou chatou nechal postavit v letech 1903–1904 Krušnohorský turistický spolek. Po druhé světové válce byla chata zrušena a v roce 1948 se z ní stal soukromý obytný dům. Rozhledna, která je součástí rodinného domu, byla uzavřena a už není veřejnosti přístupná.

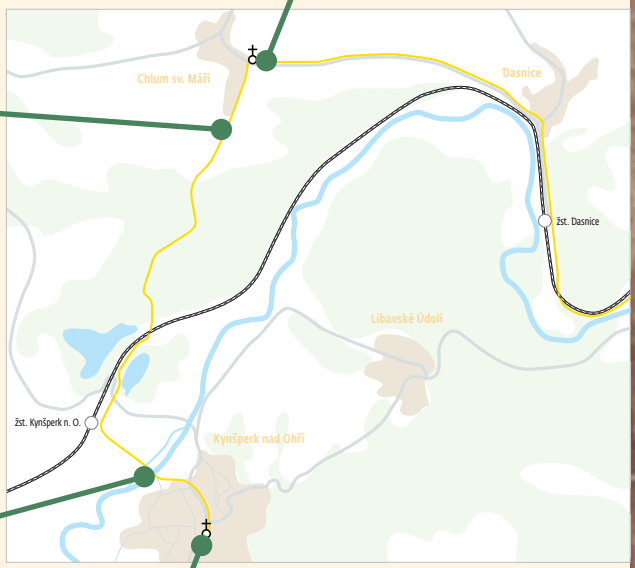

Foto: IC Kynšperk n. O., archiv obce Chlum Svaté Máří

Krytá lávka přes Ohři

Pokud se vydáte v Kynšperku nad Ohří od nádraží po žluté na prohlídku centra města, musíte překonat řeku Ohři po lávce s krytou mostovkou s 13 okenními otvory na každé straně. Původně na jejím místě stávala betonová lávka s výrazným mostním obloukem, kterou Němci na konci války zničili. Pak se chodilo po provizorních dřevěných přechodech a po povodních v roce 1950 byla postavena nová dřevěná lávka s krytou mostovkou.

Kynšperská svatyně

V Kynšperku nad Ohří nevynechejte prohlídku kostela Nanebevzetí Panny Marie, který najdete na náměstí 5. května. Vrcholně barokní svatyně byla postavena v první polovině 18. století. Při její rekonstrukci objevili v roce 2005 působivou fresku znázorňující přímluvu sv. Barbory za odsouzence. Zrestaurovaná malba oltářní architektury s biblickými výjevy je signována malířem Eliášem Dollhopfem z Tachova v roce 1727.

MÍSTNÍ MŇAMKY

Michaela Bugrisová #BackPackLady

Jsem vášnivá cestovatelka, která miluje lidi, autentičnost, tradice a dobré jídlo. Zavedu vás na méně známá, či skoro zapomenutá místa a veselice a ochutnáte se mnou místní speciality.

HOŘKOSLADKÉ VARY

Léčivé prameny, kolonáda a vůně křupavých oplatek se nejspíš vybaví každému návštěvníkovi lázeňského města. Co kdybychom ale začali do Karlových Varů jezdit za nevšední kávou, horkou čokoládou nebo „americkým" hamburgrem?

První, co cestou z vlakového nádraží rozhodně neminete, je muzeum bylinného likéru, který město proslavil daleko za hranicemi republiky. Mohutný nápis Becherovka na střeše budovy už z dáli jakoby křičí: „Pojď mě ochutnat!" Dobrá tedy, hned jsem tam! Informace o historii a procesu výroby Becherovky, které se dozvídám během komentované prohlídky, jsou nesmírně zajímavé. Třešinkou na závěr by měla být ochutnávka samotných produktů, ovšem i přesto nakonec odcházím zklamaná. Nemohu se totiž zbavit pocitu, který zažívám vždy při návštěvě známých turistických míst, a tím Muzeum Jana Bechera bezesporu je. Byla to nuda.

Překvápko po americku

Na ulici zastavuji skupinku Čechů, které už od pohledu dobře odhadnu na výletníky. „Nevíte, kde bych se v okolí mohla dobře najíst?" Odpovídají pobaveně: „Tady? Nikde!" Namátkou vcházím do kavárny, která mě zvenčí zaujme líbivým designem. Jsem přesvědčená, že o jídle budou mít lepší přehled místní. Bingo! Sympatický mladík za barem mě rukou směruje do boční uličky na skvělý New York hamburger. „Hamburger?!" Nadšení v tváři rychle opadne. Těm totiž úplně neholduju. Avšak ve chvíli, kdy se do něj zakousnu, mu dám za pravdu.

Kafe z vřídelní vody? Proč ne.

S dobrým pocitem na jazyku hledám malý obchůdek čokoládového nadšence s názvem Sladký život. Ten můj je sice sladký dost, ale dobrá čokoláda se přece neodmítá! V Moskevské ulici konečně zachytím její vůni a jako uragán letím naproti. Jásám radostí. Za pultíkem stojí samotný majitel Jan Hadrava. Vítá mě malou ochutnávkou vlastnoručně vyráběných bonbonů a lišácky testuje, zda poznám chuť sušeného rajčete v čokoládě. Tady mám konečně pocit, že se mi někdo naplno věnuje. Jana a jeho zajímavé vyprávění o čokoládě bych poslouchala třeba hodiny, ale čas běží a já také. Můj osobní tip? Dejte si na cestu horkou čokoládu do kelímku, mňam! ■

Na závěr vyzkouším lokální specialitu. Co by kamenem dohodil od nejznámějšího karlovarského pramene navštívím podnik, kde vaří kávu z místní vřídelní vody, a proto ji nelze ochutnat nikde jinde na světě! Café Respirium Vřídlo na ni vlastní dokonce i patent. Při přípravě zvědavě pozoruji číšníka. Do hrníčku nalije panáka Becherovky, mezitím zahřeje vřídelní vodu s medem a namele kávová zrna. Jejich čerstvá vůně mě na výsledný produkt doslova naladí. Becherovku nejprve zalije směsí vody, přidá malé espresso a nakonec ozdobí porcí šlehačky. Výsledná chuť? Nepopsatelná! Tohle musíte ochutnat na vlastní jazyk!

Z OKNA VLAKU

Kostel svaté Anny v Sedleci

Karlovy Vary – Karlovy Vary-Dvory

K významným památkám Karlovarska patří poutní chrám sv. Anny v Sedleci. Barokní svatostánek byl postaven podle zjednodušeného návrhu Kiliána Ignáce Dientzenhofera na místě původního gotického kostela v letech 1738–1749. Interiér vyzdobil nástropními freskami barokní malíř západních Čech Eliáš Dollhopf. V roce 2004 bylo založeno občanské sdružení na záchranu zchátralého kostela. Chrám se postupně rekonstruuje a konají se v něm zajímavé kulturní akce.

2 km

Zámeček v Královském Poříčí

Nové Sedlo u Lokte – Královské Poříčí

V Královském Poříčí mají zámeček. Jde vlastně o výstavní vilu, kterou v letech 1909–1910 vybudovala společnost Britannia pro rodinu svého ředitele Kurta Seebohma. Po osvobození v roce 1945 si v ní zřídila americká armáda místní velitelství a od 50. let do roku 2002 sloužila jako ředitelství stavebního učiliště. Dnes je v nově zrekonstruované vile obecní úřad a knihovna, v suterénu se nachází bowlingová dráha, fitness centrum a také vířivka a sauna.

20 km

Jezero Medard z bývalého lomu

Sokolov – Citice

Na území bývalého hnědouhelného lomu mezi Habartovem a Svatavou vzniklo jezero Medard. Těžba v této lokalitě byla ukončena na konci března 2000. Následně se začalo s rekultivací oblasti a jejímu postupným zaplavováním důlními vodami. Od června 2010 se jezero napouští z řeky Ohře. Jezero Medard má sloužit hlavně rekreaci. Kromě pláží navrhovala urbanistická studie vybudovat u jeho břehů různá sportoviště, novou cyklotrasu nebo třeba muzeální železnici.

25 km

Podkrušnohorskou magistrálou Z KARLOVÝCH VARŮ DO CHEBU

Při jízdě vlakem z Karlových Varů do Chebu zaujme především řeka Ohře, která mnohde vytváří s okolní zelení poutavé přírodní scenérie. Pozornost si ale zaslouží i některé zajímavé stavby.

Text: Tomáš Rezek | Foto: Michal Málek

Mezi Karlovými Vary a Chebem se můžete svézt rychlíky, které jezdí oběma směry každé dvě hodiny. Cesta s nimi trvá asi tři čtvrtě hodiny. Rychlíky doplňují spěšné a osobní vlaky, na něž jsou nasazovány i moderní motorové jednotky RegioShark. V nich se lze připojit k internetu prostřednictvím služby ČD WiFi. V oblibě je mají také příznivci cykloturistiky, protože se v nich snadno přepravují jízdní kola.

Stanice a zastávky na této části tratě č. 140 jsou vhodnými nástupními místy na cyklostezku Ohře. Hlavně mezi Dasnicemi a Kynšperkem nad Ohří, kde trasa cyklostezky vede souběžně s železnicí, jsou často z okna vlaku vidět výletníci, jak si užívají projížďku údolím řeky Ohře v sedle bicyklu. Pokud nemáte vlastní jízdní kolo a rádi byste je následovali, můžete si od dubna do října na nádraží v Chebu nebo v Sokolově kvalitní bicykl vypůjčit (více na www.cd.cz/cdbike). O letních prázdninách (od 1. 7. do 3. 9. 2017) bude o víkendech a státních svátcích jezdit mezi Karlovými Vary a Chebem také cyklovlak s názvem Cyklo Ohře. Tento cyklovlak Českých drah s vozy pro přepravu až 40 kol vyjede z Chebu v 8:00 h, opačným směrem z Karlových

Hnědouhelná elektrárna Tisová

Hlavno – Dasnice

Na místě bývalé obce Tisová byla v 50. letech minulého století postavena elektrárna. Její první blok o výkonu 50 MW byl spuštěn v roce 1958, poslední v roce 1963. Na začátku 60. let se tak z Tisové stala první československá velkoelektrárna. Kvůli výstavbě elektrárny došlo nejen na demolici obce Tisová, regulaci toku Ohře nebo přeložení vodovodu, ale také např. k výstavbě lávky u železniční zastávky Hlavno pro zaměstnance elektrárny dojíždějící do práce vlakem.

30 km

Zbytky jezu u obce Dasnice

Dasnice – Kynšperk nad Ohří

V létě uvidíte z vlaku na Ohři vodáky. Řeka je dobře sjízdná i při nižším stavu vody a při dodržování zásad bezpečné plavby je vhodná pro začátečníky. Tábořišť je v okolí řeky dostatek a lodě se půjčují od Tršnic u Chebu až po Kadaň. K nejkrásnějším patří úsek řeky mezi Sokolovem, Loktem a Karlovými Vary, kdy se proplouvá údolím Svatošských skal. Šikovnost vodáků je testována například u obce Dasnice, kdy se musejí vyhnout zbytkům rozbořeného jezu.

34 km

Budova nádraží v Chebu

Tršnice – Cheb

K nejvýznamnějším dílům experta na železniční architekturu Josefa Dandy (1906–1999) patří budova chebského nádraží, která je jedním z nejzachovalejších příkladů estetiky bruselského stylu. Nová nádražní budova byla v Chebu postavena v letech 1958–1962 na místě předchozí stavby zničené při spojeneckém náletu 8. dubna 1945. Zdařilý model nádraží si můžete prohlédnout v Retromuseu, které najdete na chebském náměstí Jiřího z Poděbrad 17.

52 km

Varů v 9:15 h a zastaví v Sokolově, Dasnicích, Kynšperku n. O., v Nebanicích a v Tršnicích.

Ze železničních staveb na trati zmiňme alespoň jednu – most nad Ohří v Jindřichově u Chebu. Loni získal novou ocelovou konstrukci dlouhou 69 metrů, vysokou přes 13 metrů a vážící více než 610 tun. Díky nákladné rekonstrukci mohou vlaky projíždět po mostě o poznání rychleji. ■

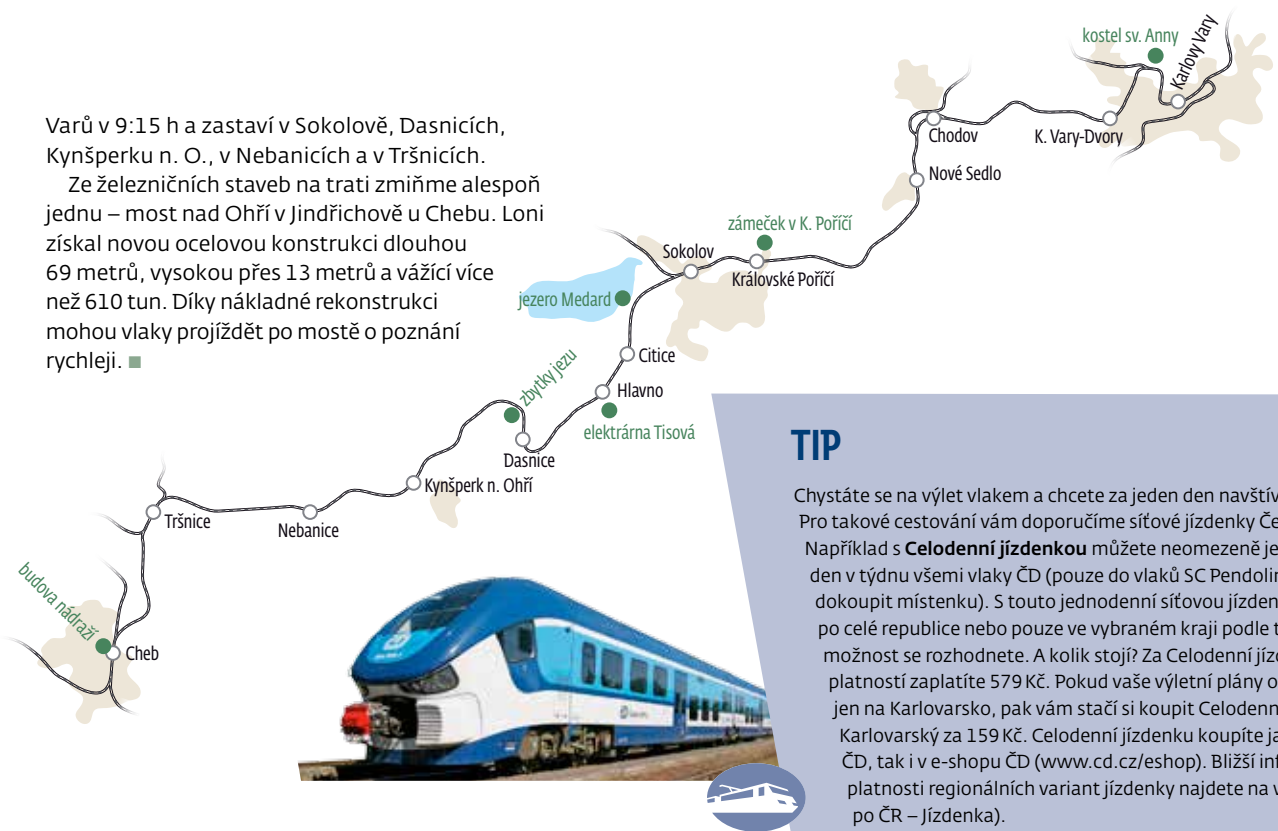

TIP

Chystáte se na výlet vlakem a chcete za jeden den navštívit více míst? Pro takové cestování vám doporučíme síťové jízdenky Českých drah. Například s **Celodenní jízdenkou** můžete neomezeně jezdit kterýkoli den v týdnu všemi vlaky ČD (pouze do vlaků SC Pendolino je nutné dokoupit místenku). S touto jednodenní síťovou jízdenkou lze cestovat po celé republice nebo pouze ve vybraném kraji podle toho, pro jakou možnost se rozhodnete. A kolik stojí? Za Celodenní jízdenku s celostátní platností zaplatíte 579 Kč. Pokud vaše výletní plány omezíte například jen na Karlovarsko, pak vám stačí si koupit Celodenní jízdenku region Karlovarský za 159 Kč. Celodenní jízdenku koupíte jak v pokladnách ČD, tak i v e-shopu ČD (www.cd.cz/eshop). Bližší informace včetně map platnosti regionálních variant jízdenky najdete na www.cd.cz (Vlakem po ČR – Jízdenka).

PLAVNO
elegantní město krajek

Saské Plavno (německy Plauen), které je největším městem kraje Vogtland, proslulo nejen výrobou nádherných krajek. Do dějin vstoupilo také díky odvaze svých obyvatel, kteří nemalou měrou přispěli k pádu totalitního režimu NDR na podzim 1989.

Od 7. října 1989 se každou sobotu po dobu 23 týdnů scházely tisíce východních Němců v Plavně, aby demonstrovali za svobodu, demokracii a sjednocení Německa. Plavno bylo první město v bývalé NDR, kde byla státní moc nucena ustoupit. Úspěšný vzdor režimu dnes připomíná památník ve tvaru svíčky s bronzovým pláštěm (Wende-Denkmal), který najdete na náměstí Postplatz. Od horního nádraží (Oberer Bahnhof) se k němu můžete svézt tramvajovými linkami č. 1 a 6. Jedna jízdenka s platností 45 minut stojí 1,40 €, ale v nabídce je také třeba celodenní jízdenka za 3,60 €. Z tramvaje vystupte na zastávce Tunnel. Od ní je to nejblíže nejen k památníku, ale také do velkých obchodních center Die Kolonnaden nebo Stadt-Galerie. Pokud jste však nepřijeli za nákupy, od památníku se můžete vydat k nedaleké Nové radnici (Neues Rathaus), kde najdete turistické informační centrum. Získáte v něm prospekty o městě a případně vám zprostředkují i ubytování.

Dominantou náměstí Altmarkt je Stará radnice s krásným renesančním štítem, v níž jsou k vidění expozice muzea krajky.

Foto: Engelmann Design

Foto: © Gert Hochmuth | Dreamstime.com

Kostel sv. Jana v Plavně, který byl vysvěcený v roce 1122, patří k nejstarším svatyním v kraji Vogtland.

Co stojí ještě za prohlídku?

Za hospodářský rozmach města na konci 19. století může především plavenská krajka. Proslavila město po celém světě, na první Světové výstavě v Paříži v roce 1900 byla dokonce vyznamenána Velkou cenou. S historií krajkářství se můžete blíže seznámit v muzeu (Plauener Spitzenmuseum), které sídlí ve Staré radnici na náměstí Altmarkt. Příznivci výtvarného umění by měli zavítat také do nedalekého domu Ericha Ohsera (v ul. Nobelstrasse 7) s galerií představující umění tohoto geniálního kreslíře známého pod pseudonymem e. o. plauen. Za historický klenot města je považován kamencový důl Věčný život (Ewiges Leben). Vstup do dolu, kde se těžila kamenečná břidlice v letech 1542–1846 a který za druhé světové války sloužil obyvatelům Plavna jako kryt, se nachází rovněž v centru města, za obchodním domem Die Kolonnaden v ul. Reichsstrasse. S dětmi nevynechejte návštěvu zábavního parku Syratal s parkovou železnicí, minikárami a minigolfem (v ulici Hainstrasse 10). ■

Spojení

Vlakem do Plavna

Z Chebu nebo Františkových Lázní se můžete svézt do Plavna přímými osobními vlaky. Jízda trvá necelou hodinu a půl. Doporučíme vám jednodenní síťovou jízdenku **EgroNet**, s níž můžete cestovat nejen vlakem v euroregionu Egrensis, tj. v Karlovarském kraji a německém příhraničí. Tato jízdenka vám bude platit v Plavně i v městských tramvajích a autobusech. Jízdenka EgroNet pro jednu osobu stojí 200 Kč, pro dva cestující 300 Kč atd. Více na www.cd.cz nebo na www.egronet.de/cz.

RYCHLÍKOVKY

S JANOU FLORENTÝNOU ZATLOUKALOVOU

ZELNÉ PLACKY SE SLANINOU

Taky patříte mezi tu větší skupinu lidí, kteří milují zelné placky? Ani mé city nebyly této náklonnosti ušetřeny. Co se dá dělat; takovému nutkání je třeba občas podlehnout, stoupnout si do kuchyně a příslušnou vášeň náležitě zkonzumovat.

První měsíce roku však patří zvýšené pozornosti ke zdravé stravě, a tak si vám dovoluji představit recept na zelné placky, do kterých je vtěsnáno takové množství zelí, až to zavání zdravým stravováním. Ta trocha slaniny nebo škvarků se v požadovaném množství zelí skoro ztratí.

Nedávno jsem cestovala railjetem do zahraničí a měla jsem tu čest potkat průvodčí, která cestujícím zpříjemňovala cestu svou dobrou náladou, skvělým přístupem a milým hovorem. Dokázala najít krásno i v docela obyčejných věcech kolem nás a udělat z nich věci téměř zázračné. Přesně takové jsou tyto zelné placky. Vychází z docela prostých surovin, docela jednoduchého postupu, a přesto vám rozjasní den a budete na ně ještě dlouho vzpomínat. Proto tento recept věnuju nejen zmiňované průvodčí, ale i vám všem, kdo víte, že jeden úsměv, pár milých slov a věci dělané s láskou pro druhé doslova mění životy. A když ne přímo životy, tak aspoň vyvolávají dobrou náladu. A to se taky počítá.

Tak ať dojedete do svého dnešního cíle s úsměvem na rtech.

Florentýna

PRO 4 OSOBY

500 g bílého zelí (zhruba 1/4 větší hlávky) | 80 g slaniny (nebo škvarků) | 3 vejce | 100 g hladké mouky | 5 g soli

1 Předehřejte troubu na 180 stupňů a dva plechy vyložte papírem na pečení. Zelí nakrájejte na tenké nudličky, vyhněte se přitom košťálu. Nudličky pár bleskovými pohyby ostrého nože překrojte nebo nasekejte na menší kousky a smeťte do mísy.

2 Slaninu nakrájejte na malé kostičky a přidejte k zelí. Vmíchejte rozkvedlaná vejce, sůl a mouku a zkuste z toho všeho vypracovat soudržnou směs, byť kostrbatou, ze které trčí kousky zelí. Na to zásadně nehleďte.

3 Lžící naneste tuto směs na připravené plechy, tvořte přitom placky velikosti dlaně, silné necelý centimetr. Oba plechy vložte do trouby a pečte 20-25 minut, až placky zpevní a zezlátnou. Po 10-15 minutách nezapomeňte plechy prohodit a otočit.

4 Užívejte si této kombinace zelí a slaniny, jak je libo: horké, vlažné i studené, vsedě u stolu i za pochodu po bytě. V druhém případě je z výchovných důvodů praktičtější, pokud se to odehraje beze svědků a zbytečných komentářů.

FESTIVAL FILMOVÉ HUDBY

Ve dnech 20.–23. dubna se v Praze uskuteční festival **Film Music Prague 2017**, který nabídne atraktivní koncerty filmové hudby za účasti světoznámých skladatelů. Ve čtvrtek 20. dubna zahájí přehlídku open air koncert **The Best of James Bond**. V centru české metropole zazní v podání orchestru a známých českých zpěváků písně z bondovek jako Golden Eye, Die Another Day, Tomorrow Never Dies nebo The World Is Not Enough.

V pátek 21. dubna se v Paláci Žofín představí první zahraniční host festivalu – skotský skladatel, držitel cen Grammy a Zlatý globus, **Craig Armstrong**. Osobně uvede koncert s názvem **A Story of Love**. Na programu jsou skladby z filmů **Láska nebeská**, **Moulin Rouge**, **Velký Gatsby**, **Romeo a Julie** a řada dalších. Vystoupí orchestr Praga Sinfonietta a sbor po vedením dirigentky Miriam Němcové.

Na sobotu 22. dubna je připravena multimediální koncertní show **Alien: The Symphony**. Jde o unikátní projekt, který kombinuje mrazivou hudbu filmové ságy o vetřelcích se speciálními efekty a projekcemi. Filmová filharmonie a sbor vystoupí pod taktovkou dirigenta Chuheie Iwasakiho ve Foru Karlín Praha.

Hlavním hostem festivalu Film Music Prague 2017 bude japonský umělec **Joe Hisaishi**, který se proslavil soundtracky k filmům režiséra Hayao Miyazakiho. Například **Cesta do fantazie**, **Princezna Mononoke**, **Zámek v oblacích** nebo **Můj soused Totoro** či **Laputa: Nebeský zámek**. Joe Hisaishi bude osobně dirigovat koncert s názvem **The World of Joe Hisaishi**, který bude v neděli 23. dubna v pražském Foru Karlín.

Festival nabídne bohatý doprovodný program pro děti i dospělé. Panelové diskuze s pozvanými hosty, soutěže a další zajímavosti. Vstupenky jsou už nyní k dostání na našem webu.

WWW.FILMMUSICPRAGUE.COM

KŘÍŽOVKA

Soutěž

Zašlete nám vyluštěnou tajenku a vyhrajte pobyt s wellness!

Správnou odpověď zadejte do formuláře pod příslušným odkazem na **www.cdprovas.cz/souteze** do 16. března 2017.

POMŮCKA: ALOV, AVR, EON, ŠVA	CIZÍ MUŽSKÉ JMÉNO	VAŘENÉ VEPŘOVÉ	OSAMO-CENA	❖	ČÁST ČR	ZNAČKA BÝVALÉ OVOCNÉ LIMONÁDY	SLUŽEBNÍ POŘADÍ (SLANG.)	❖	ZÁVODY TĚŽKÉHO STROJÍRENSTVÍ (ZKR.)	HRDINA SHAKESPEAROVY TRAGÉDIE	1. ČÁST TAJENKY	KARETNÍ HRY	POBÍDKA	❖	LIST	CHALCEDON	NÁSTROJ ŽENCE
VÝČNĚLEK				EPIDEMIE / 2. ČÁST TAJENKY				ZRZAVÁ DÍVKA						NÁTĚR			
PATŘÍCÍ IVANOVI								ANGLICKY CELKOVÝ						SLUCHOVÝ ORGÁN			
JMÉNO AMERICKÉ HEREČKY DIAZ								ŠICHTA / GOGOLŮV PSEUDONYM						PRUH / SDĚLOVACÍ PROSTŘEDEK			
RODAČKA									OZVĚNY / SVAŘOVACÍ TECHNIK				PŘÍBUZNÁ / CVIK NA HRAZDĚ				
❖	NĚMEC	OMASTEK	HEBREJSKÁ SAMOHLÁSKA / BÝV. POLIT. STRANA				MEZIN. KÓD LESOTHA / VÝZTUŽ LODI				ZAÚPĚNÍ (KNIŽNĚ) / SOUČÁST ARAB. JMEN					SLOVENSKÁ NÁRODNÍ RADA (ZKR.)	STÁŘÍ
ŠLÉPĚJ						KUJNÝ NEROST / ČESKÝ ZPĚVÁK (DAN)				KORÁLOVÝ OSTROV / BRIT. HUD. SKUPINA					ZKR. SVĚT. STRANY / INDIVIDUUM		
CIZÍ ZNAČKA AUT					3. ČÁST TAJENKY / ČÍSLOVKA (Ž. ROD)												
VEŘEJNÁ OSTUDA								SÍŤ POTRUBÍ / ZTRÁCET CHLUPY				ČÁSTICE HMOTY	NÁŘADÍ (ZAST.) / AMERICKÁ ŠELMA				
❖	NÁMĚSTEK MINISTRA OBRANY (ZKR.)	RODOVÝ ZNAK	OZNAČENÍ MIKROČIPŮ / JABLONECKÁ SPZ				STROMOVÝ POROST / KŮLNA (V NÁŘEČÍ)				DUSÍKATÁ SLOUČENINA / PEŘEJ					LYŽAŘSKÝ POZDRAV	ROSTLINA DOSNA
4. ČÁST TAJENKY				V													
MALÉ DÍTĚ (EXPR.)					STAROŘEK / MOTOROVÉ VOZIDLO				OBYVATELKA SOUS. STÁTU / ZÁPORKA								
TEN I ONEN (SLOV. ŽIV.)						TITUL MUŽE / CHMELOVÝ NÁPOJ				JAPONSKÁ POTÁPĚČKA				NEJVYŠŠÍ GEOCHRONOLOGICKÁ JEDNOTKA			
❖	OTVOR V MÍSTNOSTI	SPORTOVNÍ ÚBOR	ŠLEHATI (POMLÁZKOU) / NAMÁČECÍ PŘÍPRAVEK							KVĚTNÍ PRÁŠEK				HRANIČNÍ POPLATKY			
VZÍTI (KNIŽNĚ)							NAHÁČ	DEHET	IRSKÁ REPUBLIKÁNSKÁ ARMÁDA								
BANKROTOVATI																	
VERNŮV KAPITÁN					VŮNĚ (KNIŽNĚ) / ŽENSKÝ HLAS												
POSTAVA						PAPOUŠEK / JEDN. STAND. PENICILÍNU											
❖	ČÁST HOSTINY	TIBETSKÝ KULTOVNÍ OBJEKT	ZALESNĚNÝ KOPEC / BÍLÉ BARVIVO					KOZEL (V NÁŘEČÍ)	DOMÁCKY ELIŠKA								
MOŘSKÝ HLAVONOŽEC																	
POLEDNÍ JÍDLO					JIHOEVROPAN												
DOSPOD					PRIMITIVNÍ PAPÍROVINA												

Vyhrajte pobyt na 1 noc pro 2 osoby
v jednom z našich 137 pokojů,
s bohatou snídaní a vstupem do wellness.

Kongresový 4*S hotel v centru města s 12-ti konferenčními sály s denním světlem a sofistikovanou audio-vizuální technikou.
www.nh-olomouc.eu

Vlasta Burian (1891–1962) – český herec a komik:
Čím to je, že… (dokončení v tajence)?

Tajenka z minulého čísla:
Civilizace dveřmi vyhnala bigamii, která se oknem vrátila jako prostituce.

3

FOTOSOUTĚŽ

VOLNÉ TÉMA

Vše o soutěži na www.cdprovas.cz/fotosoutez

2

www.cdprovas.cz/fotosoutez

1 Dominika Niedobová, 34 let
Bára

2 Filip Rákoczy, 18 let
Štěpení

3 Lucie Kukalová, 30 let
Před spaním

KOLOŤUK 8

APRÍLOVÝ ÚLET

František Nechranický

Nevím, jak je to možný, ale připadá mi, že dneska už aprílový fórky nejsou tak moc v kurzu jako kdysi. V dobách, kdy se lidi nesmáli jen tomu, jak si někdo natluče ve videu kolujícím po internetu, dávali nejen ajznboňáci všanc všechen svůj důvtip, aby někoho vyvedli aprílem. Prvního dubna byli proto na dráze všichni ostražití a čekali, odkud to přijde. Jenže ne vždycky to byl vtip.

„Frantóóó, rychle skoč do dopravy, ať zastavěj provoz! U tranzita přistál vobrovskej pták, tak ať ho nepřejedou," sotva popadala dech tranzitérka, kterou jsem viděl už z dálky klopýtat v kolejích. Protože jsem věděl, že dotyčná nejde pro fórek daleko nikdy, tím spíš na apríla, nechtěl jsem být za blbce: „A to ti mám jako věřit, že to hejno vrabčáků, co vyzobává zrní z obilných sypáků, zmutovalo do nějakýho pterodaktyla? Hezkej pokus, ale na apríla ti neskočím," odbyl jsem ji.

V tu chvíli vyšel z dopravní kanceláře výpravčí očekávat vlak. Chvilku tlačháme o tom, že jarní slunce už má docela sílu, ale rychlík nikde. V dálce rozpoznáváme stojící soupravu. Výpravčí volá strojvedoucího vysílačkou s dotazem, co se děje. Dostává se mu podivné odpovědi: „Před mašinou mi stojí nějakej pták s velkým zobákem. Asi pelikán. Heleď, zavolej sem někoho, ať si ho odvede, na houkačku nereaguje a přejet ho by byla škoda." Tak žádný apríl, ale ptačí sabotáž! Výpravčí vyráží zjistit, kdo mu z rajónu dělá holubník, tedy přesněji pelikánovník. Doprovázím ho – co když bude ten pták projevovat nepřátelství. Když jsme došli ke stojícímu rychlíku, hned jsme viděli, že si fíra nevymýšlel. Přes metr velký pelikán kulí jedno oko nepřátelsky na nás a druhé na tu plechovou potvoru, co ho chtěla zajet. Velký zobák a mohutné nohy vylučují jakoukoli osobní intervenci. Co teď?

„Zavolej policajty, když chytaj psy, tak si odvezou i tuhle obludu," radí strojvedoucí rychlíku. Ale výpravčí ví, že policie mu v tuhle chvíli moc nepomůže. A tak telefonuje do zoo, která je v sousedství nádraží. „Máte tady asi jednoho z vašich chovanců, tak si pro něj rychle přijeďte, kompletně nám zastavil provoz," popisuje situaci výpravčí a dostává se mu slibu, že pracovníci odchytu jsou na nádraží cobydup. Pelikán, který dosud apaticky postával před rychlíkem, jako by tento rozhovor vyslechl také. Rozmáchl křídla, mohutně zamával, vznesl se a... po dvou metrech znovu přistál. Po zimním lenošení v zoo pro něj byla tato přirozenost už asi příliš namáhavá. Moc daleko sice neodletěl, ale cesta pro rychlík byla volná. A tak se začalo opatrně jezdit.

Bezprostřední nebezpečí bylo sice zažehnáno, ale co když si opeřenec zase usmyslí sabotovat železniční dopravu? Výpravčí se rozhoduje rychle: všem dotčeným vlakům nařídí pomalou jízdu kolem místa, ve kterém se uprchlý pelikán usalašil. V rychlosti napíše rozkaz a už už bouchá na dveře mašiny écéčka, které zatím bezmocně stálo u peronu a čekalo, až se situace změní. Vykoukne hlava a říká: „Halo kolége." No těbůh, to je Helmut jako poleno, jak já mu vysvětlím, co po něm chci, říká si výpravčí a strká strojvedoucímu do ruky napsaný rozkaz. Němec čte: „F kilometru fymf hundrt nojn und cvancyg je neosnašena pomala jisda cén kilometr kolem peli, peli... was ist das pelikan?" ptá se výpravčího se zoufalstvím v očích, protože tohle slovíčko ho v kurzu určitě neučili. „Das ist der gróse fógl myt gróse zobákem, no...," vysvětluje bezradně výpravčí. „Já sice fůbec nerozumět, ale ja tady pomalu pojedu," odvětí německý kolega. Écéčko se odplazilo a pelikán přežil jeho jízdu bez újmy.

Zhruba v době, kdy výpravčí vysvětloval, kdo nebo co je pelikán, vykoukly za rohem staničního tranzita dvě hlavy. Plíživá chůze a podivné bazmeky v rukou prozrazovaly, že tentokrát nejde o dopravní kontrolory. Dva lovci Pampalini si přišli pro uprchlíka. Za necelou minutku bylo po všem. Pelikán nekladl odpor a snad byl i rád, že je jeho jarní dobrodružství za ním. Nádraží opouštěl neslavně, oděn do sítě v útrobách zvířecího antonu.

Legendy o mašinkách

1. Kafemlejnek

Námět: Frej
Ilustrace: Angelart

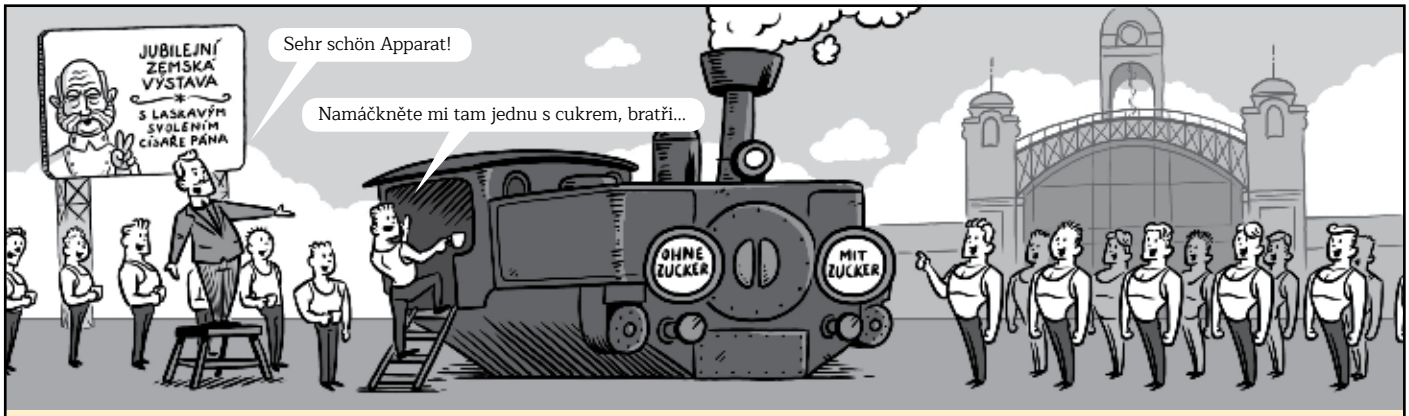

Praha, 1891

Na jubilejní zemské výstavě šokují rakouští inženýři české průmyslníky i celý svět. Představují v té době největší parní mlýnek na kávu. Jeho účelem je hromadně povzbudit cvičence na právě zahájené tradici všesokolských sletů jejich oblíbeným nápojem. Stroj má jediný háček, vzhledem k jeho velikosti a váze ho nelze jednoduše přemístit a využít na jiné akce. S tím se však Česká obec sokolská nehodlá smířit. Úkolem je pověřen úspěšný továrník Emil Kolben. Protože se jedná o nelehké zadání a je na celou věc sám (s Daňkem si ještě neplácli), nějaký den potrvá, než ho napadne geniální myšlenka.

Praha, 1900

Kolben triumfálně představuje samohybný stroj poháněný horkou kávovou lázní, pro který se brzy vžije lidové označení „mašinka“.

Malé trojspřežní tendrové lokomotivy vyvinuli roku 1878 konstruktéři lokomotivky ve Vídeňském novém městě a nesly označení 97 (dnes řada 310). Posléze se do výroby zapojily také další rakouské továrny a konečně stroj s označením 97.182 zhotovila v roce 1900 První česko-moravská továrna na stroje v Praze vlastněná Emilem Kolbenem a zahájila tak dlouhou a úspěšnou tradici výroby lokomotiv na našem území. Přezdívka Kafemlejnek byla inspirována nejen vydávaným zvukem, ale také celkovým vzhledem a kolébavým pohybem při jízdě. Lokomotivy se velmi osvědčily a na dlouhou dobu se staly typickým představitelem našich lokálek první poloviny 20. století.

AMERIKA
jako ze stříbrného plátna

Když jsem v roce 1996 odjel do USA za prací, netušil jsem, že tam zůstanu tak dlouho. Zpočátku jsem vnímal Spojené státy jako jednu zemi, ale ono to tak není. I když mají v každém městě USA McDonaldy a podobné obchodní řetězce, při bližším poznání jsou různé státy Ameriky hodně odlišné. Třeba takovou Arizonu by ve svých plánech neměl vynechat žádný turista či dobrodruh. Dámský doprovod však raději pečlivě uvažte…

CESTOPIS
ARIZONA

Text: Martin Gilar, foto: autor, Jessica Fridrich a shuterstock

Arizona leží na jihozápadě USA, což naznačuje, že má pouštní charakter. Na velké části státu se rozprostírá Sonorská poušť známá z filmů (třeba Vlak do Yumy). Ze západní strany je orámovaný Kalifornií a Nevadou, ze severu Utahem, na východě Novým Mexikem a z jižní strany sousedí s původním Mexikem, které o Arizonu přišlo ve válce s USA v devatenáctém století. Přestože má Arizona čtyřikrát větší plochu než Česká republika, žije tam jen 6,4 milionu obyvatel (údaj z roku 2014). Názvy krajů Apache, Navajo, Yavapai, Yuma a Mohave prozrazují, že odtud pocházejí indiánské kmeny. Indiáni dnes tvoří jen šest procent obyvatel a žijí ve velkých městech Phoenix a Tuscon. Mimo tyto dvě metropole je zbytek Arizony řídce osídlený, pokrytý jen kaktusy a neuvěřitelně fotogenickými skalami.

Arizona byla přijata do Unie až skoro jako poslední stát v roce 1912. Po ní získaly státnost už jen takové výspy jako Aljaška a Havaj. Něco z pohraničního charakteru přetrvává v Arizoně dodnes. Přes bídně chráněnou hranici stále do USA pronikají ilegální přistěhovalci z Latinské Ameriky.

Arizona

Hlavní město: Phoenix
Rozloha: 295 234 km²
Počet obyvatel: 6 931 071 (odhad 2016)
Jazyk: angličtina
Měna: dolar

V devadesátých letech Spojené státy udělovaly pracovní víza absolventům českých univerzit celkem bez problémů. Tak jsem se octnul v přívětivém státě Massachusetts. Post doktorandské praxe je v USA vnímán jako prodloužení studia, než se člověk rozhodne, jakou profesní dráhu či firmu si vybere. Tomu odpovídají i platy. Dá se z nich vyžít, ale moc neuspoříte. Po roce jsem dostal pracovní nabídku a musel se rozhodnout. Vrátit se domů bez úspor, nebo přijmout dobře placené zaměstnání za oceánem? S Renatou, mojí českou ženou, jsme zvolili druhou variantu. Byli jsme mladí, bezdětní a možnost zaměstnání ve výzkumném oddělení soukromé firmy v Massachusetts nám připadala fascinující. Také jsme chtěli procestovat americký kontinent, což se nám během prvního roku zdaleka nepodařilo. Od té doby uplynulo dvacet let. S Renatou a nakonec i s dětmi jsme měli možnost navštívit mnoho států USA. S překvapením jsme zjistili, že jsou jiné než náš druhý domov v Massachusetts.

Správných mužů zóna

Státy USA se liší svou historií (třináct původních kolonií má jiný charakter než teritoria Divokého západu), životním stylem (jižanské státy bývalé Konfederace jsou dodnes jiné než sever), geograficky (pouštní jihozápad, prérie středozápadu, subtropy, nebo studená Aljaška) a nábožensky (stále znatelná je stopa puritánů v Massachusetts, kvakerů v Pensylvánii, katolíků v Marylandu, anglikánské církve ve Virginii nebo mormonů v Utahu). Tyto vlivy vytvořily koktejl, který dal každému ze států Ameriky charakteristickou podobu. Vysvětlím to na příkladu státu Arizona.

Arizonu jsem poznal poměrně dobře jak pracovně, tak i v rámci rodinné dovolené. V populární písni se zpívá, že je to správných mužů zóna, a něco na tom je. Pokud uvažujete o výletu do USA, Arizonu vřele doporučuji. Užijete si spoustu exotiky, jakou v Čechách nemáme. Například to, že hranice jsou narýsované podle pravítka. Za pozornost stojí pravý horní roh, kde stát sousedí s Utahem, Coloradem a Novým Mexikem. Pravoúhlý průsečík hranic se stal turistickou atrakcí. Když se postavíte na všechny čtyři, každá vaše končetina se octne na území jiného státu.

ROZLOHA GRAND CANYONU JE TAK VELKÁ, ŽE SI VŽDYCKY NAJDETE MÍSTEČKO PRO SEBE.

Turistické společnosti lákají návštěvníky do Arizony hlavně na národní parky Grand Canyon, Petrified Forest nebo Organ Pipe Cactus National Monument. To však nejsou zdaleka všechny atrakce. V Arizoně najdete neuvěřitelně barevné skály, obří kaktusy a u cest zkamenělé stromy. Můžete navštívit historická indiánská puebla, divočinu a také najít s detektorem kovů svůj zlatý nugget. Ať už jste fotografové, milovníci hadů nebo amatérští geologové, Arizona si vás získá.

Nic není jen růžové

Zde musím vyslovit varování. Pokud chcete do divočiny zatáhnout i svoji manželku, uvědomte si, že prospekty cestovních společností nejsou kompletní. Kromě pozitiv existují i důvody, proč se Arizoně obloukem vyhnout. Proto jsem sestavil seznam pro a proti návštěvě státu. Třeba vám pomůže jako vodítko.

Grand Canyon

White Pocket

DOPORUČENÍ:

- ✔ Arizona má pohlednou vlajku s červenými a zlatými pruhy znázorňujícími západ slunce v poušti. Je to trefné, protože tak fantastické rudozlaté západy jinde nenajdete. Kovbojové cválající v závěrečných titulcích westernů do krvavého slunce nejsou faleš dotažená fintami technicoloru. V Arizoně je to skutečnost.
- ✔ I v nejtužších zimních měsících se teploty ve Phoenixu pohybují kolem příjemných dvaceti stupňů. Rozhodně lepší počasí než mrznout na lyžovačce v Alpách.
- ✔ Pokud volíte mezi subtropickou Floridou a Arizonou, pro druhý zmíněný stát hovoří fakt, že tam není nesnesitelně vlhko a nekoušou tam komáři.
- ✔ Státní květina Arizony je překrásný květ kaktusu saguaro. Fantastické kaktusy pokrývají celou jižní část státu.
- ✔ Většina státu je řídce osídlená. Za laciný peníz si můžete pronajmout haciendu, poslouchat hvízdání větru a z verandy sledovat západy slunce.
- ✔ Pro geologa je Arizona zaslíbenou zemí. Ohnivé opály. Zkamenělé stromy. Fosilie všeho druhu. Měď. Zlato. Krajinu nikdy neformovaly ledovce, modeloval ji jen vítr a řeky, takže vypadá jako učebnice geologie.
- ✔ Milovníci Karla Maye ocení, že indiánské rezervace zabírají plochu srovnatelnou s rozlohou České republiky, a bydlí tu Apači.
- ✔ Státním symbolem Arizony je jednočinný Colt ráže pětačtyřicet.

VAROVÁNÍ:

- ✔ Západ slunce je hezká věc, ale kromě dvou velkoměst v Arizoně chcípl pes. Pokud jste městský typ a řízení auta s náhonem na čtyři kola divočinou vás nebaví, nechte si návštěvu ještě projít hlavou.
- ✔ V letních měsících se teploty ve Phoenixu pohybují od žhavých třiceti k nesnesitelným čtyřiceti stupňům. Nespasí vás ani mexický klobouk s ochranným faktorem SPF 100. V těchto měsících je výlet na alpské ledovce lepší volba.
- ✔ V Arizoně na rozdíl od Floridy nekoušou komáři, ale chlupaté tarantule velikosti mexického dolaru. Nemluvě o hojných chřestýších a škorpiónech.
- ✔ Saguaro kaktus kvete pěkně, ale je to mrcha vysoká jako borovice. Po týdnu mezi saguary se vám po borovicích začne stýskat.
- ✔ Většinu státu tvoří poušť. Když vám klekne auto a mobil, máte velkou šanci následovat je do věčných lovišť.
- ✔ Pro geologa je Arizona zaslíbenou zemí. Jenže když si potřebuje odskočit, musí si vydupat široký kruh vegetace. Všechny pouštní rostliny mají ostny a schovávají se v nich chřestýši, kteří vás s chutí kousnou do prdelky.
- ✔ Pokud jste bydleli v severních Čechách, blízkost indiánských rezervací vás nenadchne. Realita života indiánů v USA se od Chanova moc neliší.
- ✔ Státním symbolem Arizony je jednočinný Colt ráže pětačtyřicet.

Byli jste varováni a já mohu začít s doporučením na výlety. Pokud zamíříte do Grand Canyonu, plánujte návštěvu spíš v rozmezí jara až podzimu. Národní park – jižní okraj – je sice otevřený celoročně, ale náhorní plošina leží v nadmořské výšce srovnatelné s vrcholy Vysokých Tater. Počítejte s tím, že v Grand Canyonu v zimě sněží a mrzne. Ne že by fotky zasněženého kaňonu nebyly divukrásné, ale může se stát, že vám prochumelí celá dovolená a oranžový pískovec v tom bílém svinstvu neuvidíte ani na chvíli. Pokud máte čas jen v lednu, zvažte alternativní možnost prohlídky. Některé cestovky sjíždějí řeku Colorado na raftu a nabízejí pohled na kaňon zdola. Řeka teče v závětří v nadmořské výšce kolem sedmi set metrů. Klimatické podmínky jsou tak příznivé, že řeku kolem Vánoc sjíždějí skauti (v neoprenech).

V letních měsících doporučuji zůstat na okrajích kaňonu. Ke vzdálenějším vyhlídkám vás dopraví autobusy (zadarmo) a vane tam příjemný větřík, zatímco dole na vás čeká vražedné vedro a minimum vodních zdrojů. Pokud se přesto odhodláte pro sestup, doporučené množství vody na cestu je osm litrů na hlavu. K řece na otočku to zvládne během jednoho dne jen triatlonista, pro běžně trénovaného jedince je výlet záležitostí na dva dny. Přespání u řeky je nutné zabukovat dlouho dopředu, nebo se nebát tarantulí a bivakovat někde skrytě mimo dohled rangerů.

Control Tower, Coyote Buttes South

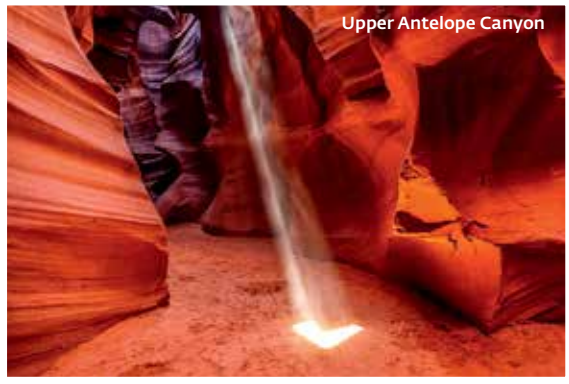
Upper Antelope Canyon

Nezapomenutelná divočina

Grand Canyon je zamořený turisty, ale stále nabízí spoustu intimních zážitků. Jeho rozloha je tak velká, že si vždycky najdete místečko jen pro sebe. Nebo můžete vyrazit na prohlídku v noci jako já. Když jsem se s bušícím srdcem propletl lesem až k neviditelnému okraji propasti, čekalo mě nesmírně čisté hvězdné nebe. Ve světle vycházejícího měsíce jsem dotápal k hraně kaňonu a udělal pár fotek s dlouhou expozicí. Fotky měly velké zrno, ale dolů jsem nespadl a zážitek z noční výpravy si budu pamatovat až do smrti.

Kromě medvědů, jelenů, kojotů a další havěti můžete v Grand Canyonu potkat i znovu vypuštěné druhy zvířat – třeba kondory. Jednoho z nich se nám podařilo spatřit ráno pod Mather Pointem. Vypadal jako třímetrový pterodaktyl a byl podobně ošklivý. Zatímco moje žena cvakala fotoaparátem, mě zaujal zvuk plastu. Pterodaktyl držel ve spárech polyetylenovou láhev a snažil se ji pozřít. Bohužel, opeřenci často uhynou na následky plastové diety. Dilema, jestli zasahovat do krutého řádu divočiny, jsem dlouho neřešil. Číselná visačka na kondorově křídle mě přesvědčila, že přírodnímu výběru je dávno konec. Tak jsem po něm metnul kámen o velikosti půlcihlovky a on se vrhnul ze skály. Nad vrcholky stromů pád vybral a PET flaška mu vyklouzla ze spárů. Žena mi ani nevynadala, fotky kondora v rozletu byly rozhodně lepší, než když dřepěl na zemi jako slepice.

Kráter, Antilopí kaňon, zkamenělíny

Dalším místem v Arizoně, které byste neměli minout, je Meteorický kráter. Má průměr přes kilometr, je hluboký sto sedmdesát metrů a leží na konečné asfaltky asi šedesát kilometrů na východ od Flagstaffu. Za hranicí parku můžete pomocí silného magnetu dodnes najít úlomky meteoritu. Kopáči se na dně kráteru léta snažili vydolovat masivní kus železa, ale marně. Meteorit zřejmě explodoval a rozdrobil se na miliony malých střípků. Po těžařích na dně dodnes zůstaly zbytky důlních konstrukcí.

Další geologickou pozoruhodností je národní park Petrified Forest (Zkamenělý les). Obrovské stromy leží na povrchu pouště a vypadají, jako by je někdo právě rozlámal. Dřevo nahradil oxid křemičitý, přičemž zachoval morfologii kmenů i s kůrou a letokruhy. Mineralogicky se zkamenělíny řadí mezi odrůdy křemene, jako jsou jaspis,

POLICISTÉ HROZILI, ŽE RENATU VSADÍ DO VĚZNICE, KDE MŮŽE TŘICET DNÍ ČEKAT NA MÍSTNÍHO SOUDCE.

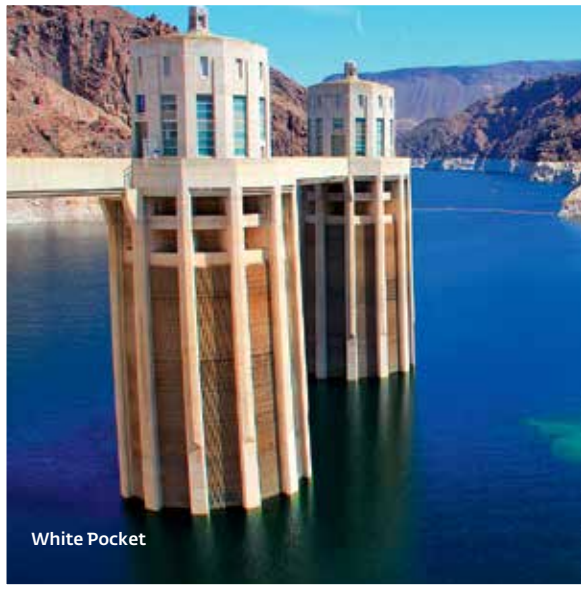

White Pocket

chalcedon a achát. Parkový řád vás nabádá, abyste úlomky stromů nesbírali, a radím poslechnout. Jednak rangeři na výjezdu z parku občas podezřelá vozidla zkontrolují a kromě toho za hranicí parku můžete najít lepší kousky. Nebo je koupíte pěkně vyleštěné v některém obchůdku. Domorodci často v poušti těží na vlastním claimu s bagrem, vyhrabávají obrovské kusy a prodávají je za lidovou cenu.

Fotografy víc než zkameněliny stromů zaujme Antilopí kaňon, atrakce nedaleko městečka Page. Je to jeden z nejmalebnějších přírodních výtvorů, jaké jsem viděl. Úzkou průrvu v barevném pískovci vyhloubily povodně, které se v poušti občas vytvoří po průtržích mračen. Kaňon není velký ani hluboký, ale garantuju vám, že fotkami zaplníte alespoň dvě alba. Pokud se zapíšete na speciální fotografickou výpravu, nezapomeňte si stativ, světla uvnitř není nazbyt ani pro moderní digitální foťák.

Za chyby se platí

Přírodních atrakcí najdete v divočině hodně. Vermilion Cliffs National Monument lze podle znalců považovat za perlu Arizony stejně jako skalní útvary Wave, Coyote Buttes, White Pocket a Buckskin Gulch. Na mnoha místech však musíte mít propustku do divočiny a Jeepa s náhonem na čtyři kola. Z těchto důvodů jsou pro běžnou turistiku těžko dostupné.

Poslední atrakce, o které se chci zmínit, je Organ Pipe Cactus National Monument. Je to park nedaleko mexických hranic, kde kromě saguara rostou „varhanové" kaktusy, které daly parku jméno. Vydali jsme se tam v roce 2013, v době zvýšené ilegální imigrace. Cestou na jih jsme zahlédli několik kontrolních stanic s policisty, ale nevěnovali jsme jim pozornost. Byla to chyba, která se nám vymstila.

GARANTUJU VÁM, ŽE FOTKAMI ZAPLNÍTE ALESPOŇ DVĚ ALBA.

Martin Gilar (50)

Vystudoval analytickou chemii a od roku 1996 pracuje jako odborník na analýzu biomolekul v Massachusetts, USA. O svých zkušenostech publikoval knihu Nebojte se Ameriky. V současné době připravuje její pokračování.

Wave Coyote Buttes North

Horseshoe Bend, Colorado River

Když jsme se po několika hodinách vraceli po prašných stezkách Jeepem obaleným červeným prachem od hranice Mexika do vnitrozemí, narazili jsme na policejní zátaras. Americké pasy našich dětí policisté přešli nevšímavě, ale naše řidičáky z Massachusetts vzbudily zájem. Poté, co vyšlo najevo, že nejsme občané USA, požadovali Zelenou kartu. Zatrnulo nám. Moje pořádkumilovná žena u sebe Zelenou kartu nenosí, aby si ji nepoškrábala. V Massachusetts kartu nikdo nevyžaduje, ale Massachusetts není Arizona. Policista, který vypadal jako plnokrevný mayský idián, nám sdělil, že karta je jediný doklad, který potvrzuje, že nejsme ilegální imigranti z Mexika a že bez ní dál nepojedeme. Já jsem se s kartou vytasil, ale i tak nás patnáct minut dusili a hrozili, že Renatu vsadí do místní věznice, kde může třicet dní čekat, než se soudce uvolí nahlédnout do její složky. Nakonec se mě zeptali, jestli je ta snědá žena s černými vlasy a divným přízvukem opravdu moje manželka. Chvíli jsem bojoval s pokušením prohlásit, že jsem tu stopařku nabral těsně za hranicemi, ale vyměkl jsem. V počítači si našli, že nám vláda udělila Zelenou kartu společně a milosrdně ji propustili.

ARIZONA MÁ ČTYŘIKRÁT VĚTŠÍ PLOCHU NEŽ ČESKÁ REPUBLIKA, ALE ŽIJE TAM JEN 6,4 MILIONU OBYVATEL.

Tento zážitek nám ozřejmil nedoceněný rozdíl mezi Massachusetts a jihozápadem USA. Přes Massachusetts neproudí do země tisíce ilegálních přistěhovalců. Rozhodně si nezapomeňte na cesty vzít pas s platným vízem, abyste neskončili v nedobrovolném exilu v Mexiku. Jestli jsem vás od návštěvy Arizony nakonec odradil, nezoufejte. Fascinující jsou i další státy USA, třeba Utah, Colorado nebo Florida. O nich ale třeba někdy příště... ■

Soutěž o knihu

Odpovězte na soutěžní otázku a na tři z vás čeká úspěšná kniha Martina Gilara Nebojte se Ameriky.

Ve kterém státě USA Martin Gilar trvale žije?

a) Florida
b) Arizona
c) Massachusetts

Správnou odpověď jednoduše zadejte do formuláře na www.cdprovas.cz do 16. března 2017.

Co se stane, když si jednoho dne sbalíte kufr, své vzdělání a přestěhujete se do USA? Jak se vypořádat s novými nástrahami života, jak si najít práci, jak se opékají na klacku maršmelouny místo špekáčku a jak lze vychovat děti po česku, zatímco salutují „své" vlajce s hvězdami a pruhy? Autor na tyto otázky odpovídá se špetkou ironie a pořádnou dávkou humoru. Kniha popisuje klady a zápory osobního a profesního života v USA a Čechách, výhody a nevýhody amerických steaků a dršťkové polévky. Uvádí na pravou míru mýty o rychlé výuce angličtiny praxí a vypočítává skutečnosti, které návštěvníka USA překvapí okamžitě a které až po letech pobytu.

Za finanční podpory

Hlavní partneři

Finanční partner

Generální mediální partner

Hlavní mediální partneři

Partneři

Mediální partneři

#lookingformoviestars

XXIV. PRAGUE INTERNATIONAL FILM FESTIVAL 2017

23. - 31. 3. PRAHA

HRADEC KRÁLOVÉ 3. - 5. 4. // DĚČÍN 4. - 6. 4.
PLZEŇ 5. - 7. 4. // ČESKÉ BUDĚJOVICE 6. - 8. 4.
PARDUBICE 10. - 13. 4. // LIBEREC 11. - 13. 4.
JIHLAVA 12. - 14. 4. // CHOMUTOV 13. - 15. 4.
BRNO 18. - 19. 4. // OLOMOUC 19. - 21. 4.
MIKULOV 21. - 23. 4. // OSTRAVA 24. - 26. 4.
ZLÍN 26. - 28. 4.

STUDIOSTO.KDU

#febiofest #filmuniverse #lookingformoviestars

FOR BIKES

8. VELETRH CYKLISTIKY

PVA EXPO PRAHA

www.forbikes.cz

31. 3.–2. 4. 2017

OFICIÁLNÍ VOZY

Ford Go Further

CUBE

Vyhrajte na veletrhu kolo

Cube Stereo 140 HPA Pro

v hodnotě

63 990 Kč!

200 LET KOLA 1817 2017 ...ZAČALO TO DRAISINOU...

ŽELEZNICE

TĚŽKOTONÁŽNÍCI

Text: Václav Rubeš, foto: ČTK, archiv redakce

STACHANOVCI z hecu

Každá doba rodí své hrdiny. Pokud do tohoto výroku dosadíte padesátá léta a železnici, vyjdou vám těžkotonážníci – strojní čety, které lámaly rekordy ve vozbě extrémně těžkých a dlouhých nákladních vlaků. A to i přesto, že jejich role a vnímání je dodnes značně kontroverzní. Pro někoho bezpáteřní partajníci se snahou zviditelnit sebe nebo režim (či oboje), pro jiné mistři svého řemesla. Ať tak či onak, o tom, co dokázali a jakým způsobem, se toho moc neví. A to je škoda.

Hnutí a závazek. Asi nikoho nepřekvapí, že právě tyto dva výrazy patřily v Československu v průběhu padesátých let k nejfrekventovanějším na rozhlasových vlnách i novinovém papíře. Jejich obsah samozřejmě našel cestu i na železnici, kde se po vzoru úderníka Nikolaje Lunina pod heslem „Učme se od SSSR" našlo dostatek kádrů, kteří vzali prolamování norem útokem. Metod, pojmenovaných po sovětských údernících, často hrdinech socialistické práce, bylo tolik (viz box), že si je snad nemohli pamatovat ani normovači sami. Nejvíce emocí (a to jak pozitivních, tak i negativních) ale vzbuzovalo hnutí těžkotonážníků. Právě přeprava rekordně těžkých a dlouhých nákladních vlaků byla ústředním motivem glorifikace socialistických železničářů v dobách nejtužšího komunismu.

Soudruzi, vy to zvládnete!

Na druhou stranu jsou ale i s odstupem šedesáti let jejich výkony, byť stále rámovány pachutí politického kontextu a prvoplánové propagandy, obdivuhodné. Navíc ne všichni železničáři do toho šli kvůli socialistickým ideálům a při neskutečné dřině na parních mašinách se nemodlili k srpu a kladivu, aby se třemi, čtyřmi i více tisíci tun hmoty za zády neuvázli ve stoupání.

Ve své podstatě to bylo strašně jednoduché. Pospojovat co nejvíc vagonů do co nejdelšího vlaku, sehnat odhodlanou a motivovanou lokomotivní četu, naplnit tendr až po okraj uhlím a vodou a vyrazit. Asi jako když se dohodnete se známými, že tentokrát vyrazíte na společnou dovolenou jedním autem s tím, že u sklenky něčeho dobrého prohodíte unissono nebezpečnou větu: „Ale jo, nějak to zvládneme." Jenže pak vám dojde, že spojka vašeho vozu už má to nejlepší za sebou, týden u moře se bez dostatečné zásoby našeho piva (jež zabere většinu zavazadlového prostoru) přežít nedá a že do pětimístného auta se dvě čtyřčlenné rodiny prostě nevejdou. Takže to vzdáte. Ne tak těžkotonážníci.

Zelená ulice za každou cenu

Podstata těžkotonážního hnutí nebyla až tak samoúčelná jako nadsázka předchozího přirovnání. Šlo o to, že objem zboží přepravovaného železnicí po druhé světové válce stoupal, a to dost radikálně. Jestliže v roce 1937 přepravily Československé státní dráhy lehce přes 71 milionů tun nákladu, o dvanáct let později to bylo už 82 milionů tun. Poválečná obnova, zaměření na těžký průmysl, nárůst přepravních priorit ve prospěch směru na východ – všechny tyto aspekty predikovaly další růst přepravené tonáže. Protože zvýšit kapacitu stanic a hlavně tratí v poměrně krátkém časovém období neuměl ani zázrak socialismu, přišel na řadu nápad prezentovaný jako sovětský patent, ve skutečnosti ale dávno před tím vyzkoušený (třeba jako bombardér B-29 alias Tupolev Tu-4) v USA. Tím bylo zvýšení dopravní hmotnosti nákladních vlaků.

Problém spočíval v tom, že zvýšení hmotnosti bylo samozřejmě konfrontováno s výkonem parní lokomotivy a také šikovností její obsluhy. Při ovládání parního stroje byly rozdíly mezi schopným strojvedoucím s předvídavým topičem a lokomotivní četou, která stroj „necítí", mnohem propastnější než dnes, kdy výkonnostní limit určuje v hlavní míře elektronický řídicí systém lokomotivy. Další komplikací se ukázala délka těžkotonážních vlaků, které nezřídka čítaly přes sto vozů, což bylo daleko za normou pěti set, výjimečně šesti set metrů délky. Co to znamenalo prakticky? Tak dlouhý vlak se vešel jen do nemnoha stanic, takže nebylo možné jej předjet nebo „vykřižovat" (na jednokolejných tratích) s jiným vlakem. Takový macek musel mít tedy absolutní prioritu jízdy a postavenou vlakovou cestu dlouho dopředu, protože zastavit zbůhdarma úderníka s několikanásobně překročenou normou hmotnosti by si mohl leckterý soudruh vyložit jako sabotáž. A když se to nepovedlo samotnému těžkotonážníkovi, který přecenil svoje síly nebo kondici stroje, v žádném případě se nehlásilo, že s vlakem uvázl. Zaprvé by to vypadlo, že i socialistický člověk se splete, a zadruhé by lokomotivní četa přišla o prémie za dopravu zátěže nad normu. Takže se vyslala pomocná lokomotiva pro vlak nikoli uváznutý, ale s technickou závadou. A ostatní spoje stály, včetně těch osobních...

Hnutí milionářů bylo jednou z mnoha úderek na železnici v 50. letech. Závazek zněl na milion kilometrů bez nehod a závad z vlastní viny.

Správnému těžkotonážníkovi bylo skoro jedno, s jakým typem lokomotivy bude

Až cirkusově vyzdobené stroje s údernými hesly nebyly každodenním obrazem těžkotonážníků. Kašírování pro kamery a fotografy vystřídala běžná špína, pot a dřina.

Rekordy těžkotonážníků na Štokrech		
11. 5. 1954	Spišská Nová Ves – Žilina	hmotnost 2 200 tun (s postrkem)
21. 7. 1954	Čierna nad Tisou – Michal'any	hmotnost 3 002 tun
31. 8. 1958	Třebušice – Praha-Bubeneč	hmotnost 4 148 tun
3. 9. 1958	Citice – Cheb – Plzeň	hmotnost 3 717 tun (s postrkem)
10. 9. 1958	Ostrava – Česká Třebová	hmotnost 5 100 tun (s postrkem)
11. 9. 1958	Kojetín – Ostrava	hmotnost 4 177 tun
25. 10. 1958	Kojetín – Ostrava	hmotnost 7 392 tun (s postrkem a přípřeží)
20. 12. 1958	Kojetín – Ostrava	hmotnost 8 156 tun (s postrkem a přípřeží)

lámat rekordy a přepisovat tabulky. Například v roce 1953 odvezl strojvedoucí Ján Roháčik s topičem Viliamem Hauskrechtem z Bratislavy do Štúrova soupravu čítající 83 vozů a vážící 2 309 tun. Na tom by nebylo nic tak divného, zejména ve světle pozdějších rekordů, kdyby v čele tohoto vlaku nestála jediná lokomotiva řady 475.1 přezdívaná Šlechtična, která byla určena spíše pro osobní a rychlíkové vlaky nebo lehké nákladní.

Přichází opravdový lamač rekordů

Pro podobné výkony totiž existovalo vhodnější „náčiní". Na počátku hnutí dosahovaly zajímavých výkonů lokomotivní čety sedlající lokomotivy německé konstrukce, nesoucí u ČSD označení řadou 555.0. Vedle těchto Němek byla těžkotonážníky oblíbená i řada 534.03, která podle svojí enormní spotřeby uhlí a topeniště, jehož „krmení" vyžadovalo obrovskou fyzickou námahu, dostala přezdívku Kremák. Nikoli podle krému, ale podle krematoria...

Ani tyto, tehdy nejvýkonnější lokomotivy, ale nemohly čelit stále rostoucím požadavkům, a proto ČSD na konci čtyřicátých let objednaly u plzeňské škodovky nákladní lokomotivu, která se stala synonymem pro železniční úderku padesátých let. Škodováci se nechali inspirovat osvědčeným pojezdem Němky (předválečná řada 50 Deutsche Reichsbahn), na který posadili moderní výkonný kotel, těžké topičově práci pomáhal mechanický přikladač uhlí, podle jehož konstrukce (typ Stocker) dostala lokomotiva svou přezdívku Štokr. První stroje řady 556.0, která se stala vůbec nejpočetnější sérií parních lokomotiv u nás (celkem jich v Plzni vyrobili 510 kusů), se do těžkotonážního hnutí zapojily hned po svém uvedení do provozu v roce 1952 a svými výkony ohromovaly i odborníky. Když strojvedoucí zjistili, co nové stroje dokážou, začali soupeřit, kdo odveze větší zátěž, takže hnutí těžkotonážníků nebylo až tak poháněno ideologií, jako spíš obyčejným chlapským hecem. Hmotnost vlaků začala narůstat, běžně dosahovala 2 000, 3 000, někdy i 4 000 tun. V rovinatých oblastech dokázal takovou porci odvézt jen jediný Štokr.

Řada pamětníků dodnes vzpomíná na jeho „štěkání" v plném výkonu, které se odráželo v Labském údolí při dopravě padesáti vozů plně naložených energetickým uhlím. Byl to opravdu výjimečný stroj, za ideálních adhezních podmínek byla u jednoho z nich na trati z Ústí nad Orlicí do České Třebové (stoupání 7 ‰)

Údernické metody na železnici

- **Glomejovova – racionalizace oběhu vozů**
- **Zavodčikova – efektivita práce pochůzkářů**
- **Zakorkova – řešila práci dispečerského aparátu**
- **Katajevova – zefektivnění posunu a vlakotvorby**
- **Kovaljovova – globální uplatňování Stachanovského hnutí na železnici**
- **Metoda Lydie Korabelnikové – úspory paliv, maziv a energie**
- **Mamedova – zkracování pobytu vozů ve stanici**
- **Něťjodovova – prevence vzniku závad na trati**
- **Udalovova – údržba tratí v zimním období**
- **Metoda záručních listů – zrychlení sestavení a odbavení ucelených nákladních vlaků**

Podstatou hnutí pětistovkařů bylo prodloužení proběhu lokomotiv mezi údržbami. Dařilo se to, ale kvůli vyššímu opotřebení byly z provozu o to dříve vyřazovány.

naměřena tažná síla na háku až 220 kN (což je srovnatelné s moderními lokomotivami elektrické trakce) a indikovaný výkon až 2 200 koní. Navíc měl enormně nízkou kritickou rychlost – pouhých 18 km/h. Tehdejší strojvedoucí ale popisovali situace, kdy Štokr spolehlivě jel i tehdy, když ručička rychloměru olizovala patnáctku. O tom by se mohlo i mnohem modernějším mašinám jenom zdát.

Nemůžeš? Přidej!

Rekordy padaly jeden za druhým, často nevydržely ani dva tři dny. Na spišské rampě odvezly dvě lokomotivy řady 556.0 do stoupání 16 – 20 ‰ v květnu 1954 vlak o hmotnosti 2 200 tun. Přes tři a půl tisíce tun (3 717) zdolal Štokr vezoucí uhlí z Citic do Plzně v roce 1958. Absolutní rekord nejen v parní trakci, ale v celé historii tuzemské železnice, padl 20. prosince 1958. V ten den odvezly tři lokomotivy nákladní vlak vážící 8 156 (někdy je uváděno 8 272) tun. Souprava čítala 121 čtyřnápravových vozů a měla 484 náprav. Její délka překročila 1 500 metrů. O výkonu strojvedoucích Zapletala, Roubala a Hofmana samozřejmě napsalo i Rudé právo – hned následující den, v neděli 21. prosince 1958, a to dokonce na titulní straně.

Pomineme-li z dnešního pohledu až úsměvnou propagandistickou hodnotu takových rekordů a odhlédneme-li od faktu, že honba za překonáváním rekordů přinášela výše popsané provozní komplikace i zvýšené opotřebení lokomotiv, měl rozmach těžkotonážního hnutí (zapojila se do něj prakticky všechna lokomotivní depa) i skutečný dopad na efektivitu provozu. Například za druhou polovinu roku 1959 ČSD odvezly celkem 274 062 nákladních vlaků, z nichž bylo 135 946 těžkotonážních. Ty přepravily téměř 4 miliony tun nad normu, čímž se ušetřilo zhruba 3 000 vlaků „normálních“. To znamená, že denně nemuselo vyjet v průměru cca 15 vlaků, čímž se snížila potřeba lokomotiv i personálu s pozitivním dopadem na provozní náklady.

A nešlo jen o přepravenou tonáž. Hnutí strojvedoucích pětistovkařů z vršovického depa dokázalo v roce 1960 zvýšit měsíční proběh stroje z 6 500 km na 9 400 km. „Milionáři“ z depa Česká Třebová se zavazovali ujet milion kilometrů bez nehod a závad z vlastní viny.

Nasazení čet bylo skutečně nevídané. Do některých nákladních vlaků byl hned za lokomotivu zařazen osobní vůz nazývaný Tepluška, kde odpočívala další lokomotivní četa připravená převzít vedení vlaku, a minimalizovat tak čas na střídání personálu.

Nová trakce – soumrak rekordmanů

Je nasnadě, že lokomotivní řada 556.0 výrazným způsobem pomohla úspěchu těžkotonážníků. Tyto stroje představovaly bez nadsázky evropskou špičku ve vozbě vlaků o extrémních hmotnostech. Padesátivozový uhelný vlak v čele s jedinou lokomotivou bylo tehdy možné vidět pouze v Československu. Jenže žádný strom neroste do nebe a začátek konce přišel paradoxně s novou progresivní trakcí. Výkony elektrických lokomotiv na papíře sice válcovaly parní, ve skutečnosti ale byla jejich přetížitelnost mnohem menší než u Štokrů. To znamenalo, že normy sice byly nastaveny mnohem výše než u páry, ale pokořit je už nebylo tak jednoduché. A protože finanční ohodnocení lokomotivních čet rostlo s tím, o kolik se jim podařilo limity překročit, chuť se zapojovat do úderek postupně klesala. Situace dospěla tak daleko, že někteří strojvedoucí prvoplánově odmítali jezdit s elektrickými lokomotivami a preferovali páru, aby svým rodinným rozpočtům pomohli výrazněji. To však bylo s postupnou elektrizací tratí čím dál komplikovanější.

Odkaz na bořitele mýtů z padesátých let ještě na chvíli ožil na stanovištích motorových ingotů ze SSSR, legendárních Sergejů (řada T 679.1), které se jako jediné lokomotivy mohly v polovině šedesátých let do jisté míry vyrovnat parním Štokrům. To už ale byla labutí píseň těžkotonážníků. Pražské jaro a následná okupace ČSSR vojsky Varšavské smlouvy v roce 1968 se promítla i do nálady a angažovanosti železničářů. Nejen železnice dostala během normalizace úplně odlišnou tvář, ale to už je zcela jiný příběh. ■

Jarní menu v jídelních vozech
Sázíme na osvědčené evergreeny

Můžete potkat ve vlaku
Jakub Kraus

Nové benefity ČD Body
Získejte více výhod pro sebe

Články v této rubrice mají pouze informativní charakter.
Přeprava ve vlacích ČD se řídí tarifem TR 10 a SPPO.

49 Kč

Staročeská kulajda s vejcem, bramborem a lesními houbami

129 Kč

Bramborové noky se smetanou, kořenovou zeleninou, zeleným hráškem a modrým sýrem

JARNÍ MENU V JÍDELNÍCH VOZECH sází na osvědčené evergreeny

ČD Restaurant se servisem JLV přichází s novým jarním menu na palubách jídelních a bistro vozů. Výběr toho nejlepšího, co pro vás v uplynulých sezonách uvařili kuchaři JLV, servírujeme v modrých vlacích od 15. února. V nové nabídce najdete své oblíbené hitovky, zejména z domácí kuchyně.

Pokud zažijete při pohledu na sezonní nabídku malé déjà vu, nelekejte se. Je to zcela v pořádku, protože jarní menu je sestaveno z toho nejlepšího, co se v jídelních a bistro vozech ČD servírovalo. „Zákazníci se často ptali na pokrmy, které jim chutnaly a které během střídání sezon z nabídky zmizely. Letos jsme se proto rozhodli, že jim uděláme radost a jarní nabídku sestavíme přesně podle jejich přání," vysvětluje Jan Valeš, ředitel pro obchod a marketing JLV, a pokračuje: „Při volbě polévky jsme to měli jednoduché. Jasným favoritem byla staročeská kulajda s vejcem, bramborem a lesními houbami. Tradičně ji považujeme za jihočeskou specialitu, ale v různých obměnách se vaří prakticky všude. I náš recept je originál připravený nejlepšími kuchaři." Za svůj zajímavý název vděčí tato hustá polévka nejspíš nářečí, které pro zahuštění moukou používalo namísto dodnes známého zakvedlat slovo zakulat, nebo také zakudlit. Kudlavka či kulimajda, jak se také kulajdě říká, je sama o sobě dost sytá a pro zahnání hladu stačí. „Byla by ale škoda neochutnat naši další dobrotu. Jako hlavní chod totiž podáváme vykostěné kuřecí stehno s omáčkou z červených paprik. Příloha je opět domácí, a to staročeský bylinkový knedlík," láká ke stolu Miroslav Kubec, prezident Asociace kuchařů a cukrářů ČR.

Pro gurmány i milovníky racionálna

Pokud raději volíte lehčí pokrmy s nižší energetickou hodnotou a nechcete zhřešit ani na výletě, připravíme vám lehkou svačinku z čerstvého žitného chleba s dýňovými semínky a uzeného pstruha s koprovým creme fresh. Po takovém lehkém jídle si budete moci bez výčitek dopřát i sladkou tečku ke kávě, což jsou tentokrát lívance s vanilkovou omáčkou a jahodovým coulis.

Při přípravě každého sezonního menu jsme vždy mysleli na vyváženost a nutriční hodnotu jídel a samozřejmě myslíme i na zákazníky, kteří z různých důvodů dávají přednost pokrmům vegetariánským. V hitparádě tak najdete i bramborové noky se smetanou, kořenovou zeleninou a modrým sýrem. V bezlepkové variantě se potom v jarním menu vyjímá telecí kýta pečená na barevném pepři s čočkovým salátem, zeleninou a telecím demi-glace.

Dobrou zprávu máme ale i pro opravdové tradicionalisty: z naší stálé nabídky nevypadla ani oblíbená svíčková na smetaně, kuřecí řízky s bramborovým salátem nebo gulášová polévka, takže chuť domova vám můžeme nadále zaručit i při cestování spoji Českých drah. Cesta, která chutná, je tak v podstatě zaručena. ■

59 Kč

Žitný chléb s dýňovými semínky,
s uzeným pstruhem a koprovým
creme fresh

45 Kč

Lívance s vanilkovou
omáčkou a jahodovým coulis

139 Kč

Vykostěné kuřecí stehno s omáčkou z červených paprik,
staročeský bylinkový knedlík

169 Kč

Telecí kýta pečená na barevném pepři,
čočkový salát se zeleninou a telecím demi-glace

Uvedené ceny platí v Happy Hours.

Vlak+

NA PRAŽSKÉ JARO se slevou

Již více než sedmdesát let se každým rokem sjíždějí v květnu do české metropole mistři české i světové klasické hudby. Vydejte se i vy za hudebním zážitkem vlakem s výhodnou zpáteční jízdenkou.

Pražské jaro 2017 © Pražské jaro, Dynamo Design

Příběh Pražského jara se začal odvíjet v roce 1946. Poprvé v Evropě na festivalu diriguje autor West Side Story, Leonard Bernstein. Následuje 71 let nabitých nepřeberným množstvím fantastických uměleckých osobností. Přijíždí legendární Luciano Pavarotti, šarmantní Herbert von Karajan, Picassův přítel s pověstí famózního vypravěče Arthur Rubinstein či „světlo v temnotě", houslista Yehudi Menuhin. Staňte se letos i vy součástí příběhu Pražského jara a nenechte si ujít 72. ročník mezinárodního festivalu. Letos se koná od 12. května do 2. června. Po celou dobu festivalu navíc můžete využít výhodnou zpáteční jízdenku Vlak+ Pražské jaro, letos nově i ze zahraničních destinací.

Praha plná hvězd

Klenot mezi středoevropskými festivaly těží z jedinečného spojení promyšlené a pestré dramaturgie a genia loci skvostných prostor, v nichž se jednotlivá představení odehrávají. Na 45 koncertů široce rozevřeného programového vějíře letošního ročníku nadchne milovníky velkého orchestrálního zvuku, obdivovatele hudby komorní i příznivce hudby současné. Světla dechberoucích pražských koncertních sálů i letos spatří mnoho světových hvězd v čele s legendárním dirigentem Danielem Barenboimem a Vídeňskými filharmoniky, kteří festival zahájí. Výjimečnou událostí bude závěrečný koncert pod taktovkou jedné z největších skladatelských osobností 2. poloviny 20. století a současnosti, Krzysztofa Pendereckého. Příslibem vrcholných uměleckých zážitků jsou koncerty vynikajících zahraničních orchestrů, Toronto Symphony Orchestra, Orchestre de Paris či Cameraty Salzburg. I letos nebude chybět vášnivá a strhující hudba hispánské oblasti: soubor Forma Antiqva, sourozenecké trio Zapico Brothers a hvězda španělského flamenka, zpěvačka Rocío Márquez. Představí se také nejlepší čeští umělci, jakými jsou hornista a dlouholetý člen Berlínské filharmonie Radek Baborák, tři koncertní mistři České filharmonie, houslisté Josef Špaček, Jiří Vodička a Jan Mráček, fantastický jazzový trumpetista Laco Déczi či vítěz soutěže Pražské jaro 2006, violoncellista Tomáš Jamník. ■

Aktuální informace o festivalu včetně programu najdete na stránkách www.festival.cz

Vlak+

Přijeďte do metropole vlakem ČD a využijte výhodnou zpáteční jízdenku Vlak+ Pražské jaro. Jízdenku získáte na požádání v kterékoli pokladně Českých drah nebo u průvodčího ve vlaku. Sleva činí 50 % z obyčejného zpátečního jízdného a lze ji uplatnit i ze zahraničí. Při cestě zpět je nutné prokázat se průvodčímu vstupenkou na Pražské jaro 2017. Platnost jízdenky je 7 dní.

ČDBody

S NOVINKAMI se boduje ještě lépe!

Zákazníci, kteří nakupují v e-shopu ČD nebo prostřednictvím aplikace Můj vlak, mají již dva roky o důvod navíc, proč si jízdenky pořizovat právě on-line. Pokud si aktivují věrnostní program, získávají za své nákupy ČD Body, které později promění za zajímavé benefity.

Za dobu svého fungování přilákal věrnostní program přes 145 tisíc zákazníků a my jsme pro všechny, kteří se rozhodli s námi bodovat, připravili další zvýhodnění.

V rámci benefitního programu máme již 7 partnerských nabídek a 19 benefitů přímo od ČD. Navíc od března jízdenky ČD budou v rámci věrnostního programu zdarma, tzn. bez nutnosti doplatit si 10 % ceny jízdného!

Nadále si můžete také pořídit jen za 10 bodů: Voucher na představení do divadel ABC a ROKOKO nebo divadla MeetFactory, voucher na 25% slevu na vstup do Muzea v zámku Žďár nad Sázavou a 25% slevu na zážitkový balíček přímo v zámku ve Žďáru nad Sázavou. Za 50 bodů můžete získat vstupenku za pouhých 30 Kč (bez ohledu na věk) do Království železnic v Praze.

Kromě partnerských benefitů pro vás připravujeme rozšíření o další benefity ČD. Zdarma si tak od března budou moci pořídit roční IN 25 ¼ držitelé ZTP a ZTP/P za 400 bodů nebo Celodenní jízdenku za 350 bodů (varianta pro celou ČR). S Celodenní jízdenkou může cestovat jeden cestující všemi vlaky Českých drah po celé republice bez omezení počtu najetých kilometrů.

Od března jízdenky ČD v rámci věrnostního programu zdarma

Od dubna si zákazníci věrnostního programu budou moci opět pořídit voucher na jednodenní zapůjčení jízdního kola z půjčovny kol ČD. ■

Muzeum v zámku Žďár nad Sázavou

Království železnic

Grévin

Novinky v benefitním programu:

Předplatné časopisu Železničář
Chcete nakouknout pod pokličku železnice a dozvědět se něco o její historii či současnosti? Populárně-naučný pohled na železnou dráhu nabízí časopis Železničář, čtrnáctideník pro fanoušky i odborníky z drážního ranku. Šestkrát za rok je s časopisem distribuován i působivý velkoformátový oboustranný plakát s železniční tematikou. Objednejte si za 150 bodů půlroční nebo za 300 bodů celoroční předplatné.

Voucher na představení do HaDivadla
Voucher, který získáte jen za 10 bodů, proměníte za vstupenku na libovolné představení z produkce HaDivadla v pokladně divadla v Alfa pasáži (Poštovská 8d, 602 00 Brno). HaDivadlo je brněnská divadelní scéna s tradicí a osobitým pohledem na svět. Divadlo bylo založeno v polovině sedmdesátých let v Prostějově. Od počátku se profiluje jako scéna vyhraněné autorské poetiky, náročné dramaturgie a silných tvůrčích osobností. Původně Hanácké divadlo se transformovalo do HaDivadla a přesunulo do Brna, kde se stalo součástí Centra experimentálního divadla společně s Divadlem Husa na provázku a Divadlem U stolu.

Voucher do muzea voskových figurín Grévin
Vyměňte svých 10 ČD Bodů za 25% slevu na vstupném do nejzábavnějšího muzea voskových figurín Grévin a vydejte se prozkoumat tajemnou alchymistickou laboratoř, posedět s kocourem Mikešem a Josefem Ladou ve staropražské kavárně a seznamte se zde třeba s osobní manažerkou Celine Dion. Muzeum Grévin získalo v roce 2016 TripAdvisor Certificate of Excellence.

Sehrajte fotbalový zápas, hokejovou třetinu nebo pokořte tenisovou legendu ve svatyni sportu. Atmosféru prken, která znamenají svět, barev sametu a tajemné tmy za oponou načerpáte v Magickém divadle.
Setkat se s těmi nejznámějšími celebritami na naší planetě pak můžete v plesovém sále, právě zde vstoupíte do světa záře a luxusu. Jako třešničku na dortu si můžete v interaktivní dílně vyzkoušet virtuální výrobu své vlastní voskové figuríny. V prvním modulu vám ve speciálním skeneru vezmeme míry obličeje a hlavy. Poté si vyberete typ vlasů, make-up, oblečení a postavu, která se vám nejvíce líbí. V poslední části si můžete svůj výtvor poslat na e-mail a získat tak jedinečnou památku na návštěvu v dílně plné objevů.
Od poloviny dubna do konce září bude součástí expozice interaktivní výstava Pat a Mat v muzeu Grévin. Muzeem vás provede nová aplikace pro chytré telefony. Na benefit se můžete těšit již během března.

MŮŽETE POTKAT VE VLAKU

MUŽ ROKU 2015: Za vším hledej ženu

Soutěže krásy pomalu mění svůj trend a vedle křehkých dívek se na mola čím dál častěji dostávají svalnatí muži. Tuto zkušenost má úspěšně za sebou i Jakub Kraus, který titul Muž roku 2015 bere spíše jako příležitost pomáhat druhým a také k rozvíjení svého největšího hobby – cestování.

Text: Petra Bezoušková, foto: Jan Chaloupka

Stal jste se Mužem roku 2015. Co vás motivovalo k přihlášení do soutěže?
Musím přiznat, že mě přihlásily moje klientky, které trénuji ve fitness centru. Já jsem pouze obdržel dopis s tím, že se mám dostavit na 2. kolo castingu.

Čekal jste, že tuto soutěž vyhrajete?
Jelikož hodně rád cestuji, velkou motivací bylo, že vítěz jede na mezinárodní soutěž Mister International do exotické země. Navíc jsem soutěživý typ, takže když už jsem do toho šel, chtěl jsem to dotáhnout do vítězného konce.

Dá se říci, že vám výhra změnila život?
Určitě ho obohatila. Spolupracuji s několika významnými firmami a setkávám se s lidmi,

se kterými bych se bez výhry v soutěži asi nikdy nesetkal.

Když se vrátíme k soutěži Mister International, jak taková soutěž probíhá?
Jak jsem již zmínil, mezinárodní soutěže se vždy odehrávají v nějaké exotické zemi. Já jsem byl na Filipínách, kde jsem strávil 14 dní, a celé je procestoval. A i když je u nás soutěž

POKUD SE CHCE MUŽ VĚNOVAT MODELINGU VÝHRADNĚ PROFESNĚ, TAK MUSÍ VYCESTOVAT DO ZAHRANIČÍ.

Muž roku neustále na vzestupu, tak se to nedá srovnat s oblibou v Asii, kde to hraničí až s fanatismem. Denně jsme dostávali stovky zpráv přes sociální sítě, všude, kam jsme přišli, jsme si připadali jako rockové hvězdy a na to asi nikdy nezapomenu.

Všichni známe tzv. Missí nemoc, kdy Miss po výhře vymění životního partnera a najdou si bohatého fotbalistu nebo hokejistu. Jak je to u Muže roku?
Co se týká fotbalistek nebo hokejistek, tak ty moc bohaté tady v ČR nejsou. To jsem zkoušel a bohužel to nevyšlo (smích). Já mám štěstí, protože mám skvělou přítelkyni, se kterou jsme si říkali, že pokud jsme vydrželi spolu po dobu mého kralování, tak už asi vydržíme všechno. S výhrou samozřejmě přichází velká pozornost nejen médií, ale i žen, což vyžaduje notnou dávku tolerance.

Dá se říci, že jste 100% Muž roku, tedy že je to vaše zaměstnání?
Není tomu tak. Před tím, než jsem tuto soutěž vyhrál, jsem působil jako fitness trenér a zároveň vlastnil firmu na krabičkovou dietu. To vše mi zůstalo. Je to dáno i tím, že trh v ČR je opravdu malý, takže pokud se chce muž-model této práci věnovat výhradně profesně, tak musí vycestovat do zahraničí.

Takže striktně dodržujete zdravý životní styl? Kdy jste si dal naposled guláš se šesti?
Myslím, že nic by se nemělo dodržovat striktně. Guláš se šesti zrovna není moje oblíbené jídlo, ale i já občas hřeším nějakou sladkostí. Člověk by měl dávat pozor na to, jaké potraviny tělu dodává, a měl by s tím být spojený pohyb, který dělá radost. Pro někoho je to fitness, pro jiného fotbal nebo hokej. Každý by si měl najít to své a dělat to s chutí.

Viděla jsem vaše fotografie, jak jste vypadal zhruba rok a půl před soutěží, a musím přiznat, že ta proměna je téměř neuvěřitelná.
Jak se říká, za vším hledej ženu. Než jsem potkal svou přítelkyni – fitness trenérku, žil jsem nezřízeným studentským životem. Párty střídala párty a byla to právě ona, která mě přivedla ke zdravému stravování a cvičení. Jsem důkazem toho, že za relativně krátkou dobu se dá dosáhnout velkých výsledků.

Vaším velkým koníčkem je cestování. Jak často jezdíte vlakem?
Já mám cestování vlakem moc rád. I když nejezdím tak často, pokud jedu například do Ostravy nebo Olomouce, tak určitě vlakem. Nejen že je to pohodlné cestování, kdy si člověk odpočine, ale neustále se zlepšují služby, jako je například wi-fi připojení, kdy mohu během cesty i pracovat. Velmi oceňuji nabídku v jídelních vozech ČD, kdy si člověk může dát výborné a zdravé jídlo za více než rozumnou cenu.

Co zahraniční cesty? Je nějaká země, která vás chytla za srdce a kam se rád vracíte?
Rád poznávám nová místa, proto se nestává, že bych se někam vracel. Jedinou výjimkou je Bali, které je podle mne jedním z nejkrásnějších míst. Nejen kvůli podnebí, krajině, ale hlavně díky místním obyvatelům a jejich přístupu k životu. Jsou vděční i za to málo, co mají. A určitě jsou mnohem šťastnější než mnoho lidí u nás, kteří si ani neuvědomují, v jakém luxusu žijí. Dá se i říci, že mě návštěva Bali vnitřně změnila a začal jsem svět vnímat i z jiného úhlu. ■

Jakub Kraus (27)

V roce 2015 vyhrál soutěž Muž roku a stal se 4. nejkrásnějším mužem planety v soutěži Mister International. Pracuje jako fitness trenér a výživový poradce. Společně se svou přítelkyní Evou vlastní firmu Vitalbox (www.vitalbox.cz), která dodává čerstvé, zdravé a nutričně vyvážené jídlo svým klientům každý den. Hodně se věnuje také charitě. Letos se podílel například na sbírce pro Klokánka.

VLAKEM ZA SPORTEM

DO ŠVÝCARSKÝCH ALP
na pohádkovou lyžovačku

Sledovali jste MS v alpském lyžování pouze u televizních obrazovek a nadchly vás tamní horské scenérie a perfektně upravené sjezdovky? Sbalte lyže, nasedněte večer do vlaku a ráno už budete dýchat švýcarský horský vzduch stejně jako profesionální lyžaři na závodní trati.

Dlouhé dny, slunečné počasí a především dostatek sněhu nabízejí díky vysokým nadmořským výškám švýcarská alpská střediska. Na své si zde přijdou jak sportovní lyžaři, tak skialpinisté nebo freerideři. Díky nočnímu spoji Praha – Curych jsou tyto sjezdovky navíc dostupné i pro náročnější české lyžaře, kteří se neradi smiřují s koncem zimní sezony již s počátkem jara.

Ověřeno profesionály

Stanice Sargans, druhá na švýcarském území, se stala výstupním místem již desítek lyžařů z Čech a Slovenska. Komfort na trati Praha – Curych prověřili i ti nejpovolanější. Koncem ledna se lůžkovým vozem vydala skupina 25 freeriderů, kteří dále pokračovali do horské stanice Oberalppas na SnowFest, a vedle několika desítek fanoušků se do dějiště Mistrovství světa v alpském lyžování ve Svatém Mořici vydala vlakem i Martina Dubovská, česká reprezentantka v točivých disciplínách, jako je slalom a obří slalom. Po velmi náročném měsíci, kdy se účastnila závodů v Jižní Koreji a Univerziády v Kazachstánu v Almatě, jí nejvíc chyběl spánek. Jak přiznala, na závody takového formátu cestovala vlakem vůbec poprvé. Využila kupé Single v provedení DeLuxe s vlastní sprchou a WC v kupé v lůžkovém voze ČD. Zpočátku se jí cesta zdála dlouhá, ale po příjezdu do Mořice nešetřila chválou, jak úžasně se vyspala, nebo spíše konečně dospala. Usnula v osm večer a spala až do půl sedmé ráno, kdy jí průvodce donesl snídani.

Ze Sargansu do Svatého Mořice cesta trvala ještě dvě hodiny, výhled z vlaku Rhétské dráhy na úžasné scenérie byl relaxem před vlastními závody.

Lyžařská idylka

Švýcarský dopravní systém – propojení vlaků, ozubnicových drah a lanovek – je dokonale provázaný. Není tedy nic neobvyklého vidět v Curychu nebo Churu nastupovat lyžaře a snowboardisty již v přeskáčích do vlaku. Do hodiny jsou ve známých střediscích v Arose nebo Davosu a vyráží rovnou na sjezdovku. Skiresort Davos-Klosters nabízí 320 kilometrů sjezdovek a propojení mezi čtyřmi středisky zajišťuje právě vlak Rhétské dráhy, kterým můžete jezdit v rámci regionu na skipas. ■

Spojení

Nočním spojem ČD z Prahy přes Sargans do Curychu, který vyráží z Prahy hl. n. v 18:02, se můžete dostat do Klosters už před devátou hodinou ranní. Sem přijíždí přípoj ze Sargansu v 8:26 a lanovkou je možné se dostat na nejvyšší bod areálu Davos-Klosters (vrchol Weissfluhgipfel s výškou 2 843 metrů). Cesta vlakem z Prahy do Davosu a zpět vyjde jednoho cestujícího v lůžkovém voze na cca 3,5 tis. korun (Včasná jízdenka Praha – Sargans a zpět s lůžkovým příplatkem Triple okolo 2 100,- Kč a cca 1 300,- Kč za švýcarský úsek Sargans – Klosters a zpět).

Z POLICEJNÍCH PROTOKOLŮ 1

SELFIE za všechny volty

„Wow!“ vydechla Markéta. „Tady je to fakt dobrý. Určitě tu něco vyfotíme.“

Text: Radek John

Její kamarádka Jana jí musela dát za pravdu. Odstavné nádraží mělo rozhodně atmosféru. Tráva a bodláčí rostoucí mezi nepoužívanými kolejemi se mírně pohupovalo v jarním větříku. Dvacet metrů od nich rezivěly osobní vagony, které už dávno nejezdí. O sto metrů dál ležel hřbitov lokomotiv. Mnohatunové masivní stroje tam stály namačkané jeden na druhý. Ve vlacích se nevyznala, ale všimla si elektrických mašin s kosočtvercovými pantografy na střechách, dieselových tahounů s hranatými předními okny i menších posunovacích strojů. Stály tiše na koleji smrti a pomalu hnily. Janě bylo lokomotiv líto. Zároveň ale věděla, že může udělat skvělé fotky na „instáč“. Holky postupovaly dál a fotily jako divé, kytky v kolejišti, mašiny, vagony a samozřejmě sebe. Bylo to dobrodružné.

„Pojď, uděláme si selfíčko na střeše,“ navrhla Markéta, když dorazily k soupravě červených nákladních vagonů. Poslední z nich měl na zádi žebřík.

„Radši ne,“ odmítla Jana a ukázala na varovnou ceduli vedle žebříku. „Píše se tu, že je to nebezpečné.“

„Nesmysl, k čemu by ten žebřík byl?“ prohlásila Markéta, která byla vždycky aktivnější. Jana ji pozorovala, jak si schovává mobil do kapsy, chytá se příček a vylézá na střechu. To, co viděla o vteřinu později, nezapomene do konce života. Ozvalo se lupnutí a Markétino hořící tělo dopadlo do uschlé trávy. Byla mrtvá. ■

25 000 VOLTŮ!

Policie varuje

Po zásahu elektrickým proudem z trolejového vedení umírá asi 30 % lidí. Ti, kteří přežijí, mají často doživotní následky. Bývají to rozsáhlé a hluboké popáleniny a poškození vnitřních orgánů. K tomu se přičítají i konsekvence pádu z výšky. Většinou jde o komplikované a obtížně léčitelné zlomeniny. V České republice se na železnici používají dva proudové systémy – stejnosměrný (3 000 V) a střídavý (25 000 V). Nebezpečnější je ten druhý. Smrtelný úraz tak může způsobit už pouhé přiblížení k vedení, výboj dokáže zasáhnout i na vzdálenost větší než jeden metr. Postižení bývají často mladí lidé. Důvod k lezení na střechu vagonu je totiž většinou obyčejná frajeřina nebo hec.

Stopy, které zůstanou na střeše vagonu po průchodu elektrického proudu lidským tělem.

První pomoc

Je-li postižený stále v kontaktu s elektrickým proudem, nedotýkáme se ho.

Pokud má křeče, počkáme, až odezní.

Zajistíme základní životní funkce, popáleniny můžeme řešit později.

Pokud postižený nedýchá, začneme s masáží srdce (rytmicky stlačujeme hrudník, 100 stlačení za minutu do hloubky 6 až 8 cm).

Dýchání z úst do úst není v tomto případě na místě.

Přivoláme záchrannou službu (155 nebo 112).

(Zdroj: popaleniny.cz)

Ahoj, holky a kluci,

vím, že se opakuji, ale slíbil jsem vám, že se budeme spolu celý rok bavit a že pro vás každý měsíc budu mít připraveno nějaké překvapení – dárek. A protože sliby se mají plnit, tak na březen jsem si pro vás připravil novou hru na svém webu, tedy na www.elfikuvweb.cz. No a samozřejmě je to hra o vláčcích, můžete si v ní zahrát na železničáře a řídit provoz vlaku, je na vás, který vlak pustíte a který zastavíte, tedy dáte mu červenou. A aby to nebylo tak jednoduché, tak vám pak do provozu přibudou i auta, a to si teprve musíte rozmyslet, jak takový provoz uřídit.

Snad se vám bude hra líbit, ale ne, že u ní budete sedět celý den, nesmíte zapomínat na své kamarády a hraní venku a procházky a taky na výlety vlakem.

Hezké hraní a ještě hezčí cestování vlakem

Elfík

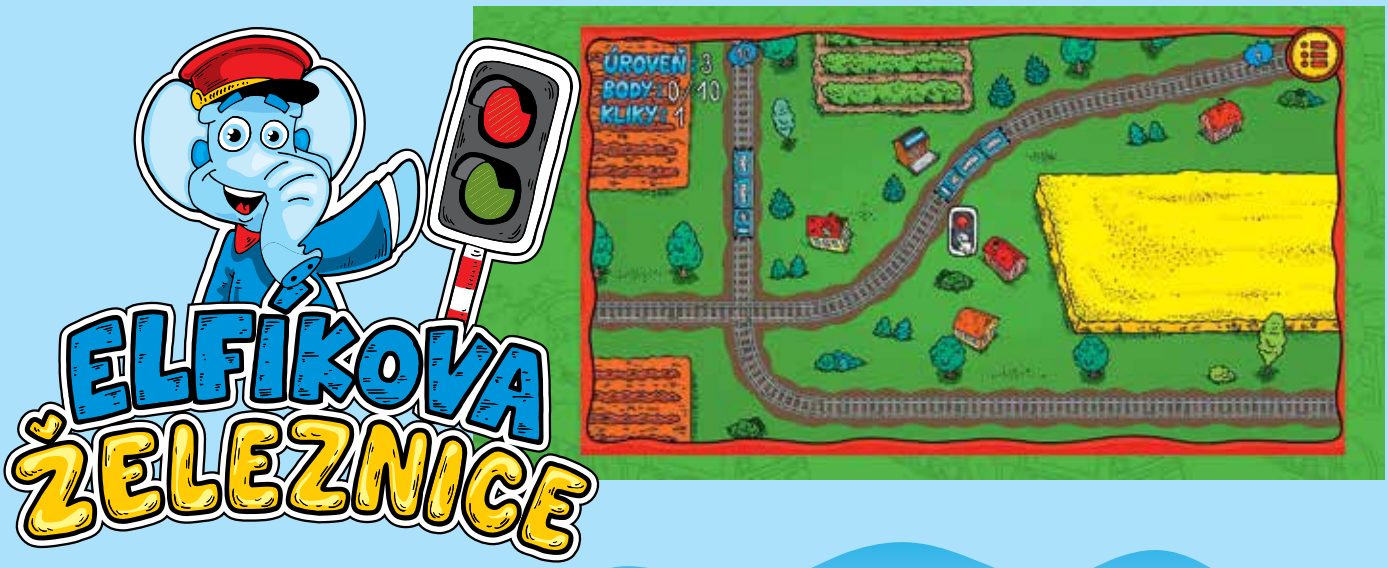

2. Otázka:

do kolika let mohou děti jezdit vlaky ČD zadarmo?

Odpověď napiš do soutěžního kuponu, který vyšel v MV1/2017 nebo ČD pro vás 1/2017

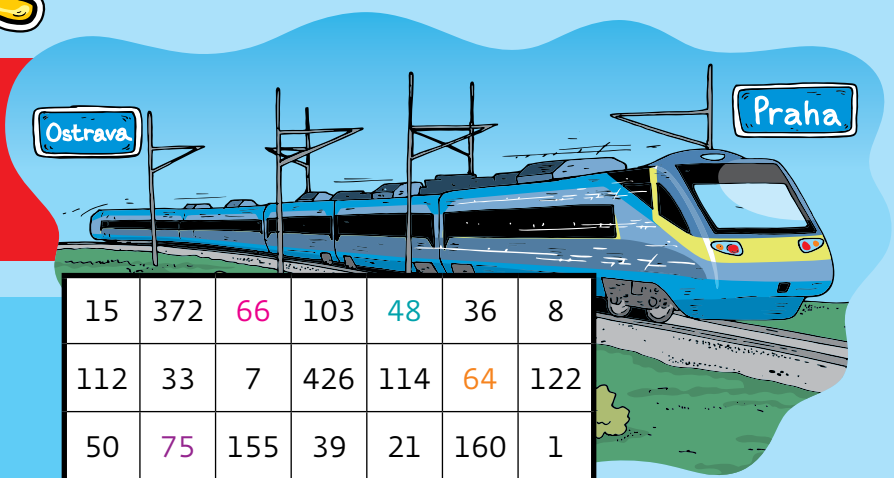

ÚKOL 1

.....

Vyškrtávačka. Vyškrtej:
1) všechna čísla větší než 100
2) všechna čísla menší než 40
3) všechna barevná čísla

Zbydou ti tři čísla. Sečti je a dozvíš se, za kolik minut dorazí Pendolino z Prahy do Ostravy.

15	372	66	103	48	36	8
112	33	7	426	114	64	122
50	75	155	39	21	160	1
731	10	69	11	523	34	83
70	280	77	26	998	50	88
158	3	96	111	90	18	52
12	55	81	99	6	150	333

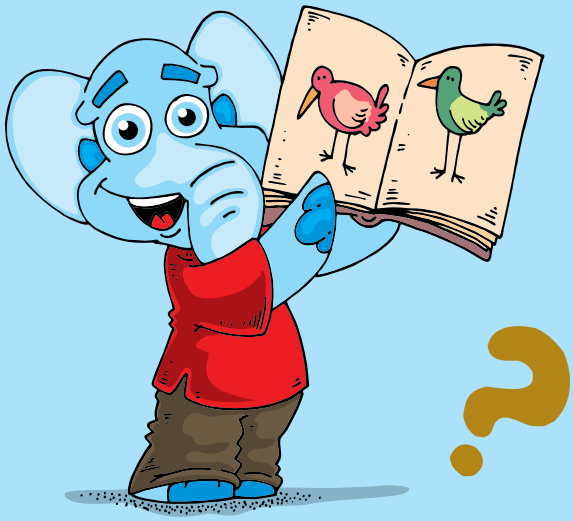

ÚKOL 2

.....

Schovávačka.
Legrace končí, zvonek ohlašuje konec přestávky.
Který pták se před námi schoval do věty?

ÚKOL 3

.....

Nešikovný tatínek.
Tatínkovi se vysypala krabice se šroubky, vruty a hřebíky. Pomůžeš mu je roztřídit? Najdi mezi šroubky hřebíky. Kolik jich je? Malá rada: všechny hřebíky mají stejnou barvu.

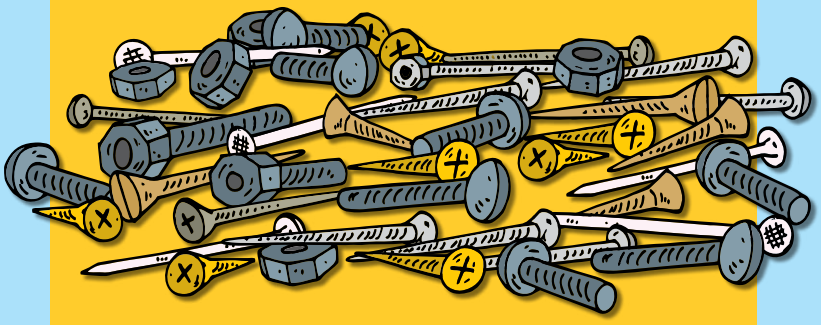

BEZPEČNOSTNÍ ŠKOLIČKA

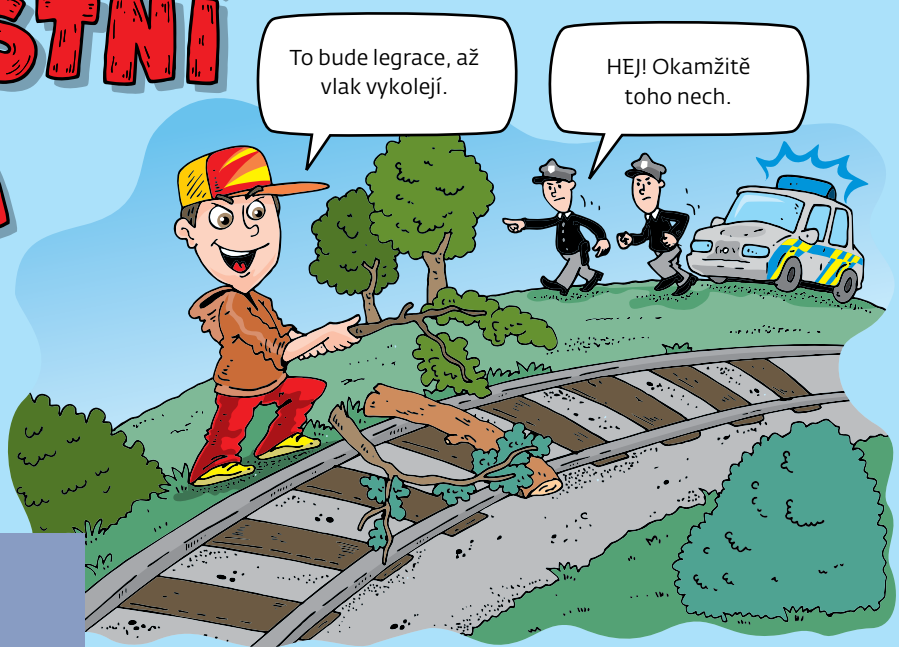

Příběh Bohouše

Policisté přistihli 14letého Bohouše, jak do kolejiště pokládá větve a kameny. Kluk se přiznal, že i v dalších případech kladl na trať různé překážky. Prý chtěl vidět, jak vlak vykolejí. Bohoušovi rodiče určitě nebudou mít z chování svého syna radost.

ÚKOL 4

.....

Doplň chybějící písmena
do slova z textu „Za uši a do notýsku".

N–B–Z–––Í

Za uši a do notýsků

Bohouši, kdo dává překážky na koleje, ten to nemá v hlavě v pořádku. To je jasná věc. Pokládat úmyslně překážky do kolejiště je trestný čin. Další nebezpečí tvoří třeba popadané stromy nebo sesuvy půdy, ale za to může příroda a ta to nedělá úmyslně. Ať už je překážkou cokoli, představuje pro vlak a cestující velké N-B-Z---Í. Doufám, Bohouši, že si to budeš pamatovat.

SOUTĚŽ
PRO CHYTRÉ HLAVY

1 Které historické období je pro Vlastimila Vondrušku nejsrdečnější?

A 13. století
B 14. století
C starověk

2 Který anglický král si oblíbil Mariánské Lázně?

A Jindřich IV.
B Edward VII.
C Richard I. Lví srdce

3 Která výpravní budova patří k nejvýznamnějším dílům architekta Josefa Dandy?

A Lovosice
B Cheb
C Havířov

4 Parní lokomotiva, která akcelerovala hnutí těžkotonážníků v 50. letech, nesla označení:

A 498.1
B 477.0
C 556.0

5 Které město je cílovou stanicí nočního spoje ČD do Švýcarska?

A Sargans
B Interlaken
C Curych

6 Který článek v tomto čísle vás nejvíce zaujal? *

* Na tuto otázku je nutné odpovědět, její správnost se však neposuzuje.

Soutěžit můžete na **www.cdprovas.cz**, kde vyplníte příslušný formulář, nebo své odpovědi zasílejte poštou do 16. března 2017. Nezapomeňte uvést svůj e-mailový kontakt nebo zpětnou adresu.

Adresa:
Redakce ČD pro vás
České dráhy, a.s.
nábř. L. Svobody 1222, 110 15 Praha 1
Na obálku napište PRO CHYTRÉ HLAVY.

Tři správné odpovědi odměníme Kilometrickou bankou ČD – poukazem na volné cestování vlaky ČD v hodnotě 2 200 Kč – a další tři z vás obdrží poukázky do obchodní sítě PONT v celkové hodnotě 1 000 Kč.

Výherci z minulého čísla:
KMB: Vladimír Novotný, Zdeněk Kuneš, Eliška Lencová
PONT: Radka Macurová, Zuzana Svobodová, Olga Zatloukalová

Správné odpovědi z minulého čísla:
1 – skokům na lyžích, 2 – v Hrabačově, 3 – modlitbičky, 4 – královny Adelaide, 5 – remosku

Kompletní pravidla soutěže najdete na www.cdprovas.cz.

Hrajte o tři Kilometrické banky ČD za 2 200 Kč a o tři poukázky v hodnotě 1 000 Kč do obchodní sítě PONT.

www.cd.cz/interrail
Akce platí do 31. března 2017

České dráhy
Národní dopravce

Interrail

www.cd.cz

České dráhy
Národní dopravce